

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

53. aastakäik

20. oktoober 2010

Sisukord

I Seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 911/2010, 22. september 2010, Maa seire Euroopa programmi (GMES) ja selle esialgsete toimingute kohta (2011–2013) ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 912/2010, 22. september 2010, millega luuakse Euroopa GNSSi Agentuur, tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1321/2004 Euroopa satelliit-raadionavigatsiooniprogrammide juhtimisstruktuuride loomise kohta ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 683/2008 11
- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 913/2010, 22. september 2010, konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta ⁽¹⁾ 22

DIREKTIIVID

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/63/EL, 22. september 2010, teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta ⁽¹⁾ 33

Parandused

- ★ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1137/2008 (millega kohandatakse teatavaid asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaseid õigusakte vastavalt nõukogu otsusele 1999/468/EÜ seoses kontrolliga regulatiivmenetlusega – Kohandamine kontrolliga regulatiivmenetlusega – Esimene osa) parandus (ELT L 311, 21.11.2008) 80

Hind: 4 EUR

(¹) EMPs kohaldatav tekst

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

I

(Seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 911/2010,

22. september 2010,

Maa seire Euroopa programmi (GMES) ja selle esialgsete toimingute kohta (2011–2013)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 189,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) 15. ja 16. juunil 2001 Göteborgis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel lepidi kokku säästva arengu strateegias, et vastastikku tugevdada majandus-, sotsiaal- ja keskkonnapoliitikat, ning Lissaboni protsessile lisati keskkonnamõõde.

(2) Oma 21. mai 2007. aasta resolutsioonis Euroopa kosmosepoliitika kohta,⁽³⁾ mis võeti vastu Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Kosmoseagentuuri nõukogu ministrite tasandi (mis asutati kooskõlas Euroopa Ühenduse ja Euroopa Kosmoseagentuuri vahelise raamlepingu⁽⁴⁾)

⁽¹⁾ 20. jaanuari 2010. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. juuni 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 13. septembri 2010. aasta otsus.

⁽³⁾ ELT C 136, 20.6.2007, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 261, 6.8.2004, lk 64.

artikli 8 lõikega 1 (edaspidi „kosmosenõukogu”) neljandal ühisel ja kaasneval kohtumisel, tunnistas nõukogu kosmosealase tegevuse tegelikku ja võimalikku panust majanduskasvu ja tööhõivet käsitlevasse Lissaboni strateegiasse, võimaldades tehnoloogiaid ja teenuseid Euroopa teadmispõhise ühiskonna loomiseks ja parandades Euroopa ühtekuuluvust, ning rõhutas, et kosmosevaldkond on säästva arengu strateegia oluline osa.

(3) 26. septembri 2008. aasta resolutsioonis „Euroopa kosmosepoliitika edasiarendamine”,⁽⁵⁾ mis võeti vastu kosmosenõukogu viiendal ühisel ja kaasneval kohtumisel, rõhutati vajadust töötada välja sobivad ELi õigusaktid ja rahastamiskeemid, võttes arvesse kosmosesektori iseärasusi, vajadust tugevdada selle üldist ja tööstuslikku konkurentsivõimet ja vajadust tasakaalustatud tööstusstruktuuri järele, ning võimaldada liidu asjakohase pikaajalise investeringu tegemist kosmosega seotud teadusuuringutesse ning jätkusuutlike kosmosepõhiste rakenduste kasutamist liidu ja selle kodanike hüvanguks, eelkõige kaaludes järgmise finantsperspektiivi raames kõiki kosmosega seotud poliitika tagajärgi.

(4) Euroopa Parlamendi 20. novembri 2008. aasta resolutsioonis „Euroopa kosmosepoliitika kohta: konkreetsed sammud kosmosepoliitika edendamiseks”⁽⁶⁾ rõhutati vajadust leida Euroopa kosmosepoliitika jaoks piisavad ELi rahastamisvahendid ja -skeemid lisaks Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendast raamprogrammist (2007–2013) (edaspidi „seitsmes raamprogramm”) saadavatele eraldistele, nii et erinevad ettevõtjad saaksid oma tegevust keskpikas ja pikas perspektiivis ette planeerida, ning toonitati, et järgmises finantsperspektiivis tuleks ette näha piisavalt vahendeid ja rahastamiskeeme, et võimaldada pikaajalisi liidu investeringuid kosmoseuuringutesse ja jätkusuutlikesse kosmosepõhistes rakendustes, mis on liidu ja tema kodanike huvides.

⁽⁵⁾ ELT C 268, 23.10.2008, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT C 16 E, 22.1.2010, lk 57.

- (5) Ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire (GMES) on olnud Maa seire algatus, mida juhib liit ja mida viiakse ellu partnerluses liikmesriikide ja Euroopa Kosmoseagentuuriga (ESA). Selle peamine eesmärk on näha liidu kontrolli all ette teabeteenused, mis võimaldaksid juurdepääsu täpsetele andmetele keskkonna ja julgeoleku valdkonnas ja mis oleks kohandatud kasutajate vajadustele. Seejuures peaks GMES tugevdama innovatsiooni, uurimistegevuse ja tehnoloogiaarenduse poliitika tööstusliku potentsiaali paremat ärakasutamist Maa seire valdkonnas. GMESil peaks muu hulgas olema oluline roll bioloogilise mitmekesisuse toetamise, ökosüsteemide majandamise ning kliimamuutustega kohanemise ja nende mõju leevendamise valdkonnas.
- (6) Selleks et saavutada GMESi eesmärk jätkusuutlikult, on vaja koordineerida GMESiga seotud mitme partneri tegevusi ning välja töötada, kehtestada ja käitada teenused ja seiresuutlikkus, mis vastavad kasutajate nõudmistele, piiramata asjakohaste siseriiklike ja Euroopa julgeoleku- piirangute kohaldamist.
- (7) Sellega seoses peaks komitee aitama komisjonil tagada liidu, liikmesriikide ja valitsustevaheliste asutuste GMESis osalemise koordineerimist, kasutades optimaalselt olemasolevaid võimalusi ja tehes kindlaks lõukad, mida tuleb käsitleda liidu tasandil. See peaks aitama komisjoni ka GMESi ühtse rakendamise järelevalves. See peaks jälgima poliitika arengut ja võimaldama GMESiga seotud heade tavade vahetamise.
- (8) Komisjon peaks olema vastutav GMESi julgeolekupoliitika rakendamise eest ja teda peaks abistama komitee. Sel eesmärgil tuleks luua komitee erikoosseis (nn julgeolekunoukogu).
- (9) GMES peaks olema kasutajakeskne, nõudes seega kasutajate püsivat ja tulemuslikku kaasatust eelkõige teenuste nõuete määramise ja valideerimise osas. Et suurendada GMESi väärtust kasutajate jaoks, tuleks neid aktiivselt kaasata, viies läbi korrapäraseid konsulteerimisi nii avaliku kui ka erasektori lõppkasutajatega. Luua tuleks ka eriotstarbeline organ (nn kasutajate foorum), et hõlbustada kasutajate vajaduste kindlakstegemist, teenuste vastavuse kontrollimist ja GMESi kooskõlastamist selle kasutajatega avalikust sektorist.
- (10) Niisuguse raamistiku loomiseks, millega tagatakse täielik ja avatud juurdepääs GMES-teenuste kaudu saadud teabele ja GMESi infrastruktuuri kaudu kogutud andmetele, tagades selle teabe ja nende andmete vajaliku kaitse, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „Eli toimimise leping”) artiklile 290 GMESi kasutajate registreerimise ja litsentseerimise tingimuste ning GMESi andmetele ja teabele juurdepääsu piiramise kriteeriumite osas, võttes arvesse GMESi jaoks vajalike andmete esitajate andme- ja teabepoliitikat ning piiramata niisuguste siseriiklike eeskirjade ja menetluste kohaldamist, mida kohaldatakse riigi kontrolli all kosmoses ja *in situ* paiknevate infrastruktuuride suhtes. Eriti oluline on, et komisjon viiks oma ettevalmistustöö käigus läbi asjakohaseid konsulteerimisi, sealhulgas ekspertide tasandil.
- (11) Käesoleva määruse ja käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide rakendamise ühetaoliste tingimuste tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused delegeeritud õigusaktidega kehtestatud tingimuste ja kriteeriumite alusel niisuguste konkreetsete meetmete vastuvõtmiseks, mis käsitlevad GMES-teenuste kaudu saadud teabele ja GMESi eriotstarbelise infrastruktuuri kaudu kogutud andmetele juurdepääsu piiramist, kaasa arvatud üksikmeetmete vastuvõtmiseks, mille puhul võetakse arvesse kõnealuse teabe ja kõnealuse andmete tundlikkust. Rakendusvolitused tuleks komisjonile anda ka liikmesriikide vabatahtlike panuste koordineerimiseks ning võimalike koostööde koordineerimiseks asjakohaste riiklike, liidu ja rahvusvaheliste algatustega, toetuste puhul kaasrahastamise ülemmäära kehtestamiseks, niisuguste meetmete vastuvõtmiseks, milles sätestatakse tehnilised nõuded GMESi kosmosevaldkonna eriotstarbelise programmi raames süsteemi kontrolli ja tervikluse tagamiseks ning GMESi kosmosevaldkonna eriotstarbelise programmi julgeoleku tagamise tehnoloogiate kättesaadavuse ja käsitlemise kontrollimiseks ning GMESi aasta tööprogrammi vastuvõtmiseks.
- Eli toimimise lepingu artikli 291 kohaselt sätestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbi viidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes, eelnevalt määrusega, mis võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt. Sellise uue määruse vastuvõtmiseni kohaldatakse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsust 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused, ⁽¹⁾ välja arvatud kontrolliga regulatiivmenetlust käsitlevaid sätteid, mis ei ole kohaldatavad.
- (12) Kuna GMES põhineb liidu, ESA ja liikmesriikide vahelisel partnerlusel, peaks komisjon püüdma jätkata dialoogi, mis algatati hiljuti ESA ja liikmesriikidega, kes omavad asjaomaseid kosmosevarasid.
- (13) GMES-teenuseid on vaja selleks, et erasektoril oleksid paremad võimalused teabeallikate pidevaks kasutuseks, mis hoogustab innovaatilist tegevust lisandväärtust loovate teenuseosutajate puhul, kellest paljud on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad.

(¹) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

- (14) GMES hõlmab nii arendustegevust kui ka operatiivetappi. Operatiivetapi osas toetas nõukogu 28. novembril 2005 toimunud kolmanda kosmosenõukogu kohtumisel vastu võetud juhtnõorides selgelt määratletud prioriteetidel põhinevat lähenemisviisi, mille kohaselt rakendatakse GMESi nüüd etappide kaupa; esimese sammuna töötatakse välja kolm esmajärjekorras kasutusele võetavat teenust: hädaolukorras reageerimine, maismaaseire ja mereseire.
- (15) Esimesi toimivaid teenuseid hädaolukorras reageerimise ja maismaaseire valdkonnas rahastati ettevalmistava tegevusena kooskõlas nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust) ⁽¹⁾ (edaspidi „finantsmäärus”) artikli 49 lõike 6 punktiga b.
- (16) Lisaks seitsmenda raamprogrammiga hõlmatud kosmose-teema alusel rahastatavale arendustegevusele on liidu meetmed vajalikud ajavahemikus 2011–2013, et tagada järjepidevus ettevalmistava tegevusega ning et luua toimivad, püsivad teenused piisava tehnilise valmisolekuga piirkondades, millel on tõestatud potentsiaal järgmise etapi teenuste väljatöötamiseks.
- (17) Komisjon esitas ülevaate GMESi juhtimist ja rahastamist käsitlevast lähenemisviisist oma 12. novembri 2008. aasta teatises „Ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire (GMES): me hoolime oma planeedi turvalisusest” ning teatas oma kavatsusest delegeerida GMESi tehniline rakendamine spetsialiseeritud üksustele, sealhulgas ESA-le (kosmosevaldkonna puhul) tänu selle asutuse ainulaadsele positsioonile ja erialateadmistele.
- (18) Komisjon peaks vajaduse korral määrama GMES-teenuste tehnilise rakendamise koordineerimise ülesande pädevatele liidu organitele või valitsustevahelistele organisatsioonidele, näiteks Euroopa Keskkonnaamet ja Euroopa Keskpika Ilmaennustuse Keskus.
- (19) Toimivad teenused hädaolukordade ohjamise ja humanitaarkatastroofide korral reageerimise valdkonnas on vajalikud liidu ja liikmesriikide olemasoleva suutlikkuse koordineerimiseks, et olla paremini ette valmistatud ning suuta looduslike ja inimtegevusest tingitud katastroofide korral reageerida ja neist taastuda, arvestades et katastroofidel on tihti negatiivne mõju keskkonnale. Kuna kliimamuutuste mõjul võib hädaolukordade hulk suurenedada, on GMESil kliimamuutustega kohanemise meetmete toetamisel oluline roll. GMES-teenuste kaudu peaks seega olema võimalik saada georuumiteavet, millest oleks kasu reageerimisel hädaolukordades ja humanitaarkatastroofide korral.
- (20) Maismaaseire teenused on olulised bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide järelevalve, kliimamuutuste leevendamise ja sellega kohanemise meetmete toetamise ning mitmesuguste ressursside ja poliitiliste põhimõtete seisukohast; suurem osa kõnealustest valdkondadest on seotud looduskeskkonnaga: pinnas, vesi, põllumajandus, metsad, energia ja kommunaalteenused, hoonestatud alad, puhkealad ja transport. Nii Euroopas kui ka kogu maailmas on vaja toimivaid maismaaseire teenuseid, mis oleks välja töötatud koostöös liikmesriikidega, Euroopa kolmandate riikidega ning partneritega väljaspool Euroopat ja ÜROs.
- (21) Merekeskkonna valdkonnas osutatavad GMES-teenused on olulised ookeane käsitlevate prognooside koostamise ja ookeanide seire alase Euroopa integreeritud suutlikkuse toetamise ning olulisemate kliimamõjurite andmete tulevase esitamise seisukohast. Need moodustavad kliimamuutuste seire, merekeskkonna seire ja transpordipoliitika toetamise olulise osa.
- (22) Atmosfääri seire teenused on olulised õhukvaliteedi, atmosfääri keemia ja koostise seire seisukohast. Need moodustavad ka kliimamuutuste seire ja olulisemate kliimamõjurite andmete tulevase esitamise olulise osa. Atmosfääri seisundi kohta tuleb teavet esitada korrapäraselt ning piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil.
- (23) Julgeolekuteenused moodustavad GMES-algatuse olulise osa. Euroopa hakkab kasu saama kosmose ja *in situ* varade kasutamisest, mis toetavad niisuguste teenuste rakendamist, mille abil reageeritakse väljakutsetele, millega Euroopa seisab silmitsi julgeoleku valdkonnas, nimelt piirkontroll, mereseire ja liidu välistegevuse toetamine.
- (24) Kliimamuutuste seire peaks võimaldama nende mõjuga kohaneda ja seda leevendada. See peaks eelkõige aitama kaasa olulisemate kliimamõjurite andmete, kliimaanalüüside ja projektsioonide esitamisele kohanemisele ja leevendamisele vastavas ulatuses ning asjakohaste teenuste osutamisele.
- (25) Käesoleva määruse alusel rahastatavate toimivate teenuste osutamine sõltub juurdepääsust andmetele, mida kogutakse kosmose infrastruktuuride, õhus, meres ja maapinnal paiknevate rajatiste (nn *in situ* infrastruktuurid) ning uuringuprogrammide kaudu. Subsidiarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtet täielikult täites tuleks tagada vajalikele andmetele juurdepääs ja vajaduse korral võib toetada *in situ* andmekogumist, mis täiendaks praegust liidu ja riikide tegevust. Tuleb tagada, et pidevalt oleksid kättesaadavad kõige aluseks olevad *in situ* ja kosmoses paiknevad seireinfrastruktuurid, sealhulgas ESA GMESi kosmosevaldkonna programmis (edaspidi „Sentinelid”) konkreetselt GMESi jaoks väljatöötatud kosmoseinfrastruktuurid. Esimeste Sentinelide esialgne operatiivetapp peaks algama 2012. aastal.

⁽¹⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

- (26) Komisjon peaks tagama, et seitsmenda raamprogrammi kohane GMESiga seotud teadus- ja arendustegevus, liidu panus GMESi esialgsetesse toimingutesse ning GMESi partnerite ja olemasolevate infrastruktuuride, näiteks Euroopa andmekeskuste tegevus oleks vastastikku täiendav.
- (27) GMESi esialgseid toiminguid tuleks rakendada kooskõlas muude asjakohaste liidu poliitikavaldkondade, õigusaktide ja meetmetega, eelkõige keskkonna-, julgeoleku-, konkurentsivõime ja innovatsiooni-, ühtekuuluvus-, teadus-, transpordi-, konkurents- ja rahvusvahelise koostöö poliitikaga, üleilmsete satelliitnavigatsioonisüsteemide (GNSS) programmiga ja isikuandmete kaitsega. Lisaks peaksid GMESi andmed säilitama sidususe liikmesriikide ruumiandmete võrdlusandmetega ning toetama Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2007. aasta direktiiviga 2007/2/EÜ (millega rajatakse Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE))⁽¹⁾ loodud ruumiandmete infrastruktuuri väljaarendamist liidus. Samuti peaks GMES täiendama ühist keskkonnateabesüsteemi (SEIS) ja liidu tegevust hädaolukorras reageerimise valdkonnas.
- (28) GMESi ja selle esialgseid toiminguid tuleks vaadelda Euroopa panusena niisuguse Maa jälgimise süsteemide süsteemi (GEOSS) rajamise, mis on välja töötatud Maa Jälgimise Grupi (GEO) raamistikus.
- (29) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ning kandidaatriikide ja võimalike kandidaatriikidega sõlmitud raamlepingutega on ette nähtud kõnealuste riikide osalemine liidu programmides. Muude kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide osalemist tuleks võimaldada sel eesmärgil sõlmitavate rahvusvaheliste lepingute abil.
- (30) Käesolev määrus sätestab GMES-algatuse kogu kestuse ajaks rahastamispaketi summas 107 miljonit eurot, mis on eelarvepädevale asutusele iga-aastase eelarvemenetluse ajal peamiseks juhiseks Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 17. mai 2006. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe (eelarvedistsipliini ja usaldusväärse finantsjuhtimise kohta)⁽²⁾ (edaspidi „institutsioonidevaheline kokkulepe“) punktis 37 määratletud tähenduses. On ette nähtud, et kõnealust rahastamispaketti täiendatakse 209 miljoni euroga seitsmenda raamprogrammi kosmosetest GMESi esialgsete toimingutega kaasnevate teadusuuringute jaoks, mida tuleks hallata seitsmendas raamprogrammis kohaldatavatele eeskirjadele ja otsustamismenetlustele vastavalt. Neid kahte rahastamisallikat tuleks hallata koordineeritult, et tagada järjepidev edasimineku GMESi rakendamisel.
- (31) Kõnealune rahastamispakett on kooskõlas 2007.–2013. aasta mitmeaastase finantsraamistiku alam-
- rubriigis 1a kindlaks määratud ülemmääraga, aga alamrubriigi 1a varu aastateks 2011–2013 on väga väike. Tuleks toonitada, et aastas eraldatav summa määratakse kindlaks iga-aastase eelarvemenetluse käigus vastavalt institutsioonidevahelise kokkuleppe punktile 37.
- (32) Võimaluse korral tuleks rahastamisvahendeid veelgi suurendada, et kulukohustuste assigneeringuid saaks kosmosevaldkonnale eraldada juba praeguse mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse ajal. See puudutab konkreetselt A seeria Sentinel-satelliitide tegevust ja B seeria käivitamist ning C seeria Sentinel-satelliitide tähtsaimate koostisosade hanget.
- (33) Selleks peaks komisjon seoses kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku vahkokkuvõtte tegemisega ja enne 2010. aasta lõppu uurima GMESi täiendava rahastamise võimalust liidu üldeelarve raames mitmeaastase finantsraamistiku (2007–2013) kehtivuse ajal.
- (34) Käesoleva määruse rakendamiseks täiendavate rahaliste vahendite eraldamist juba eraldatud 107 miljonile eurole lisaks tuleks kaaluda seoses aruteluga Euroopa kosmospoliitika tuleviku, eelkõige hankemenetluse ja juhtimise üle.
- (35) Komisjon peaks 2011. aasta esimesel poolaastal esitama ka pikaajalise rahastamisstrateegia järgmist mitmeaastast finantsraamistikku silmas pidades, ilma et see piiraks mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) üle peetavate läbirääkimiste tulemust.
- (36) Komisjon peaks finantsplaneerimisel tagama, et nii GMESi esialgsel operatiivetalil (aastatel 2011–2013) kui ka pärast seda oleks tagatud andmete järjepidevus ning teenuseid saaks kasutada pidevalt ja piiranguteta.
- (37) Finantsmääruse kohaselt peaks liikmesriikidel, kolmandatel riikidel ja rahvusvahelistel organisatsioonidel olema võimalus anda asjakohaste lepingute alusel programmidesse rahaline või mitterahaline panus.
- (38) GMES-teave peaks olema täielikult ja avalikult kättesaadav, piiramata GMESile andmeid ja teavet esitavate liikmesriikide ja muude organisatsioonide asjakohaste julgeolekupiirangute või andmepoliitika kohaldamist. See on vajalik Maa seire andmete kasutamise ja jagamise edendamiseks kooskõlas ühise keskkonnateabesüsteemi, INSPIRE ja GEOSSiga. Andmete täieliku ja avaliku kättesaadavuse puhul tuleks võtta arvesse ka praegust äriandmete esitamist ning tuleks edendada Maa seire turgude tugevdamist Euroopas, eelkõige järgmise etapi teenuste sektoris, et suurendada majanduskasvu ja tööhõivet.

⁽¹⁾ ELT L 108, 25.4.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 139, 14.6.2006, lk 1.

(39) Komisjoni 28. oktoobri 2009. aasta teatise „Ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire (GMES): kosmosevaldkonnaga seotud ülesanded ja edasised sammud” kohaselt peaks olema olema täielik ja avatud sidusjuurdepääs Sentinelide abil saadud andmetele tasuta litsentside kaudu, pidades silmas turvalisust. Sellise lähenemisviisi eesmärk on maksimaalselt ja võimalikult paljudel rakendusalaadel suurendada kasu Sentinelide abil saadud andmetest ning edendada lõppkasutajate seas Maa vaatlustel saadud andmete kasutamist.

(40) Käesoleva määruse alusel rahastatavat tegevust tuleb kohandamise võimaldamiseks kontrollida ja hinnata.

(41) Samuti tuleks võtta asjakohased meetmed, et vältida eeskirjade eiramist ja pettusi ning et nõuda tagasi kaduma läinud, valesti makstud või ebaõigesti kasutatud vahendid vastavalt nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrusele (EÜ, Euratom) nr 2988/95 (Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta),⁽¹⁾ nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96 (mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramise eest)⁽²⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrusele (EÜ) nr 1073/1999 (Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta)⁽³⁾.

(42) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt GMES-programmi ja selle esialgsete toimingute kehtestamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, sest GMESi esialgsed toimingud hõlmavad üleeuroopalist suutlikkust ja sõltuvad kõikides liikmesriikides teenuste koordineeritud ning liidu tasandil kooskõlastatud osutamisest, ning tegevuse suure haarde tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale, eelkõige komisjoni rolli osas riikide tegevuse koordineerimiseks.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega luuakse Maa seire Euroopa programm GMES ja kehtestatakse selle esialgsete toimingute rakenduseeskirjad ajavahemikus 2011–2013.

⁽¹⁾ EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2.

⁽³⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

Artikkel 2

GMESi kohaldamisala

1. GMES-programm tugineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta otsuse nr 1982/2006/EÜ (mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013))⁽⁴⁾ ja ESA GMESi kosmosevaldkonna programmi alusel teostatud teadusuuringutele.

2. GMES-programm koosneb järgmistest valdkondadest:

a) teenuste valdkond, millega tagatakse juurdepääs teabele järgmistest valdkondade toetuseks:

— atmosfääri seire;

— kliimamuutuste seire kohanemis- ja leevendamispoliitika toetuseks;

— hädaolukordade ohjamine;

— maismaaseire;

— merekeskkonna seire;

— julgeolek;

b) kosmosevaldkond, millega tagatakse punktis a osutatud teenuste valdkondade jaoks asjakohane jätkusuutlik seire kosmoses paiknevate struktuuride abil;

c) *in situ*-valdkond, millega tagatakse õhus, meres ja maapinnal asuvate installatsioonide kaudu teostatav seire punktis a osutatud teenuste valdkondade jaoks.

Artikkel 3

GMESi esialgsed toimingud (2011–2013)

1. GMESi esialgsed toimingud hõlmavad ajavahemikku 2011–2013 ja võivad sisaldada operatiivmeetmeid järgmistest valdkondadest:

1. artikli 2 lõike 2 punktis a osutatud teenuste valdkonnad;

2. meetmed, mis aitavad tarbijatel teenuseid kasutama hakata;

3. juurdepääs andmetele;

4. *in situ* paiknevate struktuuride kaudu andmete kogumise toetamine;

5. GMESi kosmosevaldkond.

2. Lõikes 1 osutatud operatiivmeetmete eesmärgid on määratletud lisas.

⁽⁴⁾ ELT L 412, 30.12.2006, lk 1.

Artikkel 4

Organisatoorne korraldus

1. Komisjon tagab GMES-programmi koordineerimise sise-riikliku, liidu ja rahvusvahelise tasandi tegevusega, eelkõige GEOSSiga. GMESi rakendamine ja tegevus põhineb liidu ja liikmesriikide vahelistel partnerlustel kooskõlas nende vastavate eeskirjade ja menetlustega. Liikmesriikide vabatahtlikke panuseid ja võimalikke koostoimeid asjakohaste siseriiklike, liidu ja rahvusvaheliste algatustega koordineeritakse vastavalt artikli 16 lõikes 5 osutatud nõuandemenetlusele.

2. Komisjon haldab vahendeid, mis on eraldatud käesoleva määruse kohasele tegevusele kooskõlas finantsmäärusega ja artikli 16 lõikes 4 osutatud korralduskomitee menetlusega. Ta tagab, et GMES-programm on kooskõlas muude asjakohaste liidu poliitikavaldkondade, õigusaktide ja meetmetega, mis käsitlevad eelkõige keskkonda, julgeolekut, konkurentsivõimet ja innovatsiooni, ühtekuuluvust, teadusuuringuid (eelkõige GMESiga seotud seitsmenda raamprogrammi tegevusi, piiramata otsuse nr 1982/2006/EÜ kohaldamist), transporti ja konkurentsi, rahvusvahelist koostööd, GNSS-programme, isikuandmete ja kehtivate intellektuaalomandi õiguste kaitset, direktiivi 2007/2/EÜ, ühist keskkonnateabesüsteemi ja liidu tegevust hädaolukorras reageerimise valdkonnas, ning täiendab neid.

3. Kuna GMES on kasutajakeskne programm, tagab komisjon, et teenus vastaks tehniliste nõuete osas tarbijate vajadustele. Selleks kehtestab ta kasutajate korrapärase osalemise ning konsulteerimise läbipaistva mehhanismi, mis võimaldab liidu ja riiklikul tasandil määrata kindlaks kasutajate vajadused. Komisjon tagab kooskõlastamise asjaomaste avaliku sektori kasutajatega liikmesriikides, kolmandates riikides ja rahvusvahelistest organisatsioonides. Teenuse andmete vajaduse määrab kindlaks komisjon sõltumatult pärast kasutajate foorumiga konsulteerimist.

4. GMESi kosmosevaldkonna tehniline koordineerimine ja rakendamine delegeeritakse ESA-le, kes võib vajaduse korral paluda abi Euroopa Meteoroloogiliste Satelliitide Kasutamise Organisatsioonilt (EUMETSAT).

5. Komisjon määrab vajaduse korral GMES-teenuste tehnilise rakendamise koordineerimise ülesande pädevatele liidu organitele või valitsustevahelistele organisatsioonidele.

Artikkel 5

Teenuse osutamine

1. Komisjon võtab asjakohased meetmed tõhusa konkurentsi tagamiseks GMES-teenuste osutamisel ja VKEde osalemise eden-

damiseks. Komisjon hõlbustab GMES-teenuste väljundi kasutamist järgmise etapi teenuste sektori arendamiseks.

2. GMES-teenuste osutamine detsentraliseeritakse vajaduse korral liikmesriikides olemasolevate satelliitide ja *in situ* infrastruktuuride kaudu kogutavate andmete ning võrdlusandmete kogude ja sellealase suutlikkuse ühendamiseks Euroopa tasandil, vältides seega dubleerimist. Olemasolevate allikatega kattuvate uute andmete hankimist välditakse, välja arvatud juhul, kui olemasolevate või ajakohastatavate andmete kogumike kasutamine ei ole tehniliselt teostatav või kulutasuv.

3. Komisjon võib kasutajate foorumi arvamust arvesse võttes määratleda või valideerida asjakohase korra andmete tootmise kinnitamiseks GMES-programmi raamistikus. Kõnealune kord on läbipaistev, kontrollitav ja auditeeritav õigsuse, jälgitavuse ja andmetervikluse tagamiseks tarbijale. Oma lepingulistes kokkulepetes GMES-teenuse osutajatega tagab komisjon kõnealuse korra rakendamise.

4. Komisjon annab käesoleva artikli rakendamisel saavutatud tulemustest aru kord aastas.

Artikkel 6

Liidupoolse rahastamise õiguslikud vormid

1. Liidupoolse rahastamise õiguslikud vormid võivad olla järgmised:

a) delegeerimislepingud;

b) toetused;

c) riigihankelepingud.

2. Liidupoolses rahastamises tagatakse tõeline konkurents, läbipaistvus ja võrdne kohtlemine. Põhjendatud juhtudel võib liidu toetust anda konkreetses vormis, näiteks partnerluse raamlepinguga või tegevus- või meetmetoetuste kaasrahastamisena. Euroopa üldistes huvides tegutsevatele asutustele antavate tegevustoetuste suhtes ei kohaldata finantsmääruse kahanemissätteid. Toetuste puhul määratakse kaasrahastamise ülemmäär vastavalt artikli 16 lõikes 4 osutatud haldusmenetlusele.

3. Komisjon annab aru liidu vahendite eraldamisest igale artikli 3 lõikes 1 nimetatud tegevusele, samuti hindamisprotsessist ning hangete pakkumiskutsete ja käesoleva artikli alusel sõlmitud lepingute tulemustest pärast lepingute sõlmimist.

*Artikkel 7***Kolmandate riikide osalemine**

Artiklis 3 osutatud operatiivmeetmetes võivad osaleda järgmised riigid:

- 1) Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepinguosalisel Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riigid EMP lepingus sätestatud tingimustel;
- 2) kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid, kes on kaasatud stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi vastavalt nendega sõlmitud raamlepingutele või assotsiatsioonilepingute protokollidele, milles käsitletakse kõnealuste riikide suhtes kehtestatud üldpõhimõtteid liidu programmides osalemiseks;
- 3) Šveitsi Konföderatsioon, muud punktides 1 ja 2 nimetatud kolmandad riigid ning rahvusvahelised organisatsioonid vastavalt liidu ja kõnealuste kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vahel ELi toimimise lepingu artikli 218 kohaselt sõlmitavatele lepingutele, milles sätestatakse nende osalemise tingimused ja üksikasjalikud eeskirjad.

*Artikkel 8***Rahastamine**

1. Artikli 3 lõikes 1 osutatud operatiivmeetmetele eraldatakse rahastamispakett summas 107 miljonit eurot.
2. Eelarvapädevad institutsioonid kinnitavad iga-aastased assigneeringud piirides, mis on kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistikuga.
3. Kolmandad riigid või rahvusvahelised organisatsioonid võivad samuti osaleda GMES-programmi täiendavas rahastamises.

Esimeses lõigus osutatud täiendavaid vahendeid käsitletakse sihtotstarbelise tuluna kooskõlas finantsmääruse artikliga 18.

*Artikkel 9***GMESi andme- ja teabepoliitika**

1. GMES-programmi alusel rahastavaid meetmeid käsitleval andme- ja teabepoliitikal on järgmised eesmärgid:
 - a) edendada GMESi käsitleva teabe ja asjakohaste andmete kasutamist ja jagamist;

- b) täielik ja avatud juurdepääs (mille puhul kohaldatakse asjakohaseid rahvusvahelisi lepinguid, julgeolekupiiiranguid ja litsentseerimise tingimusi, sealhulgas kasutuslitsentside registreerimine ja tunnustamine) GMES-teenuste kaudu saadud teabele ja GMESi infrastruktuuri kaudu kogutud andmetele;
- c) tugevdada Maa seire turgusid Euroopas, eelkõige järgmise etapi teenuste sektoris, pidades silmas majanduskasvu soodustamist ja töökohtade loomist;
- d) aidata kaasa GMESi andmete ja teabe esitamise jätkusuutlikkusele ja järjepidevusele;
- e) toetada Euroopa teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniringkondi.

2. Niisuguse raamistiku loomiseks, millega tagatakse lõike 1 punktis b osutatud GMESi andme- ja teabepoliitika eesmärgi saavutamine, tagades GMES-teenuste kaudu saadud teabe ja GMESi eriotstarbelise infrastruktuuri kaudu kogutud andmete vajaliku kaitse, võib komisjon võtta vastu delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 10 ning artiklites 11 ja 12 sätestatud tingimuste kohaselt järgmised meetmed, võttes arvesse GMESi jaoks vajalike andmete esitajate andme- ja teabepoliitikat ning piiramata niisuguste riiklike eeskirjade ja menetluste kohaldamist, mida kohaldatakse riigi kontrolli all kosmoses ja *in situ* paiknevate infrastruktuuride suhtes:

- a) meetmed, millega kehtestatakse GMESi kasutajate registreerimise ja litsentseerimise tingimused;
- b) meetmed, millega määratletakse GMES-teenuste kaudu saadud teabele ja GMESi eriotstarbelise infrastruktuuri kaudu kogutud andmetele juurdepääsu piiramise kriteeriumid.

*Artikkel 10***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse kuni 31. detsembrini 2013 õigus võtta vastu artikli 9 lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusakte.
2. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
3. Komisjonile antud õiguse suhtes võtta vastu delegeeritud õigusakte kohaldatakse artiklites 11 ja 12 sätestatud tingimusi.

Artikkel 11

Delegeerimise tagasivõtmine

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 9 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.

2. Institutsioon, kes on algatanud sisemenetluse, et otsustada, kas volituste delegeerimine tuleks tagasi võtta, püüab sellest teavitada teist institutsiooni ja komisjoni mõistliku aja jooksul enne lõpliku otsuse tegemist, nimetades delegeeritud volitused, mille suhtes võidakse kohaldada tagasivõtmist, ja tagasivõtmise võimalikud põhjused.

3. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub kohe või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust. Otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 12

Delegeeritud õigusaktide suhtes vastuväidete esitamine

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitada kahe kuu jooksul alates õigusakti teatavastegemisest.

Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega pikendada kahe kuu võrra.

2. Kui pärast selle tähtaja möödumist ei ole Euroopa Parlament ega nõukogu delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitanud, avaldatakse see *Euroopa Liidu Teatajas* ning see jõustub õigusaktis sätestatud kuupäeval.

Delegeeritud õigusakti võib avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* ja see võib jõustuda enne nimetatud tähtaja lõppu, kui nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu on komisjonile teatanud, et nad ei kavatse vastuväiteid esitada.

3. Kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid, õigusakt ei jõustu. Vastuväiteid esitanud institutsioon põhjendab delegeeritud õigusakti suhtes esitatud vastuväiteid.

Artikkel 13

Andme- ja teabepoliitika ning GMESi valdkondade ja teabe turvalisuse haldamise rakendusmeetmed

1. Artikli 9 lõike 2 punktis b osutatud kriteeriumide alusel võtab komisjon vastavalt artikli 16 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele vastu konkreetsed meetmed, mis käsitlevad

GMES-teenuste kaudu saadud teabele ja GMESi eriotstarbelise infrastruktuuri kaudu kogutud andmetele juurdepääsu piiramist.

2. Komisjon tagab üldise koordineerimise GMESi valdkondade ja teenuste turvalisuse osas, võttes arvesse selle kõikide elementide julgeolekunõuete järelevalve ja integreerimise vajadust, piiramata niisuguste riiklike eeskirjade ja menetluste kohaldamist, mida kohaldatakse riigi kontrolli all kosmoses ja *in situ* paiknevate infrastruktuuride suhtes. Eelkõige võtab komisjon vastavalt artikli 16 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele vastu meetmed, milles sätestatakse tehnilised nõuded GMESi kosmosevaldkonna eriotstarbelise programmi raames süsteemi kontrolli ja tervikluse tagamiseks ning GMESi kosmosevaldkonna eriotstarbelise programmi julgeoleku tagamise tehnoloogiate kättesaadavuse ja käsitlemise kontrollimiseks.

Artikkel 14

Järelevalve ja hindamine

1. Komisjon jälgib ja hindab artikli 3 lõikes 1 osutatud operatiivmeetmete rakendamist.

2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele 31. detsembriks 2012 vahehindamise ja 31. detsembriks 2015 järeelhindamise aruande.

Artikkel 15

Rakendusmeetmed

1. Komisjon võtab kooskõlas käesoleva määruse artikli 16 lõikes 4 sätestatud korralduskomitee menetlusega vastu aasta tööprogrammi vastavalt finantsmääruse artiklile 110 ja komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 (millega kehtestatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakendus-eeskirjad) ⁽¹⁾ artiklile 90 ja 166.

2. GMES-programmi rahalised vahendid võivad katta ka vahetult GMES-programmi juhtimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks vajalike ettevalmistustööde, järelevalve, kontrolli, auditi ja hindamisega seotud kulused, eelkõige uuringute, kohtumiste, teavitamis- ja avaldamismetmetega seotud kulused, samuti kulused, mis on seotud kogu muu tehnilise ja haldusabiga, mida komisjon võib kasutada GMES-programmi juhtimiseks.

⁽¹⁾ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 1.

*Artikkel 16***GMES-komitee**

1. Komisjoni abistab komitee (edaspidi „GMES-komitee“).
2. GMES-komitee võib tulla kokku erikoosseisudes konkreetsete küsimuste käsitlemiseks, nimelt julgeolekut puudutavate küsimuste käsitlemiseks (edaspidi „julgeolekunõukogu“).
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtjaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kaks kuud.
4. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtjaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõike 3 tähenduses kehtestatakse kaks kuud.
5. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

*Artikkel 17***Kasutajate foorum**

1. Käesolevaga luuakse kasutajate foorum eriotstarbelise organina. See nõustab komisjoni kasutajate vajaduste määratlemise ja valideerimise osas ning GMES-programmi kooskõlastamise osas selle kasutajatega avalikust sektorist.
2. Kasutajate foorumi eesistuja on komisjon. See koosneb GMESi avaliku sektori kasutajatest, kelle on määranud liikmesriigid.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 22. september 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

3. Komisjon tagab kasutajate foorumile sekretariaaditeenused.
4. Kasutajate foorum võtab vastu oma töökorra.
5. GMES-komiteed teavitatakse täielikult kasutajate foorumi GMES-programmi rakendamise alastest nõuannetest.

*Artikkel 18***Liidu finantshuvide kaitse**

1. Komisjon tagab, et käesoleva määruse alusel rahastatavate meetmete rakendamisel kaitstakse liidu finantshuve pettust, korrupsiooni ja muud ebaseaduslikku tegevust ära hoidvate meetmetega, tõhusa kontrollimisega ja alusetult väljamakstud summade sissenõudmisega ning juhul, kui tuvastatakse eeskirjade eiramine, tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistustega kooskõlas määrusega (EÜ, Euratom) nr 2988/95, määrusega (Euratom, EÜ) nr 2185/96 ning määrusega (EÜ) nr 1073/1999.
2. Käesoleva määruse alusel rahastatavate liidu meetmete puhul tähendab määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 artikli 1 lõikes 2 osutatud eeskirjade eiramine liidu õiguse sätete mis tahes rikkumist või ettevõtja tegevusest või tegematajätmisest põhjustatud lepingulise kohustuse täitmata jätmist, mis põhjendamatu kuluartikli tõttu kahjustas või oleks võinud kahjustada Euroopa Liidu üldeelarvet.
3. Käesoleva määruse alusel sõlmitavate lepingute, sealhulgas osalvate kolmandate riikidega sõlmitavate lepingute suhtes tuleb rakendada komisjoni või tema poolt volitatud esindaja finantsjärelevalvet ja finantskontrolli, samuti kontrollikoja auditeid, vajaduse korral kohapeal tehtavaid auditeid.

*Artikkel 19***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

LISA

MAA JÄLGIMISE EUROOPA PROGRAMMI (GMES) ESIALGSETE TOIMINGUTE EESMÄRGID (2011–2013)

Artikli 3 lõikes 1 osutatud operatiivmeetmed aitavad saavutada järgmisi eesmärgi:

- 1) hädaolukorras reageerimise teenused, mis põhinevad Euroopas juba toimivaltel meetmetel, tagavad Maa seireandmete ja seonduvate toodete kättesaadavuse hädaolukorras reageerimise teenistustele rahvusvahelisel, üleeuroopalisel, riiklikul ja piirkondlikul tasandil igat laadi katastroofide, sealhulgas ilmastikuohutude (sh tormid, põlengud ja üleujutused), geofüüsiliste ohtude (sh maavärinad, tsunamid, vulkaanipursked ja maalihked), inimtegevusest tingitud tahtmatusete või kuritahtlike katastroofide ning muude humanitaarkatastroofide korral. Kuna kliimamuutuse mõjul võib hädaolukordi esineda sagedamini, on GMESi hädaolukorras reageerimise meetmetel oluline roll toetada selles valdkonnas võetavaid kliimamuutustega kohanemise meetmeid osana ärahoidmis-, reageerimis-, taastamis- ja valmisolekut tagavast tööst Euroopas;
- 2) maismaaseire teenustega tagatakse Maa seireandmete ja seonduvate toodete kättesaadavus Euroopa, riiklikele, piirkondlikele ja rahvusvahelistele asutustele, kes vastutavad nii bioloogilise mitmekesisuse, pinnase, vee, metsa ja riigi ressursside ülemaailmse ja kohaliku keskkonnaseire kui ka keskkonnapoliitika üldise rakendamise, geograafilise teabe kogumise, põllumajanduse, energeetika, linnaplaneerimise, infrastruktuuri ja transpordi eest. Maismaaseire teenused hõlmavad ka kliimamuutuse mõjurite seiret;
- 3) mereseire teenused annavad teavet ookeanide ja mereökosüsteemide füüsilise seisundi kohta maailmamere ja Euroopa piirkondlike alade osas. GMESi mereteenuste rakendusala hõlmavad meresõiduohutust, merekeskkonda ja rannikualasid, mere elusressursse, samuti sesoonsete meteoroloogiliste prognooside koostamist ja kliimaseiret;
- 4) atmosfääri keskkonnateenustega tagatakse õhukvaliteedi seire Euroopa tasandil ja atmosfääri keemilise koostise seire ülemaailmsel tasandil. Nendega antakse eelkõige teavet õhukvaliteedi seire süsteemide tarbeks nii kohalikul kui ka riiklikul tasandil ning need peaksid aitama kaasa atmosfääri keemia kliimamõjurite seirele;
- 5) julgeolekuteenustega antakse kasulikku teavet niisuguste väljakutsetega toimetulekuks, millega Euroopa seisab silmitsi julgeoleku valdkonnas, nimelt piirikontroll, mereseire ja ELi välistegevuse toetamine;
- 6) kliimamuutuste seire võimaldab nende mõjuga kohaneda ja seda leevendada. See peaks eelkõige aitama kaasa olulisemate kliimamõjurite andmete, kliimaanalüüside ja projektsioonide esitamisele kohanemisele ja leevendamisele vastavas ulatuses ning asjakohaste teenuste osutamisele;
- 7) meetmed, mis aitavad kasutajatel teenuseid tarbima hakata, hõlmavad kasutaja keskkonnale vastavate tehniliste liidete rakendamist, koolitust, kommunikatsiooni ja järgmise etapi sektori arendamist;
- 8) andmete juurdepääsu võimaldamine tagab mitmesuguste Euroopa algatuste ja muude seireinfrastruktuuride kaudu saadud Maa seire andmete koondamise ja kättesaadavaks tegemise, et täita GMESi eesmärgi;
- 9) *in situ*-valdkonna abil tagatakse koordineerimine *in situ* andmekogumise ja *in situ* infrastruktuuride kaudu kogutavatele andmetele juurdepääsu osas GMES-teenuste jaoks;
- 10) GMESi esialgsete toimingutega tagatakse GMESi kosmosvaldkonna tegevus ja areng, mis hõlmab kosmoses paiknevat Maa seireinfrastruktuuri ja mille eesmärk on tagada Maa alamsüsteemide (sh maapind, atmosfäär ja ookeanid) seire. GMESi esialgsed toimingud toetuvad riikide ja Euroopa tasandi olemasolevale või kavandatavale kosmosinfrastruktuurile ning GMESi kosmosvaldkonna programmi raames kavandatud kosmosinfrastruktuurile.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 912/2010,

22. september 2010,

millega luuakse Euroopa GNSSi Agentuur, tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1321/2004 Euroopa satelliit-raadionavigatsiooniprogrammide juhtimisstruktuuride loomise kohta ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 683/2008

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 172,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽²⁾

ning võttes arvesse järgmist:

(1) Euroopa satelliit-raadionavigatsiooni poliitikat rakendatakse praegu programmide EGNOS ja Galileo (edaspidi „programmid“) abil.

(2) Nõukogu 12. juuli 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 1321/2004 (Euroopa satelliit-raadionavigatsiooniprogrammide juhtimisstruktuuride loomise kohta) ⁽³⁾ loodi ühenduse agentuur nimega Euroopa GNSSi Järelevalveamet (edaspidi „amet“).

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruses (EÜ) nr 683/2008 (Euroopa satelliitnavigatsiooni programmide (EGNOS ja Galileo) rakendamise jätkamise kohta) ⁽⁴⁾ on kehtestatud programmide avaliku haldamise ja rahastamise uus raamistik. Sellega nähakse ette selge pädevusvaldkondade jaotumine Euroopa Liidu

(mida esindab komisjon), ameti ja Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA) vahel, antakse komisjonile ülesanne programme juhtida ja nähakse ette ametile algselt määratud ülesanded. Ühtlasi nähakse ette, et amet täidab talle usaldatud ülesandeid, arvestades komisjoni rolli programmide juhtimisel ja komisjoni välja antud suuniseid.

(4) Määruses (EÜ) nr 683/2008 kutsusid Euroopa Parlament ja nõukogu komisjoni üles esitama ettepanekut nõukogu määruses (EÜ) nr 1321/2004 sätestatud programmide haldusstruktuuride ametlikuks vastavusseviimiseks komisjoni ja ameti uue rolliga, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 683/2008.

(5) Samuti tuleks muuta ameti nime, mida ameti tegevusvaldkonna kitsenemise tõttu ei tuleks enam nimetada Euroopa GNSSi Järelevalveametiks, vaid pigem Euroopa GNSSi Agentuuriks (edaspidi „GNSSi agentuur“). GNSSi agentuuris tuleks siiski tagada järelevalveameti tegevuse järjepidevus, sealhulgas õiguste ja kohustuste, töötajate ja kõigi tehtud otsuste kehtivuse järjepidevus.

(6) Samuti tuleks kohandada määruse (EÜ) nr 1321/2004 ülesandeid ja eesmärgi, et võtta arvesse asjaolu, et GNSSi agentuuri ülesanne ei ole enam hallata Euroopa globaalse navigatsioonisatelliitide süsteemi (GNSS) programmidega seotud avalikke huve ega tegutseda kõnealuseid programme reguleeriva asutusena.

(7) GNSSi agentuuri õiguslik seisund peaks võimaldama tal tegutseda oma ülesannete täitmisel juriidilise isikuna.

(8) Oluline oleks ka muuta GNSSi agentuuri ülesandeid ning tagada tema ülesannete kindlaks määramine kooskõlas määruse (EÜ) nr 683/2008 artikliga 16, jättes muu hulgas GNSSi agentuurile võimaluse täita muid ülesandeid, mida komisjon võib talle anda, et toetada komisjoni programmide rakendamisel. Kooskõlas nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (mis käsitleb Euroopa ühenduste üldelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust) ⁽⁵⁾ artikli 54 lõike 2 punktiga b võivad need ülesanded olla näiteks järg-

⁽¹⁾ ELT C 317, 23.12.2009, lk 103.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 16. juuni 2010. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 13. septembri 2010. aasta otsus.

⁽³⁾ ELT L 246, 20.7.2004, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 196, 24.7.2008, lk 1.

⁽⁵⁾ EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1.

mised:

jälgida koordineerimis- ja konsultatsioonimehhanismide arendamist julgeolekuküsimustes; viia läbi teadusuuringuid, mis on vajalikud programmide arendamiseks ja edendamiseks; toetada avaliku reguleeritud teenuse katseprojekti (PRS katseprojekt) väljatöötamist ja elluviimist.

- (9) GNSSi agentuur peaks oma tegevusalas, eesmärkide püstitamisel ja ülesannete täitmisel järgima eelkõige liidu institutsioonide suhtes kohaldatavaid sätteid.
- (10) Määruse (EÜ) nr 683/2008 artiklis 22 osutatud 2010. aastaks kavandatud Galileo programmi vahearuande koostamise raames peaks komisjon samuti käsitlema programmide juhtimise küsimust nende käitamis- ja kasutusetapis ning GNSSi agentuuri sellega seonduvat rolli.
- (11) Kindlustamaks GNSSi agentuuri ülesannete tõhus täitmine, peaksid liikmesriigid ja komisjon olema esindatud haldusnõukogus, millel on vajalikud volitused kehtestada eelarve, kontrollida sellest kinnipidamist, võtta vastu vastavad finantseeskirjad, kehtestada läbipaistev otsuste vastuvõtmise kord GNSSi agentuuris, kiita heaks selle töökava ja määrata ametisse tegevdirektor.
- (12) Kuna määruses (EÜ) nr 683/2008 on rõhutatud tihedama koostöö vajadust Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel, oleks asjakohane, et Euroopa Parlamendi esindaja osaleks haldusnõukogus hääleõiguseta liikmena.
- (13) Selleks et tagada, et GNSSi agentuur täidab oma ülesandeid, arvestades samal ajal komisjoni rolli programmide juhtijana ja järgides komisjoni poolt välja antud suuniseid, tuleks samuti selgesõnaliselt ette näha, et GNSSi agentuuri tegevust juhib tegevdirektor haldusnõukogu järelevalve all ja GNSSi agentuurile komisjoni poolt antud suuniste kohaselt. Samavõrd oluline on täpsustada, et komisjonil peaks haldusnõukogus olema viis esindajat ning haldusnõukogu piiratud arvu ülesannetega seotud otsuseid ei tohiks vastu võtta ilma komisjoni esindajate poolthääleteta.
- (14) GNSSi agentuuri sujuvaks toimimiseks on tarvis, et tegevdirektor nimetataks ametisse tema teeneid, dokumenteeritud haldamis- ja juhtimisoskust ning asjaomaseid teadmisi ja kogemusi silmas pidades, ning et ta täidaks oma tööülesandeid täiesti sõltumatult ja korraldaks agentuuri sisest tööd paindlikult. Kui arvata välja teatavad turvalisuse akrediteerimisega seotud tegevused ja meetmed,

peaks tegevdirektor ette valmistama ning võtma vajalikke meetmeid GNSSi agentuuri töökava nõuetekohase täitmise tagamiseks, koostama igal aastal haldusnõukogule esitatava üldaruande projekti, koostama GNSSi agentuuri tulude ja kulude kalkulatsiooni projekti ning täitma eelarvet.

- (15) Haldusnõukogul peaks olema õigus vastu võtta mis tahes otsus, mis võib tagada, et GNSSi agentuur on võimeline täitma oma ülesandeid, välja arvatud turvalisuse akrediteerimise ülesanded, mis tuleks usaldada Euroopa GNSSi süsteemide turvalisuse akrediteerimise nõukogule (edaspidi „turvalisuse akrediteerimise nõukogu“). Haldusnõukogu peaks seoses selliste akrediteerimisülesannetega vastutama üksnes vahendite ja eelarvega seotud küsimuste eest. Programmide tõhusa juhtimise eesmärgil on samuti vajalik, et haldusnõukogu ülesanded oleksid kooskõlas GNSSi agentuurile määruse (EÜ) nr 683/2008 artikli 16 alusel antud uute ülesannetega, eelkõige seoses Galileo turvakeskuse toimimisega, ja 12. juuli 2004. aasta ühismeetme 2004/552/ÜVJP (Euroopa satelliit-raadionavigatsioonisüsteemi toimimise aspektide kohta, mis mõjutavad Euroopa Liidu julgeolekut)⁽¹⁾ alusel antud juhistega.
- (16) Ametnike ametissenimetamise kord peaks olema läbipaistev.
- (17) Võttes arvesse GNSSi agentuurile usaldatud ülesannete ulatust, mis hõlmab ka turvalisuse akrediteerimist, tuleks määruse (EÜ) nr 1321/2004 artikli 9 kohaselt loodud teadus- ja tehnikakomitee tegevus lõpetada ning kõnealuse määruse artikli 10 kohaselt loodud ohutus- ja julgeolekukomitee asendada turvalisuse akrediteerimise nõukoguga, mis vastutab turvalisuse akrediteerimise eest ja kuhu kuuluksid liikmesriikide ja komisjoni esindajad. Välis- ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal (edaspidi „kõrge esindaja“) ning ESAI peaks turvalisuse akrediteerimise nõukogus olema vaatleja roll.
- (18) Turvalisust tuleks akrediteerida sõltumatult programme haldavatest asutustest, eelkõige komisjonist, teistest GNSSi agentuuri organitest, ESAst ning muudest julgeolekunõuete kohaldamise eest vastutavatest üksustest. Sõltumatu tagamiseks tuleks luua turvalisuse akrediteerimise nõukogu kui Euroopa GNSSi süsteemide (edaspidi „süsteemid“) ja avalikku reguleeritud teenust (PRS) hõlmava tehnoloogia vastuvõtjate jaoks turvalisuse akrediteerimise asutus. See peaks olema GNSSi agentuuri raames tegutsev iseseisev üksus, mis võtab oma otsused vastu sõltumatult ja erapooletult ning kodanike huvidest lähtudes.

⁽¹⁾ ELT L 246, 20.7.2004, lk 30.

- (19) Kuna komisjon haldab kõiki süsteemide turvalisusega seotud aspekte määruse (EÜ) nr 683/2008 tähenduses ning et tagada julgeolekuküsimuste tõhus haldamine ja kooskõla käesoleva määrusega ette nähtud pädevusvaldkondade range jaotuse põhimõttega, siis on oluline, et turvalisuse akrediteerimise nõukogu tegevus oleks rangelt piiratud süsteemide turvalisuse akrediteerimisega ning selleks tegevuseks ei või mitte mingil juhul olla ülesanne, mis määruse (EÜ) nr 683/2008 artikliga 13 on usaldatud komisjonile.
- (20) Komisjoni poolt Euroopa GNSSi programmide komiteed kaasava menetluse kohaselt vastu võetud otsused ei mõjuta mingil viisil olemasolevaid eelarvega seotud eeskirju või liikmesriikide eripädevust julgeolekuküsimustes.
- (21) Vastavalt määruse (EÜ) nr 683/2008 artikli 13 lõikele 4 kohaldatakse juhtudel, kui süsteemide tegevus võib mõjutada liidu või liikmesriigi julgeolekut, nõukogu 12. juuli 2004. aasta ühismeetmes 2004/552/ÜVJP nimetatud menetlusi. Eeskätt juhul kui süsteemide toimimine või kasutamine ohustab liidu või liikmesriigi julgeolekut või kui süsteemide toimimine on ohustatud, eelkõige kui see oht tuleneb rahvusvahelisest kriisist, võib nõukogu otsustada ühehäälselt anda GNSSi asutusele ja komisjonile vajalikud juhised. Iga nõukogu liige, kõrge esindaja või komisjon võib taotleda nõukogu arutelu sellistes juhistes kokkuleppimiseks.
- (22) Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele peaksid turvalisuse akrediteerimise strateegias kehtestatud korra kohaselt turvalisuse akrediteerimise otsused põhinema kohalikel turvalisuse akrediteerimise otsustel, mille on vastu võtnud asjaomaste liikmesriikide turvalisuse akrediteerimise asutused.
- (23) Kõigi ülesannete kiireks ja tõhusaks täitmiseks peaks turvalisuse akrediteerimise nõukogu saama luua vajalikud allorganid, mis tegutsevad vastavalt tema antud juhistele. Seega peaks turvalisuse akrediteerimise nõukogu moodustama toimkonna, kes abistab teda otsuste ettevalmistamisel, ja krüptitud materjali levitamise asutuse, mis haldab ja valmistab ette krüptitud materjalidega seotud küsimusi, samuti lendude koodivõtmete kasutamist kontrolliva operatiivüksuse, mis tegeleb lähetatud lendude koodivõtmete haldamisega, ning vajaduse korral muid konkreetsete küsimustega tegelevaid organeid. Seejuures tuleks erilist tähelepanu pöörata nende organite töö vajalikule järjepidevusele.
- (24) Samuti on oluline, et turvalisuse akrediteerimine kooskõlastataks programme juhtivate asutuste ja muude julgeolekunõuete kohaldamise eest vastutavate üksuste tegevusega.
- (25) Võttes arvesse süsteemide eripära ja keerukust, on oluline, et turvalisuse akrediteerimist viidaks läbi liidu ja liikmesriikide julgeoleku nimel ühise vastutuse raames, tehes jõupingutusi konsensuse saavutamiseks ja kaasates kõiki julgeolekuküsimustest huvitatud isikuid, samuti pideva riskijärelevalve eesmärgil. Samuti on väga oluline usaldada turvalisuse tehniline akrediteerimine asjatundjatele, kellel on keerukate süsteemide akrediteerimise alal nõuetekohane kvalifikatsioon ja kes on läbinud nõutaval tasemel julgeolekukontrolli.
- (26) Selleks et tagada, et turvalisuse akrediteerimise nõukogu saaks täita oma ülesandeid, tuleks samuti ette näha, et liikmesriigid esitavad turvalisuse akrediteerimise nõukogule kõik vajalikud dokumendid, võimaldavad nõuetekohaselt volitatud isikutele juurdepääsu salastatud teabele ja kõigile nende jurisdiktsiooni kuuluvatele aladele ning vastutavad kohalikul tasandil oma territooriumil asuvate alade turvalisuse akrediteerimise eest.
- (27) Programmide raames loodud süsteemid on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 172 sätete kohased üleeuroopaliste võrkudena loodud infrastruktuurid, mille kasutus ulatub liikmesriikide piiridest palju kaugemale. Lisaks aitavad kõnealuste süsteemide kaudu osutatavad teenused kaasa üleeuroopaliste võrkude arendamisele transpordi, telekommunikatsiooni ja energia infrastruktuuri valdkonnas.
- (28) Komisjonil tuleb hinnata, millist mõju avaldab GNSSi agentuuri rahastamine eelarve asjaomasele kulubrügile. Tuginedes neile andmetele ja ilma et see piiraks asjaomase seadusandliku menetluste kohaldamist, tuleb mõlemal eelarvepädeval institutsioonil eelarvealase koostöö raames jõuda GNSSi agentuuri rahastamise küsimuses aegsasti kokkuleppele. Euroopa Liidu üldelarvest makstava liidu toetuse suhtes kohaldatakse liidu eelarve menetlust. Lisaks sellele auditeerib raamatupidamisarvestust Euroopa Kontrollikoda vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 VIII jaotisele.
- (29) GNSSi agentuur peaks kohaldama asjakohaseid liidu õigusakte avalikkuse juurdepääsu kohta dokumentidele ning üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel. GNSSi agentuur peaks samuti järgima nõukogule ja komisjoni talitustele kohaldatavaid julgeolekupõhimõtteid.
- (30) Kolmandatel riikidel peaks olema võimalus osaleda GNSSi agentuuri tegevuses, eeldusel et nad on eelnevalt sõlminud liiduga vastavad lepingud, eriti kui need riigid on osalenud Galileo programmi eelnevates etappides, andes oma panuse ESA GALILEOSAT programmi.

- (31) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt moodustada agentuur, mille vastutusallas on eelkõige süsteemide turvalisuse akrediteerimine, ja tagada selle agentuuri toimimine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning selle ulatuse ja mõju tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (32) Kuna agentuuri nimi on muutunud, tuleks määrust (EÜ) nr 683/2008 vastavalt muuta.
- (33) Määrust (EÜ) nr 1321/2004 on varem muudetud. Arvestades praegu tehtavaid muudatusi, on selguse mõttes asjakohane tunnistada nimetatud määrus kehtetuks ja asendada see uue määrusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

SISU, ÜLESANDED, ORGANID

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määrusega luuakse liidu agentuur nimega Euroopa GNSSi Agentuur (edaspidi „GNSSi agentuur”).

Artikkel 2

Ülesanded

GNSSi agentuuri ülesanded on sätestatud määruse (EÜ) nr 683/2008 artiklis 16.

Artikkel 3

Organid

GNSSi agentuuri organid on haldusnõukogu, Euroopa GNSSi süsteemide turvalisuse akrediteerimise nõukogu ja tegevdirektor. Nad täidavad oma ülesandeid, mis on sätestatud määruse (EÜ) nr 683/2008 artiklis 16, vastavalt komisjoni antud suunistele.

Artikkel 4

Õiguslik seisund, kohalikud esindused

- GNSSi agentuur on liidu asutus. Ta on juriidiline isik.
- GNSSi agentuuril on igas liikmesriigis kõige ulatuslikum õigusvõime, mis vastavalt selle liikmesriigi õigusaktidele antakse juriidilistele isikutele. Eelkõige võib ta omandada ja võõrandada vallas- ja kinnisasju ning olla kohtus menetlusosaliseks.
- GNSSi agentuur võib teha otsuse asutada liikmesriikides (nende nõusolekul) või GNSSi agentuuri töös osalevates kolmandates riikides kohalikke esindusi vastavalt artiklile 23.
- GNSSi agentuuri esindab tegevdirektor, kui artikli 11 lõikest 9 ei tulene teisiti.

Artikkel 5

Haldusnõukogu

- Käesolevaga luuakse haldusnõukogu artiklis 6 loetletud ülesannete täitmiseks.
- Haldusnõukokku kuulub üks esindaja igast liikmesriigist, viis komisjoni nimetatud esindajat ja üks Euroopa Parlamendi nimetatud hääleõiguseta esindaja. Haldusnõukogu liikmete ametiaeg on viis aastat. Ametiaega võib pikendada kõige rohkem viie aasta võrra. Kõrge esindaja ja ESA esindaja kutsutakse osalema haldusnõukogu koosolekutel vaatlajatena.
- Vajaduse korral nähakse artiklis 23 osutatud korras ette kolmandate riikide esindajate osavõtt ning tingimused.
- Haldusnõukogu liikmed valivad enda hulgast esimehe ja aseesimehe. Aseesimees asub automaatselt täitma esimehe kohustusi, kui esimees ei saa neid ise täita. Esimehe ja aseesimehe ametiaeg on kaks ja pool aastat, seda võib ühe korra pikendada ning see lõpeb koos nende liikmesuse lõppemisega haldusnõukogus.

- Haldusnõukogu koosolekud kutsuvad kokku esimees.

Tegevdirektor osaleb üldjuhul aruteludes, kui esimees ei otsusta teisiti.

Haldusnõukogul on kaks korralist koosolekut aastas. Lisaks tuleb ta kokku esimehe kutsel või vähemalt ühe kolmandiku liikmete taotlusel.

Haldusnõukogu võib vaatelejana koosolekule kutsuda isikuid, kelle seisukoht võib olla huvipakkuv. Haldusnõukogu liikmed võivad kasutada nõustajate või ekspertide abi, kui nende töökorra sätetest ei tulene teisiti.

GNSSi agentuur tagab haldusnõukogule sekretariaaditeenused.

6. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, võtab haldusnõukogu otsused vastu oma liikmete kahekolmandikulise hääleteenamusega.

7. Igal liikmesriigi ja komisjoni esindajal on üks hääl. Artikli 6 punktide b ja e alusel tehtavaid otsuseid ei võeta vastu ilma komisjoni esindajate poolthääleta. Tegevdirektor ei hääleta.

Haldusnõukogu töökorras sätestatakse üksikasjalikum hääletamiskord, eelkõige tingimused, mille korral üks liige võib teist liiget esindada.

Artikkel 6

Haldusnõukogu ülesanded

Haldusnõukogu tagab, et GNSSi agentuur täidab talle usaldatud ülesandeid käesoleva määrusega kehtestatud tingimustel ning võtab vastu kõik selleks vajalikud otsused. Seoses III peatükis sätestatud turvalisuse akrediteerimisega seotud ülesannete ja otsustega on haldusnõukogu vastutav üksnes vahendite ja eelarvega seotud küsimuste eest. Samuti on haldusnõukogu ülesanneteks:

- a) nimetada ametisse tegevdirektor vastavalt artikli 7 lõikele 2;
- b) võtta iga aasta 15. novembriks ja pärast komisjonilt arvamuse saamist vastu GNSSi agentuuri järgmise aasta tööprogramm;
- c) täita artiklite 13 ja 14 kohaselt oma ülesandeid seoses GNSSi agentuuri eelarvega;

d) teostada järelevalvet määruse (EÜ) nr 683/2008 artikli 16 punkti a alapunktis ii osutatud Galileo turvakeskuse üle (edaspidi „Galileo turvaseirekeskus”);

e) teostada tegevdirektori suhtes distsiplinaarjärelevalvet;

f) võtta vastu erisätteid, mis on vajalikud GNSSi agentuuri dokumentidele juurdepääsuõiguse rakendamiseks vastavalt artiklile 21;

g) võtta vastu aastaaruanne GNSSi agentuuri tegevuse ja tulevikuväljavaadete kohta ning edastada see 1. juuliks liikmesriikidele, Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile, kontrollikojale ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele; GNSSi agentuur edastab eelarvepädevatele asutustele kogu hindamismenetluse tulemuse seisukohalt asjakohase teabe;

h) võtta vastu oma töökord.

Artikkel 7

Tegevdirektor

1. GNSSi agentuuri tööd juhivad tegevdirektor, kes täidab oma ülesandeid haldusnõukogu järelevalve all.

2. Haldusnõukogu nimetab tegevdirektori ametisse tema teeneid, dokumenteeritud haldamis- ja juhtimisoskust ning asjaomaseid teadmisi ja kogemusi silmas pidades komisjoni esitatud vähemalt kolme kandidaadiga nimekirjast, mis koostatakse *Euroopa Liidu Teatajas* ja mujal avaldatud osalemiskutsete põhjal korraldatud avaliku konkursi alusel. Haldusnõukogu teeb otsuse tegevdirektori ametisse nimetamise kohta oma liikmete kolmeneljärgkordulise hääleteenamusega.

Haldusnõukogul on õigus tegevdirektor ametist vabastada ja ta võtab sellekohase otsuse vastu oma liikmete kolmeneljärgkordulise hääleteenamusega.

Tegevdirektori ametiaeg on viis aastat. Tegevdirektori ametiaega võib pikendada veel ühe korra viieks aastaks.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võib tegevdirektorilt nõuda aruannet tema ülesannete täitmise kohta ja esinemist nimetatud institutsioonide ees.

Artikkel 8

Tegevdirektori ülesanded

Tegevdirektor:

- a) vastutab GNSSi agentuuri esindamise (välja arvatud II ja III peatüki kohaselt tehtavad toimingud ja otsused) ja juhtimise eest;
- b) valmistab ette haldusnõukogu töö. Ta võtab haldusnõukogu tööst osa ilma hääleõigusega;
- c) vastutab GNSSi agentuuri iga-aastase tööprogrammi rakendamise eest haldusnõukogu kontrolli all;
- d) võtab kõik vajalikud meetmed, sealhulgas sisekorraeskirjade vastuvõtmine ja teadete avaldamine, et tagada GNSSi agentuuri toimimine vastavalt käesolevale määrusele;
- e) koostab artikli 13 kohaselt GNSSi agentuuri tulude ja kulude esialgse eelarvestuse ning vastutab artikli 14 kohaselt eelarve täitmise eest;
- f) koostab igal aastal üldaruande projekti ning esitab selle haldusnõukogule;
- g) tagab, et GNSSi agentuur suudab Galileo turvaseirekeskuse käitajana järgida ühismeetme 2004/552/ÜVJP alusel antud juhiseid;
- h) määrab kindlaks GNSSi agentuuri organisatsioonilise struktuuri ja esitab selle haldusnõukogule heakskiitmiseks;
- i) kasutab töötajate suhtes artiklis 18 sätestatud volitusi;
- j) võib pärast haldusnõukogult heakskiidu saamist võtta vajalikke meetmeid kohalike esinduste asutamiseks liikmesriikides vastavalt artiklile 4;
- k) tagab, et turvalisuse akrediteerimise nõukogu ja artikli 11 lõikes 11 sätestatud organite nõuetekohaseks toimimiseks on olemas sekretariaat ja kõik vajalikud vahendid.

II PEATÜKK

EUROOPA LIIDU JA LIIKMESRIIKIDE JULGEOLEKUASPEKTID

Artikkel 9

Ühismeede

1. Vastavalt määruse (EÜ) nr 683/2008 artikli 13 lõikele 4 kohaldatakse alati, kui süsteemide tegevus võib mõjutada liidu või liikmesriikide julgeolekut, ühismeetmes 2004/552/ÜVJP nimetatud menetlusi.
2. Komisjon edastab nõukogule teavitamise eesmärgil teabe III peatüki alusel vastu võetud turvalisuse akrediteerimise otsuste ja kindlaksmääratud jääkriskide kohta.

III PEATÜKK

EUROOPA GNSSi SÜSTEEMIDE TURVALISUSE AKREDITEERIMINE

Artikkel 10

Üldpõhimõtted

Käesolevas peatükis osutatud turvalisuse akrediteerimisega seotud toiminguid teostatakse vastavalt järgmistele põhimõtetele:

- a) turvalisuse akrediteerimisega seotud toimingud ja otsused tehakse liidu ja liikmesriikide ühise julgeoleku nimel ühise vastutuse raames;
- b) tehakse jõupingutusi selleks, et otsused võetaks vastu konsensuse alusel ning kõiki julgeolekuküsimustest huvitatud osapooli kaasates;
- c) ülesandeid täidetakse vastavalt asjakohastele julgeolekueeskirjadele, mida kohaldatakse nõukogu ja komisjoni suhtes⁽¹⁾;
- d) pidev järelevalveprotsess tagab, et ollakse teadlikud julgeolekuriskidest, et määratakse kindlaks julgeolekumeetmed selliste riskide vähendamiseks vastuvõetava tasemeni kooskõlas nõukogu ja komisjoni suhtes kohaldatavates julgeolekueeskirjades sätestatud peamiste põhimõtete ja miinimumstandarditega ning et neid meetmeid kohaldatakse kooskõlas süvakaitse põhimõttega. Selliste meetmete tõhusust hinnatakse pidevalt;

⁽¹⁾ Nõukogu 19. märtsi 2001. aasta otsus 2001/264/EÜ, millega võetakse vastu nõukogu julgeolekueeskirjad (EÜT L 101, 11.4.2001, lk 1). Komisjoni julgeolekueeskirjad on sätestatud komisjoni 29. novembri 2001. aasta otsuse 2001/844/EÜ, ESTÜ, Euratom, millega muudetakse komisjoni kodukorda (EÜT L 317, 3.12.2001, lk 1), lisas.

- e) turvalisuse akrediteerimise strateegias kehtestatud korra kohaselt põhinevad turvalisuse akrediteerimise otsused kohalikel turvalisuse akrediteerimise otsustel, mille on vastu võtnud liikmesriikide vastavad siseriiklikud turvalisuse akrediteerimise asutused;
- f) tehniline turvalisuse akrediteerimine usaldatakse erapooletutele asjatundjatele, kellel on keerukate süsteemide akrediteerimise alal nõuetekohane kvalifikatsioon ja kes on läbinud nõutaval tasemel julgeolekukontrolli;
- g) turvalisuse akrediteerimise otsused tehakse komisjonist ja programmide rakendamise eest vastutavatest üksustest sõltumatult, ilma et see piiraks artikli 3 kohaldamist. Selle tulemusena on Euroopa GNSSi süsteemide turvalisuse akrediteerimise asutus GNSSi agentuuri raames tegutsev iseseisev üksus, mis võtab oma otsuseid vastu sõltumatult;
- h) turvalisuse akrediteerimisega seotud toimingute puhul võetakse arvesse sõltumatu nõuet ja piisava kooskõlastatuse vajadust komisjoni ja julgeolekunõuete rakendamise eest vastutavate asutuste vahel.

Artikkel 11

Turvalisuse akrediteerimise nõukogu

1. Euroopa GNSSi süsteemide turvalisuse akrediteerimise nõukogu (edaspidi „turvalisuse akrediteerimise nõukogu“) luuakse GNSSi agentuuri raames. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu tegutseb Euroopa GNSSi süsteemide turvalisuse akrediteerimise asutusena, nagu on osutatud vastavates nõukogu ja komisjoni suhtes kohaldatavates julgeolekueeskirjades.

2. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu täidab GNSSi agentuurile määruse (EÜ) nr 683/2008 artikli 16 punkti a alapunkti i alusel usaldatud turvalisuse akrediteerimisega seotud ülesandeid ning võtab vastu käesolevas artiklis sätestatud turvalisuse akrediteerimise otsuseid, eelkõige seoses turvalisuse akrediteerimise strateegia ja satelliitide lähetamise heakskiitmise, loa andmisega süsteemide kasutamiseks nende erinevates konfiguratsioonides ja erinevate teenuste jaoks, loa andmisega maapealsete jaamade ja eelkõige kolmandates riikides asuvate sensorjaamade kasutamiseks ning samuti avalike reguleeritud teenuste tehnoloogiat hõlmavate vastuvõtjate ja nende komponentide tootmiseks.

3. Süsteemide turvalisuse akrediteerimine turvalisuse akrediteerimise nõukogu poolt hõlmab süsteemide vastavusse viimist määruse (EÜ) nr 683/2008 artiklis 13 osutatud julgeolekunõuetega ning kooskõlas vastavate nõukogu ja komisjoni suhtes kohaldatavate julgeolekualaste õigusnormidega.

4. Lõikes 11 nimetatud riskiaruannete alusel teavitab turvalisuse akrediteerimise nõukogu komisjoni oma riskihinnangust ning annab komisjonile soovitusi konkreetse turvalisuse akrediteerimisotsuse jääkriski käsitlemise võimaluste kohta.

5. Komisjon annab turvalisuse akrediteerimise nõukogule pidevalt teada turvalisuse akrediteerimise nõukogu kavandatavate otsuste mõjust programmide nõuetekohasele täitmisele ning jääkriski käsitlemise kavade rakendamisest. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu arvestab komisjoni arvamusega.

6. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu otsused adresseeritakse komisjonile.

7. Turvalisuse akrediteerimise nõukogus on üks esindaja igast liikmesriigist, üks komisjonist ja üks kõrge esindaja juurest. ESA esindaja kutsutakse turvalisuse akrediteerimise nõukogu koosolekutele osalema vaatljana.

8. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu kehtestab oma töökorra ja nimetab ametisse esimehe.

9. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu esimees vastutab GNSSi agentuuri esindamise eest küsimustes, mille eest tegevdirektor (vastavalt artiklile 8) ei vastuta.

10. Turvalisuse akrediteerimise nõukogul on juurdepääs kõigile inimressurssidele ja materiaalsetele vahenditele, mis on vajalikud asjaomase haldustoetuse andmiseks ja selleks, et võimaldada tal koos lõikes 11 osutatud organitega täita sõltumatult oma ülesandeid, eelkõige toimikute menetlemisel, julgeolekumenetluste algatamisel ja nende rakendamise jälgimisel ning süsteemi turbeauditite läbiviimisel, otsuste ettevalmistamisel ja koosolekute korraldamisel.

11. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu moodustab oma alluvuses eriorganeid, kes tegutsevad tema juhiste kohaselt. Eskätt moodustatakse töö vajalikku järjepidevust silmas pidades:

— toimikond, mis teostab turvaanalüüside läbivaatamist ja testimist, et abistada turvalisuse akrediteerimise nõukogu tema otsuste ettevalmistamisel;

— krüptitud materjali levitamise asutus, kes abistab turvalisuse akrediteerimise nõukogu eelkõige lendude koodivõtmetega seotud küsimustes.

12. Kui käesoleva määruse artiklis 10 osutatud peamiste põhimõtete alusel konsensust ei saavutata, võtab turvalisuse akrediteerimise nõukogu otsused vastu Euroopa Liidu lepingu artiklis 16 sätestatud hääletamusega, mis ei piira käesoleva määruse artikli 9 kohaldamist. Komisjoni esindaja ja kõrge esindaja hääletamisest osa ei võta. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu esimees allkirjastab turvalisuse akrediteerimise nõukogu nimel turvalisuse akrediteerimise nõukogu poolt vastu võetud otsused.

13. Komisjon teavitab põhjendamatu viivitusega Euroopa Parlamenti ja nõukogu turvalisuse akrediteerimise otsuste mõjust programmide nõuetekohasele täitmisele. Kui komisjon leiab, et turvalisuse akrediteerimise nõukogu poolt vastu võetud otsus võib märkimisväärselt mõjutada programmide nõuetekohast täitmist, näiteks kulude ja ajakava osas, teatab ta sellest viivitamata Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

14. Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu arvamusi, mis tuleks esitada ühe kuu jooksul, võib komisjon võtta vastu mis tahes piisavaid meetmeid kooskõlas määrusega (EÜ) nr 683/2008.

15. Haldusnõukogu teavitatakse korrapäraselt turvalisuse akrediteerimise nõukogu tööde arengust.

16. Turvalisuse akrediteerimise nõukogu tööde ajakavas võetakse arvesse komisjoni GNSSi tööprogrammi.

Artikkel 12

Liikmesriikide ülesanded

Liikmesriigid:

- a) edastavad turvalisuse akrediteerimise nõukogule kogu teabe, mida nad peavad vajalikuks turvalisuse akrediteerimise läbiviimiseks;
- b) võimaldavad turvalisuse akrediteerimise nõukogu määratud nõuetekohaselt volitatud isikutele juurdepääsu mis tahes salastatud teabele ja kõigile aladele, mis on seotud nende jurisdiktsiooni alla kuuluvate süsteemide turvalisusega, kooskõlas nende siseriiklike õigus- ja haldusnormidega ning hoidudes diskrimineerimisest kodakondsuse alusel, sealhulgas turvalisuse akrediteerimise nõukogu poolt kavandatud turbeauditite ja testimiste läbiviimise eesmärgil;
- c) iga liikmesriik vastutab juurdepääsu kontrolliks vajaliku mudeli väljatöötamise eest, s.o akrediteerimisele kuuluvate

alade kirjeldus või loetelu, mille suhtes peavad liikmesriigid ja turvalisuse akrediteerimise nõukogu eelnevalt kokku leppima, kindlustades seega, et kõik liikmesriigid tagavad ühesuguse juurdepääsukontrolli taseme;

- d) vastutavad kohalikul tasandil oma territooriumil asuvate Euroopa GNSSi süsteemidega hõlmatud alade turvalisuse akrediteerimise eest ning esitavad sel eesmärgil turvalisuse akrediteerimise nõukogule aruande.

IV PEATÜKK

EELARVE- JA FINANTSSÄTTED

Artikkel 13

Eelarve

1. GNSSi agentuuri tulude hulka kuulub tulude ja kulude tasakaalu tagamiseks Euroopa Liidu üldeelarvesse lisatud liidu toetus, ent tulud võivad sisaldada ka muid vahendeid ja veel määratlemata tulusid.

2. GNSSi agentuuri kulud hõlmavad personali-, haldus-, infrastruktuuri- ja tegevuskulusid ning turvalisuse akrediteerimise nõukogu tegevusega seotud kulusid, sealhulgas artikli 11 lõikes 11 osutatud organite kulusid, ning GNSSi agentuuri poolt temale usaldatud ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingute ja kokkulepetega seotud kulusid.

3. Tegevdirektor koostab GNSSi agentuuri järgmise aasta tulude ja kulude esialgse eelarvestuse ning edastab selle koos kavandatud ametikohtade loeteluga haldusnõukogule.

4. Tulud ja kulud on tasakaalus.

5. Haldusnõukogu koostab igal aastal tulude ja kulude esialgse eelarvestuse põhjal GNSSi agentuuri järgmise eelarveaasta tulude ja kulude eelarvestuse aruande.

6. Haldusnõukogu edastab kõnealuse eelarvestuse aruande koos kavandatud ametikohtade loetelu ja esialgse tööprogrammi 31. märtsiks komisjonile ja nendele kolmandatele riikidele, kellega liit on sõlminud lepingud vastavalt artiklile 23.

7. Komisjon edastab tulude ja kulude eelarvestuse aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule (edaspidi „eelarvepädevad institutsioonid“) koos Euroopa Liidu üldeelarve projektiga.

8. Komisjon sisestab kõnealusel eelarvestuse aruandest lähtudes Euroopa Liidu üldeelarve projekti eelarvestuse, mida ta peab ametikohtade loetelu ja üldeelarvest eraldatava toetuse suurust silmas pidades vajalikuks, ning esitab selle eelarvepädevatele institutsioonidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 314 ette nähtud korras.

9. Eelarvepädevad institutsioonid kinnitavad GNSSi agentuuri toetuseks eraldatavad assigneeringud ja võtavad vastu kõnealuse agentuuri ametikohtade loetelu.

10. Eelarve võtab vastu haldusnõukogu. Eelarve on lõplik pärast Euroopa Liidu üldeelarve lõplikku vastuvõtmist. Vajaduse korral tehakse selles vastavaid kohandusi.

11. Haldusnõukogu teatab võimalikult kiiresti eelarvepädevatele institutsioonidele oma kavatsusest rakendada projekte, millel võib olla oluline finantsmõju tema eelarve rahastamisele, eriti selliste kinnisvaraga seotud projektide puhul, mis on seotud hoonete rentimise või ostmisega. Haldusnõukogu teatab nendest komisjonile.

12. Kui mõni eelarvepädev institutsioon on teatanud oma kavatsusest esitada arvamused, siis edastab ta oma arvamuse haldusnõukogule kuue nädala jooksul pärast projektist teatamise kuupäeva.

Artikkel 14

Eelarve täitmine ja kontroll

1. Tegevdirktor vastutab GNSSi agentuuri eelarve täitmise eest.

2. GNSSi agentuuri peaarvepidaja edastab esialgse raamatupidamisaruande iga järgneva eelarveaasta 1. märtsiks komisjoni peaarvepidajale koos vastava eelarveaasta eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruandega. Komisjoni peaarvepidaja ühendab institutsioonide ja detsentraliseeritud asutuste esialgsed raamatupidamisaruanded kooskõlas määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikliga 128.

3. Komisjoni peaarvepidaja edastab GNSSi agentuuri esialgse raamatupidamisaruande iga järgneva eelarveaasta 31. märtsiks kontrollikohtadele koos vastava eelarveaasta eelarve haldamise ja finantsjuhtimise aruandega. Kõnealune aruanne edastatakse ka Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

4. Pärast seda, kui tegevdirktor on saanud kontrollikohtade märkused GNSSi agentuuri esialgse raamatupidamisaruande kohta vastavalt määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklile 129, koostab tegevdirktor omal vastutusel GNSSi agentuuri lõpliku raamatupidamisaruande ja esitab selle haldusnõukogule arvamuse saamiseks.

5. Haldusnõukogu esitab GNSSi agentuuri lõpliku raamatupidamisaruande kohta arvamuse.

6. Tegevdirktor edastab igale eelarveaastale järgneva 1. juuliks lõpliku raamatupidamisaruande koos haldusnõukogu arvamusega Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikohtadele.

7. Lõplikud raamatupidamisaruanded avaldatakse.

8. Tegevdirktor saadab kontrollikohtadele vastuse kontrollikohtade märkuste kohta 30. septembriks. Tegevdirktor saadab selle vastuse ka haldusnõukogule.

9. Euroopa Parlamendi taotluse korral esitab tegevdirktor talle määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 146 lõike 3 kohaselt kogu teabe, mida on vaja asjaomase eelarveaasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse tõrgeteta kohaldamiseks.

10. Kvalifitseeritud hääleteenamusega otsustava nõukogu soovitusel põhjal annab Euroopa Parlament enne N + 2 aasta 30. aprilli tegevdirktorile kinnituse aasta N eelarve täitmise kohta.

Artikkel 15

Finantsätted

GNSSi agentuuri suhtes kohaldatavad finantseeskirjad võtab vastu haldusnõukogu pärast komisjoniga konsulteerimist. Need ei või kalduda kõrvale komisjoni 19. novembri 2002. aasta määrusest (EÜ, Euratom) nr 2343/2002 (raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artiklis 185),⁽¹⁾ välja arvatud juhul, kui selline kõrvalekaldumine on konkreetselt vajalik GNSSi agentuuri toimimiseks ja komisjon on selleks eelneva nõusoleku andnud.

⁽¹⁾ EÜT L 357, 31.12.2002, lk 72.

V PEATÜKK

MUUD SÄTTED

Artikkel 16

Pettusevastased meetmed

1. Pettuste, korrupsiooni ja muu õigusvastase tegevusega võitlemiseks kohaldatakse piiranguteta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1073/1999 (Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta) ⁽¹⁾.

2. GNSSi agentuur ühineb 25. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni vahel, mis käsitleb Euroopa Pettusevastase Ameti (OLAF) sisejuurdlust, ⁽²⁾ ning kehtestab viivitamata asjakohased sätted, mida kohaldatakse GNSSi agentuuri kõigi töötajate suhtes.

3. Rahastamist käsitlevates otsustes ning nendest tulenevates rakenduskokkulepetes ja -aktides sätestatakse selgesõnaliselt, et kontrollikoda ja OLAF võivad vajadusel kohapeal kontrollida GNSSi agentuuri rahaliste vahendite saajaid ning nende vahendite eraldamise eest vastutavaid isikuid.

Artikkel 17

Privileegid ja immunitetid

GNSSi agentuuri suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokoll.

Artikkel 18

Töötajad

1. GNSSi agentuuri töötajate suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu ametnike personalieeskirju, Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimusi ja Euroopa Liidu institutsioonide poolt nende personalieeskirjade ja teenistustingimuste kohaldamise eesmärgil ühiselt vastuvõetud eeskirju. Haldusnõukogu võtab kokkuleppel komisjoniga vastu vajalikud üksikasjalikud kohaldamiseeskirjad.

2. Ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist, kasutab GNSSi agentuur oma töötajate suhtes neid volitusi, mis on antud ametisse nimetavale asutusele või ametiisikule personalieeskirjadega ja muude teenistujate teenistustingimustega.

3. GNSSi agentuuri töötajate hulka kuuluvad kõnealuse agentuuri poolt oma ülesannete täitmiseks tööle võetud teenistujad, kuid töötajate hulka võivad kuuluda ka komisjoni või liikmesriikide poolt ajutiselt määratud või lähetatud ametnikud, kes on läbinud asjakohase julgeolekukontrolli.

4. Lõigete 1 ja 3 sätteid kohaldatakse ka Galileo turvaseirekeskuse töötajate suhtes.

Artikkel 19

Vastutus

1. GNSSi agentuuri lepingujärgset vastutust reguleerib vastava lepingu suhtes kohaldatav õigus. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuste tegemine vastavalt GNSSi agentuuri sõlmitud lepingus sisalduvale vahekohtuklausile.

2. Lepinguvälise vastutuse korral hüvitab GNSSi agentuur kõik oma talituste või teenistujate poolt nende ametiülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide õigusaktide ühistele üldpõhimõtetele.

3. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub kõikide lõikes 2 nimetatud kahju hüvitamisega seotud vaidluste lahendamine.

4. Teenistujate isiklikku vastutust GNSSi agentuuri ees reguleerivad nende suhtes kohaldatavad personalieeskirjade või teenistustingimuste sätted.

Artikkel 20

Keeled

1. GNSSi agentuuri suhtes kohaldatakse 15. aprilli 1958. aasta määrust nr 1 (millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled) ⁽³⁾.

2. GNSSi agentuuri toimimiseks vajalikke tõlketeenuseid osutab Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskus.

Artikkel 21

Juurdepäas dokumentidele ja isikuandmete kaitse

1. GNSSi agentuuri valduses olevate dokumentide suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrust nr (EÜ) nr 1049/2001 (üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 136, 31.5.1999, lk 15.

⁽³⁾ EÜT 17, 6.10.1958, lk 385/58.

⁽⁴⁾ EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43.

2. Haldusnõukogu võtab vastu määruse (EÜ) nr 1049/2001 rakenduskorra kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist.

3. GNSSi agentuuri otsuste suhtes, mis on vastu võetud vastavalt määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklile 8, võib esitada kaebuse ombudsmanile või pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 228 või 263.

4. Isikuandmete töötlemisel kohaldatakse GNSSi agentuuri suhtes Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrust (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) ⁽¹⁾.

Artikkel 22

Julgeolekueeskirjad

GNSSi agentuur kohaldab komisjoni otsuses 2001/844/EÜ, ESTÜ, Euratom sisalduvaid julgeolekupõhimõtteid. See otsus hõlmab muu hulgas salastatud teabe vahetamist, käsitlemist ja säilitamist reguleerivaid sätteid.

Artikkel 23

Kolmandate riikide osalemine

1. GNSSi agentuur on tegevuses osalemiseks avatud nendele kolmandatele riikidele, kes on sõlminud Euroopa Liiduga vastavad lepingud.

2. Kõnealuste lepingute asjakohaste sätete alusel töötatakse välja kord, milles täpsustatakse eelkõige nende riikide GNSSi agentuuri töös osalemise olemust, ulatust ja viisi, sealhulgas

sätteid, mis käsitlevad GNSSi agentuuri esitatud algatustes osalemist, rahalist panust ja töötajaid.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 24

Määruse (EÜ) nr 683/2008 muutmine

Määruses (EÜ) nr 683/2008 asendatakse läbivalt sõnad „Euroopa GNSSi Järelevalveamet” ja „amet” sõnadega „Euroopa GNSSi Agentuur” ja „GNSSi agentuur”.

Artikkel 25

Võetud meetmete kehtivus ja kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 1321/2004 tunnistatakse kehtetuks. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele. Kõik määruse (EÜ) nr 1321/2004 alusel vastu võetud meetmed on endiselt kehtivad.

Artikkel 26

Hindamine

2012. aastaks viib komisjon läbi käesoleva määruse hindamise, eelkõige mis puudutab artiklis 2 sätestatud GNSSi agentuuri ülesandeid, ja esitab vajaduse korral ettepanekud.

Artikkel 27

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 22. september 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
 J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
 O. CHASTEL

⁽¹⁾ EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1.

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 913/2010,

22. september 2010,

konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽¹⁾,võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust ⁽²⁾,toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Majanduskasvu ja tööhõivet käsitleva Euroopa Liidu uue strateegia raames on raudteeveo, eelkõige kaubaveo siseturu loomisel oluline roll jätkusuutliku liikuvuse saavutamisel.
- (2) Nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiiv 91/440/EMÜ (ühenduse raudteede arendamise kohta) ⁽⁴⁾ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/14/EÜ (raudtee infrastruktuuri läbilaskevõime jaotamise ja tasude kehtestamise kohta raudtee infrastruktuuri kasutamise eest) ⁽⁵⁾ on olulisteks etappideks raudteeveo siseturu loomisel.
- (3) Et olla konkurentsivõimeline teiste veoliikidega võrreldes, peab rahvusvahelistele ja riigisisestele raudteekaubaveo teenustele, mis on konkurentsile avatud alates 1. jaanuar-

ist 2007, olema tagatud raudteeinfrastruktuur, mis on kõrge kvaliteediga ja piisavalt rahastatud, nimelt võimaldab osutada kaubaveo teenuseid heades tingimustes nii sõidukiiruse kui läbilaskevõime osas, ning usaldusväärne, nimelt pakutav teenus vastab reaalselt raudteetegevõtjatega sõlmitud kokkulepetes võetud kohustustele.

- (4) Kuigi raudteekaubaveo turu avamine on võimaldanud uutel ettevõtjatel raudteevõrgustikku siseneda, ei ole turumehhanismidest piisanud ega piisa raudteekaubaveo korraldamiseks, reguleerimiseks ja turvalisuse tagamiseks. Võrgustiku kasutamise optimeerimiseks ja selle usaldusväärsuse tagamiseks oleks kasulik võtta täiendavaid meetmeid, et tugevdada koostööd, mida tehakse rahvusvaheliste rongiliinide kaubaveoks kasutamise õiguse jaotamisel raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate vahel.

- (5) Sellega seoses võimaldaks rahvusvaheliste raudteekoridoride loomine konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku jaoks, kus kaubarongide liiklemiseks oleks loodud head tingimused ja võimalus hõlpsalt liikuda ühest riigisisestest võrgust teise, parandada infrastruktuuri kasutamise tingimusi.

- (6) Raudteeinfrastruktuuri vallas tehtud algatused näitavad, et konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku jaoks rahvusvaheliste raudteekoridoride loomise kõige sobivamaks viisiks on rahvusvaheliste koridoride loomine, mis vastavad kaubaveoturu ühe või mitme selgelt määratletud segmendi erivajadustele.

- (7) Käesoleva määrusega ei tohiks piirata direktiivis 91/440/EMÜ ja direktiivis 2001/14/EÜ sätestatud raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate, ning asjakohasel juhul direktiivi 2001/14/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud jaotamisorganite õigusi ja kohustusi, kui ei ole sätestatud teisiti. Kõnealused õigusaktid, sealhulgas kaubaveokoridore käsitlevad sätted, on jätkuvalt jõus.

- (8) Kui see on asjakohane, tuleks kaubaveokoridori loomisel võtta arvesse asjaolu, et vaja on paremat ühendust Euroopa kolmandate riikide raudteeinfrastruktuuriga.

⁽¹⁾ ELT C 317, 23.12.2009, lk 94.

⁽²⁾ ELT C 79, 27.3.2010, lk 45.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 23. aprilli 2009. aasta seisukoht (ELT C 184 E, 8.7.2010, lk 354), nõukogu 22. veebruari 2010. aasta esimese lugemise seisukoht (ELT C 114 E, 4.5.2010, lk 1), Euroopa Parlamendi 15. juuni 2010. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 13. septembri 2010. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 237, 24.8.1991, lk 25.

⁽⁵⁾ EÜT L 75, 15.3.2001, lk 29.

- (9) Kaubaveekoridori loomisel tuleks tagada selle pidevus koridoride ulatuses, kindlustades vajalikud ühendused olemasolevate raudteefrastruktuuride vahel.
- (10) Konkurentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku moodustavate rahvusvaheliste kaubaveokoridoride rakendamist tuleks korraldada kooskõlas üleeuroopalise transpordivõrguga (TEN-T) ja/või Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi (ERTMS) koridoridega. Selleks on vajalik võrgustike kooskõlastatud arendamine, eelkõige raudteekaubaveo rahvusvaheliste koridoride integreerimine olemasolevate TEN-T ja ERTMS koridoridega. Lisaks sellele tuleks kehtestada kõnealuseid kaubaveokoridore käsitlevad ühtlustavad eeskirjad liidu tasandil. Tuleks toetada projekte, mille eesmärk on kaubarongide müra vähendamine. Vajaduse korral tuleks kõnealuste koridoride loomist rahaliselt toetada TEN-T, teadusprogrammide ja Marco Polo programmi ning muude liidu poliitikate ja fondide raames nagu Euroopa Regionaalarengu Fond või Ühtekuuluvusfond ning samuti Euroopa Investeerimispank.
- (11) Kaubaveekoridori raames peaks tagama liikmesriikide ja asjaomaste raudteefrastruktuuri-ettevõtjate vahelise tõhusa koostöö, andma raudteekaubaveole piisava eelistuse, rajama tõhusad ja piisavad ühendused teiste veoliikidega ning looma soodsad tingimused raudteekaubaveo teenuse pakkujate vahelise konkurentsi arenguks.
- (12) Lisaks kooskõlas artikliga 3 loodud kaubaveokoridoridele tuleks liidu tasandil analüüsida ja heaks kiita täiendavate kaubaveokoridoride loomine läbipaistvate selgelt määratletud kriteeriumide ja menetluste alusel, mis jätavad liikmesriikidele ja raudteefrastruktuuri-ettevõtjatele piisava otsustus- ja juhtimisõiguse, mis võimaldab neil võtta arvesse konkreetsete koridoride, nagu näiteks ERTMS, RailNetEurope(RNE) ja TEN-T, olemasolevaid algatusi ning võtta oma erivajadustele vastavaid meetmeid.
- (13) Liikmesriikide ja raudteefrastruktuuri-ettevõtjate vahelise koostöö ergutamiseks ning koridori ulatuses pidevuse tagamiseks tuleks iga kaubaveokoridori jaoks luua sobiv haldusstruktuur, võttes arvesse vajadust vältida dubleerimist juba olemasolevate haldusstruktuuridega.
- (14) Turu vajaduste rahuldamiseks tuleks kaubaveokoridoride loomise kord esitada rakenduskavas, mis peaks sisaldama raudteekaubaveo tõhususe parandamiseks vajalike meetmete määramist ja nende elluviimise ajakava. Lisaks sellele on vaja kaubaveokoridori loomiseks kavandatavate ja rakendatavate meetmete vastavuse tagamiseks kõigi kaubaveokoridori kasutajate vajadustele või ootustele regulaarselt konsulteerida kaubaveokoridori tõenäoliselt kasutatavate taotlejatega juhatare poolt määratletud menetluskorra alusel.
- (15) Samuti tuleks pidada vajalikuks kaupade ühendveoterminalide arendamist liidu raudteekaubaveo koridoride loomise toetamiseks.
- (16) Et tagada kaubaveokoridori infrastruktuuri ühilduvus ja pidev läbilaskevõimsus, peaksid liikmesriigid ja asjaomased raudteefrastruktuuri-ettevõtjad, samuti liikmesriigid ja Euroopa kolmandad riigid, kui see on asjakohane, omavahel kooskõlastama kaubaveokoridori investeeringute tegemist ja kavandama neid kaubaveokoridori vajadustest lähtudes, arvestades majanduslikku elujõulisust. Investeeringute kava tuleks avaldada, et tagada teabe kättesaadavus kaubaveokoridori kasutusloa taotlejatele. Investeeringud peaksid sisaldama projekte koostalitlusvõimeliste süsteemide arendamiseks ja rongide läbilaskevõimsuse suurendamiseks.
- (17) Samal põhjusel tuleks kaubaveokoridori tasemel kooskõlastada kõiki töid seoses infrastruktuuri ja selle seadmetega, mis piiravad kaubaveokoridori läbilaskevõimsust, ning pidevalt avaldada selle kohta ajakohastatud teavet.
- (18) Et soodustada infrastruktuuri läbilaskevõimsuse taotluste rahuldamist rahvusvaheliste raudtee-kaubaveoteenuste osutamiseks, on asjakohane määrata või asutada kõigi kaubaveokoridoride jaoks universaalteenistus. Selleks tuleks kasutada olemasolevaid, eelkõige RNE algatusi, mille puhul on tegemist raudteefrastruktuuri-ettevõtjate vahelise koostööorganiga, mis osutab teatavaid teenuseid rahvusvahelistele raudteekaubaveo-ettevõtjatele.
- (19) Kaubaveokoridoride halduskord peaks samuti sisaldama selles koridoris liikuvatele rahvusvahelistele rongidele infrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise menetlusi. Kõnealuste menetluste juures tuleks arvesse võtta muude transpordiliikide, sealhulgas reisijateveo vajadust läbilaskevõimsuse järele.
- (20) Raudteefrastruktuuri parema kasutamise eesmärgil on vaja koordineerida infrastruktuuri ja kaubaveokoridoris asuvate terminalide toimimist.
- (21) Eelistuste eeskirjad võivad olla ka eelistuste alasteks eesmärkideks, sõltuvalt olukorrast vastavas liikmesriigis.

- (22) Kaubaveekoridorides liikuvatele kaubarongidele peaks võimaluse piires tagama piisava graafiku täpsuse häirete korral, mis on tingitud vajadusest võtta arvesse kõigi transpordiliikide vajadusi.
- (23) Kaubaveekoridoris raudtee-kaubaveoteenuste pakkujate vahelise konkurentsi arengu edendamiseks peaksid lisaks raudtee-ettevõtjatele või nende rühmitustele saama ka teised taotlejad esitada infrastruktuuri läbilaskevõimsuse taotlusi kaubaveekoridorides.
- (24) Et objektiivselt hinnata nende meetmete mõju kaubaveokoridori loomisele, tuleks jälgida kaubaveokoridoris osutatavate kaubaveoteenuste tulemuslikkust ning regulaarselt avaldada kvaliteediaruandeid. Tulemuslikkuse hindamine peaks hõlmama kaubaveokoridoride kasutajate arvamusküsitluse tulemusi.
- (25) Rahvusvahelistele raudteeteenustele mittediskrimineeriva juurdepääsu tagamiseks on vaja tagada tõhus koostöö reguleerivate organite vahel seoses kaubaveokoridori kuuluvate erinevate võrkudega.
- (26) Et soodustada kaubaveokoridori peamise infrastruktuuri kasutamist käsitleva teabe kättesaadavust ja tagada mittediskrimineeriv juurdepääs antud koridorile, peaks juhatus koostama kogu vastavat teavet sisaldava dokumendi, seda regulaarselt ajakohastama ning avaldama.
- (27) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt kaubaveokoridoridest koosneva konkrentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatava Euroopa raudteevõrgustiku loomine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva määruse ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (28) Investeeringute kooskõlastamiseks ning raudtee läbilaskevõimsuse ja liikluse korraldamiseks tuleks kehtestada õiglasel eeskirjal, mis põhinevad koostööl raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate vahel, kes peavad osutama rahvusvahelise raudteekoridori raames raudteekaubaveo-ettevõtjatele kvaliteetset teenust.
- (29) Kuna rahvusvahelistel rongidel on vaja kasutada marsruute, mis hõlmavad paljusid koridore, nagu määratletud käesoleva määrusega, võivad mitme koridori raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad samuti oma tegevust koordineerida, et tagada asjaomaste koridoride läbilaskevõimsuse kättesaadavus, sujuv liikumine ja häirete korral eelistuste eeskirjade ühtne kohaldamine erinevat tüüpi liikluse suhtes.
- (30) Käesoleva määruse eesmärk on suurendada raudteekaubaveo tõhusust teiste transpordiliikidega võrreldes. Kaubaveokoridoride tõhusaima toimimise huvides tuleks tagada kooskõlastamine liikmesriikide ja raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate vahel. Selleks tuleks võtta rakendusmeetmeid paralleelselt investeeringutega infrastruktuuri ja ERTMSi taolisesse tehnilisse varustusse, eesmärgiga suurendada raudteekaubavedude läbilaskevõimsust ja tõhusust.
- (31) Kaubaveokoridoride loomise ja muutmise eeskirjade ning liikmesriikidele antud erandite rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi, et tagada kaubaveokoridoride loomise ettepanekute vastavus käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele, ning seetõttu tuleks see anda komisjoni pädevusse. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 291 sätestatakse seadusandliku tavamenetluse kohaselt eelnevalt määruse abil eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamise teostamise suhtes. Kuni kõnealuse määruse vastuvõtmiseni kohaldatakse jätkuvalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsust 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused),⁽¹⁾ välja arvatud kontrolliga regulatiivmenetlust käsitlevaid sätteid, mis ei ole kohaldatavad,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk ja reguleerimisala

1. Käesolevas määruses kehtestatakse konkrentsivõimeliseks kaubaveoks kasutatavate rahvusvaheliste raudteekoridoride loomise ja organiseerimise eeskirjad, eesmärgiga luua Euroopa konkrentsivõimeline raudteevõrgustik kaubaveoks. Selles sätestatakse kaubaveokoridoride valiku, organiseerimise, haldamise ja neisse tehtavate soovituslike investeeringute kavandamise eeskirjad.

2. Käesoleva määrusega reguleeritakse muu hulgas kaubaveokoridorides paikneva raudteeinfrastruktuuri haldamist ja kasutamist.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 2 määratletud mõisteid.

2. Lisaks lõikes 1 osutatud mõistetele kasutatakse veel järgmisi mõisteid:

- a) „kaubaveokoridor” – kõik liikmesriikide ja, kui see on asjakohane, Euroopa kolmandate riikide territooriumil asuvad või nende vahelised vastavalt määratud raudteeliinid, sealhulgas raudtee-parvlaevaliinid, mis ühendavad põhiliinil paiknevat kahte või enam terminali ning, kui see on asjakohane, neid ühendavaid ümbersõiduteid ja koridori osi, sealhulgas raudteeinfrastruktuur ja selle juurde kuuluvad seadmed ja raudteeteenused kooskõlas direktiivi 2001/14/EÜ artikliga 5;
- b) „rakenduskava” – dokument, milles on esitatud vahendid ja strateegia, mida asjaomased isikud kavatsevad rakendada, et töötada kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul välja vajalikud ja piisavad meetmed kaubaveokoridori loomiseks;
- c) „terminal” – kaubaveokoridoris asuv rajatis, mis on spetsiaalselt kohandatud kas kaubarongide lasti peale- ja/või maha-laadimiseks ning raudtee-kaubaveo teenuste ühendamiseks maantee-, mere-, jõe- ja õhuveo teenustega või kaubarongide koostamiseks või koosseisu muutmiseks; ja vajadusel piiriületustoimingute läbiviimiseks ühispiiril Euroopa kolmandate riikidega.

II PEATÜKK

KONKURENTSIVÕIMELISEKS KAUBAVEOKS KASUTATAVATE RAHVUSVAHELISTE RAUDTEEKORIDORIDE KINDLAKSMÄÄRAMINE JA HALDAMINE

Artikkel 3

Esialgsete kaubaveokoridoride määramine

Lisas osutatud liikmesriigid loovad lisas sätestatud tähtjaks esialgsed kaubaveokoridorid. Asjaomased liikmesriigid teatavad komisjonile kaubaveokoridoride loomisest.

Artikkel 4

Kaubaveokoridoride edasise valiku kriteeriumid

Artiklis 5 osutatud kaubaveokoridoride edasisel valikul ja artiklis 6 osutatud kaubaveokoridoride muutmisel võetakse arvesse järgmisi kriteeriume:

- a) kas kaubaveokoridor läbib vähemalt kolme liikmesriigi territooriumi või kahe liikmesriigi territooriumi, kui kaubaveokoridori kaudu teenindatavate raudteeterminalide vaheline kaugus on suurem kui 500 km;
- b) kaubaveokoridori vastavus TEN-T-ile, ERTMS koridoridele ja/või RNE raames määratletud koridoridele;
- c) TEN-T prioriteetsete projektide⁽¹⁾ integreerimine kaubaveokoridoriga;
- d) kaubaveokoridori loomisest tulenevate sotsiaal-majanduslike kulude ja tulude vaheline tasakaal;
- e) liikmesriikide kavandatavate kõigi kaubaveokoridoride ühilduvus, et luua Euroopa konkurentsivõimelise kaubaveo raudteevõrgustik;
- f) raudteekaubaveo areng ning kaubaveokoridori kasutamine suurteks kaubavoogudeks ja -vedudeks;
- g) vajadusel parem vastastikune ühendus liikmesriikide ja Euroopa kolmandate riikide vahel;
- h) taotlejate huvi kaubaveokoridori vastu;
- i) hea ühenduse olemasolu teiste veoliikidega, eelkõige tänu terminalide piisavale võrgule, sealhulgas nii meresadamad kui ka siseveesadamad.

Artikkel 5

Edasine kaubaveokoridoride valik

1. Iga liikmesriik, kellel on ühisel piiril teise liikmesriigiga piiriületuskoht, kus raudtee ületab piiri, osaleb vähemalt ühe kaubaveokoridori loomisel, välja arvatud juhul, kui see nõue on juba artikli 3 kohaselt täidetud.

2. Olenemata lõikest 1 osaleb liikmesriik teise liikmesriigi taotlusel kaubaveokoridori loomisel, nagu on osutatud kõnealus lõikes, või olemasoleva koridori pikendamisel, et võimaldada naaberliikmesriigil täita nimetatud lõikest tulenevat kohustust.

⁽¹⁾ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2010. aasta otsuse nr 661/2010/EL üleeuroopalise transpordivõrgu arendamist käsitlevate liidu suuniste kohta (ELT L 204, 5.8.2010, lk 1) III lisa.

3. Ilma et see piiraks direktiivi 91/440/EMÜ artiklist 7 tulemaid liikmesriikide kohustusi, kui liikmesriik pärast talle esitatud sotsiaal-majanduslikku analüüsi leiab, et kaubaveokoridori loomine ei oleks seda kaubaveokoridori tõenäoliselt kasutavate taotlejate huvides või see ei tooks märkimisväärset sotsiaal-majanduslikku kasu või sellega kaasneks ebaproportsionaalne koormus, ei ole asjaomane liikmesriik kohustatud osalema käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud protsessides, kui sellise otsuse teeb komisjon, kes toimib vastavalt artikli 21 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele.

4. Kui liikmesriigil on raudteevõrgustik, mille rööpmevahe on erinev liidusese peamise raudteevõrgustiku rööpmevahest, ei ole see liikmesriik kohustatud osalema lõigetes 1 ja 2 osutatud protsessides.

5. Kaubaveokoridori loomiseks teevad ettepaneku asjaomased liikmesriigid. Selleks saadavad nad ühiselt komisjonile eelkõikuleppe, milles sisaldub pärast asjaomaste raudteefraktsiooni-ettevõtjate ja taotlejatega konsulteerimist koostatud ettepanek, võttes arvesse artiklis 4 sätestatud kriteeriume.

Lõigete 1 ja 2 kohaste kohustuste täitmiseks saadavad asjaomased liikmesriigid ühiselt komisjonile eelkõikuleppe hiljemalt 10. novembriks 2012.

6. Komisjon analüüsib vastavalt lõikes 5 osutatule kaubakoridori loomise kohta tehtud ettepanekuid ning võtab hiljemalt 9 kuu möödumisel vastava ettepaneku esitamisest artikli 21 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetluse kohaselt vastu otsuse selle kohta, kas ettepanek on kooskõlas käesoleva artikliga.

7. Asjaomased liikmesriigid loovad kaubaveokoridori hiljemalt kahe aasta möödumisel lõikes 6 osutatud komisjoni otsusest.

Artikkel 6

Kaubaveokoridoride edasine muutmine

1. Artiklis 5 osutatud kaubaveokoridore võib muuta asjaomaste liikmesriikide poolt pärast asjaomaste raudteefraktsiooni-ettevõtjate ja taotlejatega konsulteerimist komisjonile esitatava ühise ettepaneku alusel.

2. Komisjon võtab ettepaneku suhtes vastavalt artikli 21 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele vastu otsuse, võttes arvesse artiklis 4 sätestatud kriteeriume.

Artikkel 7

Lepitamine

Kui kaks või enam liikmesriiki ei suuda leppida kokku nende territooriumil asuva raudteefraktsiooniga seotud kaubaveokoridori loomise või muutmise osas, arutab komisjon ühe asjaomase liikmesriigi palvel sel teemal artiklis 21 osutatud komiteega. Komisjoni arvamus edastatakse asjaomastele liikmesriikidele. Asjaomased liikmesriigid võtavad seda arvamust arvesse, et leida lahendus ja teevad vastastikusel kokkuleppel otsuse.

Artikkel 8

Kaubaveokoridoride haldamine

1. Iga raudteekaubaveokoridori jaoks moodustavad asjaomased liikmesriigid nõukogu, mis vastutab kaubaveokoridori üldiste eesmärkide määratlemise, järelevalve ning käesoleva artikli lõikes 7 ning artiklites 9 ja 11, artikli 14 lõikes 1 ja artiklis 22 selgesõnaliselt sätestatud meetmete võtmise eest. Nõukokku kuuluvad asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste esindajad.

2. Iga raudteekaubaveokoridori jaoks moodustavad asjaomased raudteefraktsiooni-ettevõtjad ja vajadusel direktiivi 2001/14/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud jaotamisorganid juhatuse, kes vastutab käesoleva artikli lõigetes 5, 7, 8 ja 9 ning artiklites 9 kuni 12, artikli 13 lõikes 1, artikli 14 lõigetes 2, 6 ja 9, artikli 16 lõikes 1, artikli 17 lõikes 1 ning artiklites 18 ja 19 selgesõnaliselt sätestatud meetmete võtmise eest. Juhatusele kuuluvad raudteefraktsiooni-ettevõtjate esindajad.

3. Kaubaveokoridoriga seotud liikmesriigid ja raudteefraktsiooni-ettevõtjad teevad koostööd lõikes 1 nimetatud nõukogu ja lõikes 2 nimetatud juhatuse raames, et tagada kaubaveokoridori areng vastavalt selle rakenduskavale.

4. Nõukogu teeb otsused asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste esindajate vastastikusel kokkuleppel.

5. Juhatuse teeb oma otsused, sealhulgas otsused seoses oma õigusliku staatuse, organisatsioonilise struktuuri loomise, ressursside ja personaliga asjaomaste raudteefraktsiooni-ettevõtete esindajate vastastikusel kokkuleppel alusel. Juhatuse võib olla sõltumatu juriidiline isik. Ta võib tegutseda Euroopa majandushuvigrupina, nagu see on määratletud nõukogu 25. juuli 1985. aasta määruses (EMÜ) nr 2137/85 Euroopa majandushuvigrupi kohta ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ EÜT L 199, 31.7.1985, lk 1.

6. Nõukogu ja juhatuse kohustused ei mõjuta raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate sõltumatust, mis on ette nähtud direktiivi 91/440/EMÜ artikli 4 lõikega 2.

7. Juhatus moodustab täiendava nõuanderühma, kuhu kuuluvad vajadusel kaubaveokoridori kuuluvate terminalide, sealhulgas mere- ja siseveesadamate juhid ja omanikud. Nimeetatud nõuanderühm võib esitada arvamuse juhatuse iga ettepaneku kohta, millel on otsene mõju investeeringutele ja terminalide haldamisele. Ta võib samuti esitada arvamusi omal algatusel. Juhatus võtab kõiki neid arvamusi arvesse. Juhatuse ja nõuanderühma vaheliste vaidluste korral võib nõuanderühm pöörduda nõukogu poole. Nõukogu on vahendaja rollis ja esitab õigeaegselt oma arvamuse. Lõppotsuse teeb siiski juhatus.

8. Juhatus moodustab nõuanderühma, kuhu kuuluvad raudtee-ettevõtjad, kes on huvitatud kaubaveokoridori kasutamisest. Nõuanderühm võib esitada arvamuse juhatuse iga ettepaneku kohta, millel on tagajärgi ettevõtjate jaoks. Nõuanderühm võib samuti esitada arvamusi omal algatusel. Juhatus võtab kõiki neid arvamusi arvesse.

9. Juhatus koordineerib vastavalt riiklikele ja üleeuroopalistele rakenduskavadele koostalitlusvõimelisi IT-rakendusi või tulevikus kättesaadavaks muutuda võivaid alternatiivseid lahendusi, et hallata rahvusvaheliste rongiliinide taotlusi ja rahvusvahelise rongiliikluse toimimist kaubaveokoridoris.

Artikkel 9

Kaubaveokoridori kava rakendusmeetmed

1. Juhatus koostab hiljemalt kuus kuud enne kaubaveokoridori kasutusele võtmist rakenduskava ja esitab selle heakskiitmiseks nõukogule. Kava sisaldab järgmist:

- a) kaubaveokoridori omaduste, sealhulgas kitsaskohtade kirjeldus ning kaubaveokoridori loomiseks vajalike meetmete rakenduskava;
- b) lõikes 3 osutatud uuringu peamised andmed;
- c) kaubaveokoridoridega seotud eesmärgid seoses teatud kaubaveokoridori tulemuslikkusega, mis on väljendatud nii teenuste kvaliteedi kui ka kaubaveokoridori läbilaskevõimsusena vastavalt artikli 19 sätetele;
- d) artiklis 11 osutatud investeerimiskava ja
- e) artiklite 12 kuni 19 rakendusmeetmed.

2. Juhatus vaatab rakenduskava regulaarselt läbi, võttes arvesse selle rakendamisel tehtud edusamme, raudteekaubaveoturu olukorda kaubaveokoridoris ja tulemuslikkust, mida mõõdetakse lõike 1 punktis c osutatud eesmärkide põhjal.

3. Juhatus teostab ja ajakohastab korrapäraselt transpordituru uuringuid seoses koridori loomise tagajärjel kaubaveokoridori liikluses täheldatud ja eeldatavate muutustega, käsitledes erinevat tüüpi liiklust, st nii kauba- kui ka reisijatevedu. Vajaduse korral analüüsitakse uuringus ka kaubaveokoridori loomisest tulenevaid sotsiaal-majanduslikke kulusid ja tulusid.

4. Rakenduskavas võetakse arvesse terminalide arengut, et rahuldada kaubaveokoridoris toimuva raudteekaubaveo vajadusi, eelkõige terminalide toimimist ühendvedude sõlmpunktina kaubaveokoridorides.

5. Juhatus võtab vajaduse korral meetmeid rakenduskava puudutava koostöö tegemiseks piirkondlike ja/või kohalike asutustega.

Artikkel 10

Taotlejatega konsulteerimine

Juhatus kehtestab konsultatsioonimehhanismid, et kaasata sobival viisil kaubaveokoridori tõenäoliselt kasutavad taotlejad. Eelkõige tagab juhatus, et enne artiklis 9 osutatud rakenduskava nõukogule esitamist konsulteeritakse taotlejatega.

III PEATÜKK

KAUBAVEOKORIDORI TEHTAVAD INVESTEERINGUD

Artikkel 11

Investeeringute kavandamine

1. Juhatus koostab ja vaatab regulaarselt läbi investeerimiskava, mis sisaldab üksikasju pikas ja keskpikas perspektiivis soovituslikke investeeringute kohta kaubaveokoridori infrastruktuuri, ning esitab investeerimiskava kaubaveokoridori nõukogule heakskiitmiseks. Kava sisaldab järgmist:

- a) ette nähtavate projektide nimekiri raudteeinfrastruktuuri ja kaubaveokoridoris selle juurde kuuluva varustuse laiendamiseks, uuendamiseks või ümberkorraldamiseks ning asjaomased rahalised vajadused ja rahastamisallikad;

- b) elluviimiskava seoses kaubaveokoridoris paiknevate koostalitlusvõime süsteemidega, mis vastavad Euroopa Parlamendi 17. juuni 2008. aasta direktiivis 2008/57/EÜ (ühenduse raudteesüsteemi koostalitlusvõime kohta) ⁽¹⁾ määratletud ja võrgustiku suhtes kohaldatavatele peamistele nõuetele ja tehnilistele spetsifikatsioonidele. Elluviimiskava aluseks on koostalitlusvõimeliste süsteemide leviku kulutõhususe analüüs;
- c) kaubaveokoridoris liiklevate kaubarongide läbilaskevõimsuse haldamise kava, mis hõlmab kindlaksmääratud kitsaskohtade kaotamist. See kava võib põhineda paranenud kiiruse piirmissüsteemide ja kaubaveokoridoris liiklevate rongide lubatud pikkuse, laadimisgabariitide ja veetava lasti või teljekoormuse suurendamisel ja
- d) vajadusel märgitakse ära liidu rahastamisprogrammide kohaselt ette nähtud liidu panus.
2. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira liikmesriikide pädevust seoses raudteeinfrastruktuuri kavandamise ja rahastamisega.

Artikkel 12

Tööde koordineerimine

Juhatus kooskõlastab ja tagab sobival viisil ja ajal ühes kohas kõigi oma selliste tööde teostamise ajakava avaldamise, mis on seotud infrastruktuuri ja selle varustusega ja mis piiravad kaubaveokoridori läbilaskevõimsust.

IV PEATÜKK

KAUBAVEOKORIDORI HALDAMINE

Artikkel 13

Universaalteenistus infrastruktuuri läbilaskevõimsuse taotlemiseks

1. Kaubaveokoridori juhatus määrab või asutab ühise organi, mis annab taotlejatele võimaluse esitada taotlusi ja saada vastuseid ühest kohast ja ühe toiminguna seoses infrastruktuuri läbilaskevõimsusega kaubarongidele, mis ületavad kaubaveokoridoris vähemalt ühe piiri (edaspidi „universaalteenistus“).
2. Universaalteenistus esitab koordineerimisvahendina samuti alusandmeid infrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise kohta, sealhulgas artiklis 18 osutatud teavet. Ta näitab, milline on taotluse esitamise ajal infrastruktuuri läbilaskevõimsus ja selle omadused vastavalt eelnevalt kindlaksmääratud näitajatele, nagu kaubaveokoridoris liiklevate rongide lubatud kiirus, pikkus, laadimisgabariidid või teljekoormus.

3. Universaalteenistus otsustab taotluste üle, millega taotleakse artikli 14 lõikes 3 nimetatud ettevalmistatud rongiliine ja artikli 14 lõikes 5 nimetatud reserveeritud läbilaskevõimsust. Ta jaotab läbilaskemahtu kooskõlas direktiivi 2001/14/EÜ läbilaskemahu jaotamist käsitlevate eeskirjadega. Ta teavitab viivitamata pädevaid raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjaid neist taotlustest ja vastuvõetud otsustest.

4. Infrastruktuuri läbilaskevõimsuse taotluse, mida ei saa rahuldada vastavalt lõikele 3, edastab universaalteenistus viivitamata pädevatele raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjatele ja vajadusel direktiivi 2001/14/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud jaotamisorganitele, kes teevad otsuse selle taotluse suhtes kooskõlas kõnealuse direktiivi artikliga 13 ja III peatükiga ning teatavad otsusest universaalteenistusele, kes sellega edasi tegeleb.

5. Universaalteenistus toimib läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil. Selleks peetakse registrit, mis on kõigile huvitatud osapooltele vabalt kättesaadav. Register sisaldab taotluste kuupäeva, taotlejate nimesid ning andmeid esitatud dokumentide ja toimunud vahejuhtumite kohta. Neid toiminguid kontrollivad reguleerivad organid vastavalt artiklile 20.

Artikkel 14

Kaubarongidele jaotatud läbilaskevõimsus

1. Nõukogu määrab vastavalt direktiivi 2001/14/EÜ artikli 14 lõikele 1 kindlaks kaubaveokoridoris infrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise raamistiku.
2. Juhatus hindab kaubaveokoridoris liikuvatele kaubarongidele läbilaskevõimsuse jaotamise vajadust, võttes arvesse käesoleva määruse artikli 9 lõikes 3 osutatud transpordituru uuringut, infrastruktuuri läbilaskevõimsuse taotlusi seoses varasemate ja hetkel kehtivate sõiduplaanidega ning raamlepinguid.
3. Käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud hindamise põhjal määravad kaubaveokoridori raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad ühiselt kindlaks ja loovad rahvusvahelised kaubarongide ettevalmistatud liinid, järgides direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 15 osutatud menetlust, tunnistades muud liiki transpordi, sealhulgas reisijateveo vajadust läbilaskevõimsuse järele. Need tõhusavad reisiaegu ja -sagedusi, väljumis- ja saabumisaegu ning kaubaveo teenusteks sobivaid liine, et suurendada kaupade transportimist kaubaveokoridoris liikuvatele kaubarongidega. Need ettevalmistatud rongiliinid avaldatakse vähemalt kolm kuud enne direktiivi 2001/14/EÜ III lisas osutatud läbilaskevõimsuse taotluste kättesaamise lõpptähtpäeva. Mitme kaubaveokoridori raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjad võivad vajadusel kooskõlastada rahvusvahelised ettevalmistatud rongiliinid, pakkudes asjaomastes kaubaveokoridorides läbilaskevõimsust.

⁽¹⁾ ELT L 191, 18.7.2008, lk 1.

4. Ettevalmistatud rongiliinid jaotatakse esmalt kaubarongidele, mis ületavad vähemalt ühe piiri.

5. Kui turuvajadused ja käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamine seda õigustavad, määravad raudteefrastruktuuri-ettevõtjad ühiselt kindlaks ja reserveerivad läbilaskevõimsuse kaubaveokoridoris liikuvate rahvusvaheliste kaubarongide jaoks, tunnistades muud liiki transpordi, sealhulgas reisijatevoo vajadust läbilaskevõimsuse järele, ning teevad selle reservi kättesaadavaks oma lõplikes sõiduplaanides, et oleks võimalik reageerida kiiresti ja sobivalt ühekordsetele läbilaskevõimsuse taotlustele, nagu on osutatud direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 23. See läbilaskevõimsus on reserveeritud kuni tähtajani enne selle kasutamiseks ettenähtud aega, mille määrab juhatus. Kõnealune tahtaeg ei tohi olla pikem kui 60 päeva.

6. Juhatus edendab kaubaveokoridori läbilaskevõimsuse jaotamisega seotud eelistuste eeskirjade kooskõlastamist.

7. Raudteefrastruktuuri-ettevõtjad lisavad oma kasutustingimustesse tasu rongiliinide eest, mis on eraldatud, kuid jäänud kasutamata. Selle tasu määr on asjakohane, hoiatav ja mõjus.

8. Käesoleva artikli alusel veose vedamiseks eraldatud rongiliini ei või tühistada vähem kui kaks kuud enne sõiduplaanis ettenähtud aega, kui asjaomane taotleja ei ole andnud tühistamiseks oma nõusolekut, välja arvatud vääramatust jõust tingitud juhtudel, sealhulgas kiireloomulised ja ootamatud ohutusega seotud tööd. Sellisel juhul püüab asjaomane raudteefrastruktuuri-ettevõtja pakkuda taotlejale samaväärsel kvaliteedi ja usaldusväärsusega rongiliini ning taotlejal on õigus sellega nõustuda või sellest keelduda. Käesolev säte ei piira taotleja õigusi, mis tal võivad olla direktiivi 2001/14/EÜ artikli 19 lõikes 1 osutatud lepingu kohaselt. Taotleja võib alati esitada asja lahendamiseks käesoleva määruse artiklis 20 osutatud reguleerivale organile.

9. Kaubaveokoridori juhatus ja artikli 8 lõikes 7 osutatud nõuanderühm kehtestavad menetluskorra, et tagada läbilaskevõimsuse jaotamise optimaalne kooskõlastamine raudteefrastruktuuri-ettevõtjate vahel, nii seoses artikli 13 lõikes 1 osutatud taotlustega kui ka asjaomastele raudteefrastruktuuri-ettevõtjatele laekunud taotlustega. Selles võetakse samuti arvesse juurdepääsu terminalidele.

10. Osutades käesoleva artikli lõigetes 4 ja 9 raudteefrastruktuuri-ettevõtjatele, osutatakse vajadusel ühtlasi direktiivi 2001/14/EÜ artikli 14 lõikes 2 osutatud jaotamisorganitele.

Artikkel 15

Kinnitatud taotlejad

Erandina direktiivi 2001/14/EÜ artikli 16 lõikest 1 võivad peale raudtee-ettevõtjate ja nende rahvusvaheliste ühenduste teised taotlejad (lastisaatjad, ekspediitorid ja kombineeritud transpordi ettevõtjad) taotleda artikli 14 lõikes 3 nimetatud rahvusvahelisi kaubarongide ettevalmistatud liine ning artikli 14 lõikes 5 nimetatud läbilaskevõimsust. Et kasutada sellist rongiliini kauba transportimiseks kaubaveokoridoris, nimetavad kõnealused taotlejad raudtee-ettevõtja, kes sõlmib raudteefrastruktuuri-ettevõtjaga lepingu vastavalt direktiivi 91/440/EMÜ artikli 10 lõikele 5.

Artikkel 16

Liikluse korraldamine

1. Kaubaveokoridori juhatus kehtestab menetlused liikluse korraldamise kooskõlastamiseks kaubaveokoridoris. Ühendatud kaubaveokoridoride juhatused kehtestavad menetlused liikluse korraldamise kooskõlastamiseks sellistes kaubaveokoridorides.

2. Kaubaveokoridori raudteefrastruktuuri-ettevõtjad ja artikli 8 lõikes 7 osutatud nõuanderühm kehtestavad menetlused, et tagada raudteefrastruktuuri ja terminalide toimimise optimaalne kooskõlastamine.

Artikkel 17

Liikluse korraldamine häirete korral

1. Juhatus võtab vastu kaubaveokoridoris esinevate rongiliikluse häirete korral järgitavad ühised eesmärgid täpsuse kohta ja/või liikluskorralduse suunised.

2. Erinevat tüüpi liikluse korraldamiseks koostab iga asjaomane raudteefrastruktuuri-ettevõtja kooskõlas käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ühiste eesmärkide ja/või suunistega selle raudteefrastruktuuri-ettevõtja vastutusalasse kuuluva kaubaveokoridori osa kohta eelistuste eeskirjad. Eelistuste eeskirjad avaldatakse direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 3 osutatud võrguaruandes.

3. Eelistuste eeskirjade kehtestamise põhimõtetest nähakse vähemalt ette, et kui vähegi võimalik, ei muudeta sõiduplaanis ettenähtud ajast kinnipidavatele kaubarongidele eraldatud rongiliini, millele on osutatud artikli 14 lõigetes 3 ja 4. Eelistuste eeskirjade kehtestamise põhimõtete eesmärk on viia miinimumini üldine võrgustiku toimimise taastamise aeg seoses igat liiki transpordi vajadustega. Selleks võivad raudteefrastruktuuri-ettevõtjad kooskõlastada mööda mitmeid kaubaveokoridore kulgeva erinevat tüüpi liikluse juhtimist.

Artikkel 18

Teave kaubaveokoridori kasutamise tingimuste kohta

Juhatus koostab, ajakohastab regulaarselt ja avaldab dokumendi, mis sisaldab:

- a) vastavalt direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 3 osutatud korrale koostatud riigisisestes võrguaruannetes sisalduvat kogu teavet kaubaveokoridoride kohta;
- b) terminalide nimekirja ja omadusi, eelkõige teavet terminalidele juurdepääsu tingimuste ja korra kohta;
- c) teavet käesoleva määruse artiklites 13 kuni 17 osutatud menetluste kohta ja
- d) rakenduskava.

Artikkel 19

Teenuse kvaliteet kaubaveokoridoris

1. Kaubaveokoridori juhatus edendab kaubaveokoridoride ulatuses direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 11 osutatud toimivusskeemide ühilduvust.
2. Juhatus jälgib raudtee kaubaveoteenuste tulemuslikkust kaubaveokoridoris ja avaldab selle jälgimisel saadud tulemused kord aastas.
3. Juhatus korraldab nõuetele vastava kaubaveokoridoride kasutajate uuringu ja avaldab selle andmed korra aastas.

Artikkel 20

Reguleerivad organid

1. Direktiivi 2001/14/EÜ artiklis 30 osutatud reguleerivad organid teevad koostööd raudteekaubaveokoridoris esineva konkurentsi üle järelevalve teostamiseks. Eelkõige tagavad nad mittediskrimineeriva juurdepääsu võimaldamise koridorile ja tegutsevad kõnealuse direktiivi artikli 30 lõikes 2 sätestatud apellatsioonimenetleva organina. Nad vahetavad raudteefrastruktuuri-ettevõtjatelt ja muudelt asjaomastelt poolt saadud vajalikku teavet.

2. Liikmesriigid püüavad luua võrreldavat reguleerituse taset, et soodustada vaba ja õiglast konkurentsi kaubanduskoridorides.

Reguleerivad organid peavad olema turul tegutsejate jaoks kergesti kättesaadavad ning neil peab olema võimalik oma otsuseid sõltumatult ja tõhusalt vastu võtta.

3. Kui taotleja esitab reguleerivale organile kaebuse seoses raudteekaubaveo rahvusvaheliste teenustega või reguleeriva organi poolt omal algatusel läbiviidud uurimise raames, konsulteerib asjaomane reguleeriv organ kõigi teiste selliste liikmesriikide reguleerivate organitega, kelle territooriumi läbib asjaomase kaubarongiga seotud rongiliin, ja palub neil enne oma otsuse vastuvõtmist esitada kogu vajalik teave.

4. Reguleerivad organid, kellega lõike 3 kohaselt konsulteeritakse, esitavad asjaomasele reguleerivale organile kogu teabe, mida neil endil on õigus oma siseriikliku õiguse alusel taotleda. Seda teavet võib üksnes kasutada kaebuse menetlemiseks või lõikes 3 osutatud uurimise läbiviimiseks.

5. Kaebuse saanud või omal algatusel uurimise algatanud reguleeriv organ edastab asjakohase teabe vastutavale reguleerivale organile, et see organ võtaks juhtumi osapoolte suhtes meetmeid.

6. Kõik raudteefrastruktuuri-ettevõtjate kaasatud esindajad, kellele on osutatud direktiivi 2001/14/EÜ artikli 15 lõikes 1, tagavad kogu kaebuse menetlemiseks või käesoleva artikli lõike 3 kohase uurimise jaoks vajaliku ning selle liikmesriigi reguleeriva organi poolt, kus kaasatud esindaja asub, taotletud teabe viivitusega esitamise. Sellel reguleerival organil on õigus edastada see asjaomast rahvusvahelist rongiliini puudutav teave käesoleva artikli lõikes 3 nimetatud reguleerivatele organitele.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 21

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab direktiivi 91/440/EMÜ artiklis 11a nimetatud komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

Artikkel 22

Rakendamise jälgimine

Artikli 8 lõikes 1 osutatud nõukogu esitab alates kaubaveokoridori loomisest iga kahe aasta järel komisjonile asjaomase koridori rakenduskava tulemused. Komisjon analüüsib kõnealuseid tulemusi ja teavitab oma analüüsist artiklis 21 osutatud komiteed.

Artikkel 23

Aruanded

Komisjon vaatab korrapäraselt läbi käesoleva määruse kohaldamise. Ta esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande esimest korda hiljemalt 10. novembriks 2015 ja seejärel iga kolme aasta tagant.

Artikkel 24

Üleminekumeetmed

Käesolevat määrust ei kohaldata Küprose Vabariigi ja Malta suhtes seni, kuni nende territooriumile ei ole rajatud raudteesüsteemi.

Artikkel 25

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnenandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 22. september 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

LISA

Esialgsete kaubaveekoridoride loetelu

	Liikmesriigid	Põhiliinid ⁽¹⁾	Kaubaveekoridoride loomine
1.	NL, BE, DE, IT	Zeebrugge–Antwerpen/Rotterdam–Duisburg–[Basel]–Milano–Genova	Hiljemalt 10. novembriks 2013
2.	NL, BE, LU, FR	Rotterdam–Antwerpen–Luxembourg–Metz–Dijon–Lyon/[Basel]	Hiljemalt 10. novembriks 2013
3.	SE, DK, DE, AT, IT	Stockholm–Malmö–Kopenhaagen–Hamburg–Innsbruck–Verona–Palermo	Hiljemalt 10. novembriks 2015
4.	PT, ES, FR	Sines–Lissabon/Leixões — Madrid–Medina del Campo/ Bilbao/San Sebastian–Irun–Bordeaux–Pariis/Le Havre/Metz Sines–Elvas/Algeciras	Hiljemalt 10. novembriks 2013
5.	PL, CZ, SK, AT, IT, SI	Gdynia–Katowice–Ostrava/Žilina–Bratislava/Viin/ Klagenfurt–Udine–Veneetsia/Trieste/Bologna/Ravenna/ Graz–Maribor–Ljubljana–Koper/Trieste	Hiljemalt 10. novembriks 2015
6.	ES, FR, IT, SI, HU	Almería–Valencia/Madrid–Zaragoza/Barcelona–Marseille–Lyon–Torino–Milano–Verona–Padova/Veneetsia–Trieste/ Koper–Ljubljana–Budapest–Zahony (Ungari–Ukraina piir)	Hiljemalt 10. novembriks 2013
7.	CZ, AT, SK, HU, RO, BG, EL	— Bukarest–Constanta Praha–Viin/Bratislava–Budapest — Vidin–Sofia–Thessaloniki–Ateena	Hiljemalt 10. novembriks 2013
8.	DE, NL, BE, PL, LT	Bremerhaven/Rotterdam/Antwerpen–Aachen/Berliin–Varssavi–Terespol (Poola–Valgevene piir)/Kaunas	Hiljemalt 10. novembriks 2015
9.	CZ, SK	Praha–Horní Lideč–Žilina–Košice–Čierna nad Tisou (Slovakkia–Ukraina piir)	Hiljemalt 10. novembriks 2013

⁽¹⁾ „/“ tähistab alternatiivseid liine. Kooskõlas TEN-T prioriteetsete projektidega tuleb liine 4 ja 6 tulevikus täiendada projektiga nr 16, kaubaraudtee teljega Sines/Algeciras–Madrid–Pariis, kuhu kuulub Kesk-Püreeneede ületamine peatunneli kaudu.

DIREKTIIVID

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2010/63/EL,

22. september 2010,

teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁽¹⁾,

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

(1) 24. novembril 1986 võttis nõukogu vastu direktiivi 86/609/EMÜ,⁽³⁾ et kõrvaldada lahknevused liikmesriikide õigus- ja haldusnormides, mis käsitlevad katsetes ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitset. Selle direktiivi vastuvõtmisest alates on liikmesriikide vahel ilmnenud uued lahknevused. Teatavad liikmesriigid on vastu võtnud siseriiklikud rakenduseeskirjad, millega tagatakse teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kõrge tase, samas kui mõned liikmesriigid kohaldavad ainult direktiiviga 86/609/EMÜ ette nähtud miinimumnõudeid. Nimetatud lahknevused võivad takistada kaubandust selliste toodete ja ainete osas, mille väljatöötamine hõlmab katseid loomadega. Seetõttu peaks käesoleva direktiiviga ette nägema üksikasjalikumad eeskirjad selliste lahknevuste vähendamiseks, ühtlustades nimetatud valdkonnas kohaldatavaid eeskirju, ning siseturu nõuetekohase toimimise tagamiseks.

(2) Loomade heaolu on liidu väärtus, mis on talletatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 13.

⁽¹⁾ ELT C 277, 17.11.2009, lk 51.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 5. mai 2009. aasta seisukoht (ELT C 212 E, 5.8.2010, lk 170), nõukogu 13. septembri 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja Euroopa Parlamendi 8. septembri 2010. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

⁽³⁾ EÜT L 358, 18.12.1986, lk 1.

(3) 23. märtsil 1998 võttis nõukogu vastu otsuse 1999/575/EÜ, milles käsitletakse katsetes ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate selgroogsete loomade kaitse Euroopa konventsiooni sõlmimist ühenduse poolt⁽⁴⁾. Konventsiooniga ühinedes tunnistas ühendus rahvusvahelisel tasandil teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitsmise ja heaolu tähtsust.

(4) Oma 5. detsembri 2002. aasta resolutsioonis direktiivi 86/609/EMÜ kohta nõudis Euroopa Parlament, et komisjon koostaks selle direktiivi läbivaatamiseks ettepaneku loomkatsete valdkonnas rangemate ja läbipaistvamate meetmete võtmiseks.

(5) 15. juunil 2006 võeti katsetes ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate selgroogsete loomade kaitse Euroopa konventsiooni osapoolte vahel toimunud neljanda mitmepoolse konsultatsiooni käigus vastu nimetatud konventsiooni muudetud A-liide, mis sisaldab katseloomade pidamise ja hooldamise suuniseid. Need suunised lisati ka komisjoni 18. juuni 2007. aasta soovitusse 2007/526/EÜ teaduslikes katsetes ja muudel teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade pidamise ja hooldamise suuniste kohta⁽⁵⁾.

(6) Loomade heaolu mõjutavate tegurite ning loomade võime kohta tunda ja väljendada valu, kannatusi, stressi ja püsivaid kahjustusi on olemas uusi teaduslikke andmeid. Seetõttu on vaja teaduslikes katsetes kasutatavate loomade heaolu parandada, tõstes kooskõlas teaduse viimaste arengusuundadega miinimumstandardeid nende loomade kaitseks.

(7) Loomadesse suhtumine sõltub samuti riikides valitsevatest erinevatest arusaamadest ja teatud liikmesriikides on vajadus säilitada loomade heaolu eeskirju, mis on ulatuslikumad liidu tasandil heakskiidetutest. Loomade huvides ja tingimusel, et see ei mõjuta siseturu toimimist, on asjakohane võimaldada liikmesriikidele teatud paindlikkus säilitada siseriiklikke eeskirju loomade ulatuslikumaks kaitseks, kui need on kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepinguga.

⁽⁴⁾ EÜT L 222, 24.8.1999, lk 29.

⁽⁵⁾ ELT L 197, 30.7.2007, lk 1.

- (8) Lisaks selgroogsetele loomadele, mis hõlmab sõõrsuud, peaks käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluma ka peajalgseid, kuna on olemas teaduslikke tõendeid selle kohta, et nad on võimelised kogema valu, kannatusi, stressi ja püsivaid kahjustusi.
- (9) Käesolev direktiiv peaks hõlmama ka imetajate lootevorme, kuna on olemas teaduslikke tõendeid selle kohta, et selliste vormide puhul valitseb nende arengupeeriõdi viimases kolmandikus suurenenud oht kogeda valu, kannatusi ja stressi, mis võib halvasti mõjuda ka nende edasisele arengule. Lisaks näitavad teaduslikud tõendid, et embrüo- ja lootevormidega nende varasemas arengustaadiumis tehtavad katsed võivad tekitada valu, kannatusi, stressi ja püsivaid kahjustusi juhul, kui neil arenguvormidel lastakse elada kauem kui esimesed kaks kolmandikku oma arengust.
- (10) Ehkki elusloomade kasutamine katsetes on soovitatav asendada muude meetoditega, mis ei nõua elusloomade kasutamist, on elusloomade kasutamine endiselt vajalik inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitsmiseks. Käesolev direktiiv on siiski tähtis samm lõppeesmärgi saavutamise suunas asendada teaduslikel või hariduslikel eesmärkidel tehtavad katsed elusloomadega niipea, kui see on teaduslikult võimalik. Sel eesmärgil püüab käesolev direktiiv hõlbustada ja edendada alternatiivsete meetodite edasiarendamist. See püüab tagada kõrge kaitsetaseme loomadele, keda on siiski vaja katsetes kasutada. Käesolev direktiiv tuleks korrapäraselt läbi vaadata, võttes arvesse teaduse ja loomade kaitse meetmete arengut.
- (11) Teaduslikes katsetes kasutatavate elusloomade hooldamist ja kasutamist reguleerivad rahvusvaheliselt kehtestatud asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtted. Tagamaks, et loomade kasvatamine, hooldamine ja katsetes kasutamine liidus vastab rahvusvahelistele ja väljaspool liitu kohaldatavatele riiklikele standarditele, tuleks käesoleva direktiivi rakendamisel võtta süstemaatiliselt arvesse asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtteid. Asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtteid tuleks meetodite valikul rakendada alternatiivsete meetodite kasutamise nõude range hierarhia kaudu. Juhul kui liidu õigusaktid alternatiivset meetodit ei tunnusta, saab loomade arvu vähendada, kasutades muid meetodeid ja rakendades katsestrateegiaid, nagu *in vitro* ja muude meetodite kasutamine, mis vähendavad ja täiustavad loomade kasutamist.
- (12) Loomade olemuslikku väärtust tuleb austada. Ka avalikkus tunneb muret loomade katsetes kasutamise eetilise üle. Seetõttu tuleks loomi alati kohelda aistimisvõimeliste olevustena ning nende katsetes kasutamine peaks piirduma valdkondadega, mis toovad lõpptulemusena kasu inimeste või loomade tervisele või keskkonnale. Loomade kasutamist teaduslikel või hariduslikel eesmärkidel tuleks kaaluda vaid siis, kui loomi mittekasutatav alternatiiv on kättesaamatu. Teistes liidu pädevusse kuuluvates valdkondades peaks loomade kasutamine teaduslikes katsetes olema keelatud.
- (13) Meetodite ja kasutatavate loomaliikide valik mõjutab otseselt nii kasutatavate loomade arvu kui ka nende heaolu. Seetõttu peaks meetodite valik tagama, et kasutatakse meetodit, mis võimaldab saavutada kõige rahuldavamaid tulemusi ja põhjustab tõenäoliselt kõige vähem valu, kannatusi ja stressi. Väljavalitud meetodid peaksid kasutama minimaalset arvu loomi, mis on vajalik usaldusväärsete tulemuste saamiseks, ja peaksid nõudma selliste loomaliikide kasutamist, kelle võime tunda valu, kannatusi ja stressi on madalaim ning kellele põhjustatavad püsivad kahjustused on kõige väiksemad, mis oleksid optimaalsed tulemuste laiendamiseks sihtgrupi liikidele.
- (14) Väljavalitud meetodid peaksid võimaluse korral vältima lõpp-punktina surma raskete kannatuste tõttu, mida kogetakse enne surma. Võimaluse korral tuleks see asendada humansemate lõpp-punktidega, kasutades kliinilisi märke, mis osutavad lähenevale surmale ja võimaldavad seega looma surmata, vältides edasisi kannatusi.
- (15) Ebasobiva surmamisviisi kasutamine võib loomadele põhjustada märkimisväärset valu, stressi ja kannatusi. Seda toimingut teostava isiku ametialane pädevus on võrdselt oluline. Seega tohiks loomi surmata ainult pädev isik, kes kasutab selleks viisi, mis sobib asjaomasele liigile.
- (16) On vaja tagada, et loomade kasutamine katsetes ei ohustaks bioloogilist mitmekesisust. Seetõttu tuleks ohustatud liike võimalikult vähe katsetes kasutada.
- (17) Olemasolevaid teaduslikke andmeid arvesse võttes on ahviliste kasutamine teaduslikes katsetes biomeditsiiniuuringute seisukohast praegu veel vajalik. Seoses nende geneetilise sarnasusega inimestele ja nende kõrgelt arenenud sotsiaalsete oskustega tekitab ahviliste kasutamine teaduslikes katsetes eriomaseid eetilisi ja praktilisi

- probleeme, mis on seotud nende käitumuslike, keskkonnaalaste ja sotsiaalsete vajadustega laborikeskkonnas. Peale selle teeb ahviliste kasutamine avalikkusele enim muret. Seetõttu tuleks ahviliste kasutamist lubada vaid neis inimestele kasu toovates olulistest biomeditsiini valdkondades, kus asendamiseks sobivad alternatiivsed meetodid ei ole veel kättesaadavad. Nende kasutamist tuleks lubada vaid alusuuringuteks, vastavate ahviliste liikide säilitamiseks või kui katseid, sealhulgas ksenotransplantatsiooni, viiakse läbi seoses inimestele tõenäoliselt eluohtlike seisunditega või seoses juhtudega, mis mõjutavad oluliselt inimese igapäevast elu, s.t invaliidistavate seisunditega.
- (18) Inimahvide kui inimestele kõige lähedasemate ja kõige arenenumate sotsiaalsete ja käitumuslike oskustega liikide kasutamine peaks olema lubatud ainult uuringutes, mille eesmärk on nende liikide säilitamine või mis on vajalikud seoses inimestele eluohtlike ja invaliidistavate seisunditega ja mille puhul ükski teine liik ega alternatiivne meetod ei ole piisav katse eesmärgi saavutamiseks. Liikmesriik, kes väidab endal olevat sellise vajaduse, peaks esitama komisjonile vajaliku teabe otsuse tegemiseks.
- (19) Ahviliste kinnipüüdmine loodusest on neile loomadele äärmiselt stressirohke ning suurendab vigastuste ja kannatuste ohtu nende kinnipüüdmise ja transportimise käigus. Selleks, et loomade loodusest kinnipüüdmist kasvatamise eesmärgil lõpetada, tuleks pärast asjakohaste üleminekuperioodi katsetes kasutada ainult selliseid loomi, kes on vangistuses kasvanud loomade järglased või kes oleks hangitud jätkusuutlikest kolooniatest. Selleks tuleks vajadusel läbi viia teostatavuse uuring ja kehtestada üleminekuperiood. Tuleks uurida, kas lõppeesmärgina on teostatav üleminek ahviliste hankimisele ainult jätkusuutlikest kolooniatest.
- (20) Teatud selgroogsete loomade puhul tuleb neid kasvatada spetsiaalselt katsetes kasutamiseks, et nende geneetiline, bioloogiline ja käitumuslik taust oleks katsete läbiviijatele võimalikult hästi teada. Sellekohased teadmised suurendavad teaduslikku kvaliteeti ja tulemuste usaldusväärsust ning vähendavad nende muutlikkust, mille tulemusena väheneb katsete arv ja loomade kasutamine. Peale selle tuleks loomade heaolu ja säilitamise eesmärgil loodusest kinnipüütud loomade kasutamist katsetes piirata juhtude, mille korral katse eesmärki pole võimalik spetsiaalselt katsete jaoks kasvatatud loomi kasutades saavutada.
- (21) Kuna hulkuvate ja looduses vabalt elavate koduloomalike taust on tundmatu ja nende kinnipüüdmine ja ettevõtetesse paigutamine tekitab neile loomadele stressi, ei tohiks neid üldreeglina katsetes kasutada.
- (22) Läbipaistvuse suurendamiseks, projektilubade saamise hõlbustamiseks ja täitmise jälgimise vahendite tagamiseks tuleks sisse viia katsete raskuse klassifikatsioon, mis põhineb loomadele tekitatud valu, kannatuste, stressi ja püsivate kahjustuste hinnangulisel tasemel.
- (23) Eetilisest vaatepunktist peaks valul, kannatustel ja stressil olema ülemine piir, mida ei tohiks loomade kasutamisel teaduslikes katsetes ületada. Seetõttu tuleks keelata selliste katsete tegemine, mille tulemuseks on tugev valu, kannatused või stress, mis on tõenäoliselt pikaajalised ja mida ei saa leevendada.
- (24) Aruandluse tarbeks ühtse vormi väljatöötamisel tuleks projekti hindamise ajal prognoositava raskuse asemel arvesse võtta looma poolt kogetava valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste tegelikku raskust.
- (25) Katsetes kasutatavate loomade arvu saaks vähendada, sooritades katseid loomadel rohkem kui ühe korra, kui see ei kahjusta teaduslikku eesmärki ega põhjusta loomade ebapiisavat heaolu. Siiski peaks loomade taaskasutamisest tõusev kasu olema tasakaalus nende heaolule halvasti mõjuvate teguritega, võttes arvesse iga üksiku looma elu jooksul kogetut. Selle võimaliku konfliktitulemusena tuleks loomade taaskasutamist kaaluda igaüks eraldi.
- (26) Pärast katse lõppu tuleks looma tuleviku suhtes vastu võtta kõige sobivam otsus, mis põhineb looma heaolul ja võimalikel ohtudel keskkonnale. Loomad, kelle heaolu kahjustuks, tuleks surmata. Mõnedel juhtudel tuleks loomad sobivasse elukeskkonda või loomakasvatussüsteemi tagasi viia või selliste loomade puhul, nagu koerad ja kassid, lubada need paigutada uude elukohta perekondade juures, kuna avalikkuse mure selliste loomade saatuse pärast on suur. Kui liikmesriigid uude elukohta paigutamist lubavad, on väga oluline, et kasvatajal, tarnijal või kasutajal oleks kava, mis näeks ette loomade vajaliku sotsialiseerimise, võimaldades neil uues elukohas edukalt sisse elada ja hoides neil ära tarbetu stressi ning aidates tagada avalikku ohutust.
- (27) Loomade kudesid ja elundeid kasutatakse *in vitro* meetodite arendamiseks. Vähendamise põhimõtte edendamiseks peaksid liikmesriigid aitama vajadusel kaasa programmide loomisele surmatud loomade organite ja kudede jagamiseks.

- (28) Katsetes kasutatavate loomade heaolu sõltub suurel määral selliste töötajate teadmistest ja ametialasest pädevusest, kes teostavad järelevalvet katsete üle, kes sooritavad katseid ja kes kontrollivad loomade eest igapäevaselt hoolitsevat personali. Liikmesriigid peaksid tunnustamise kaudu või muude vahenditega tagama, et töötajad on asjakohaselt haritud, väljaõppe saanud ja pädevad. Lisaks on oluline, et seni kuni töötajad on saavutanud nõutava pädevuse ja seda ka tõendanud, töötavad nad järelevalve all. Haridusnõudeid käsitlevad vabatahtlikud liidu tasandi suunised edendavad pikemas perspektiivis töötajate vaba liikumist.
- (29) Kasvatajate, tarnijate ja kasutajate ettevõtetes peaks olema vajalikud seadmed ja varustus, mis vastaksid asjaomaste loomaliikide pidamisnõuetele ning võimaldaksid teha katseid tõhusalt ja loomadele võimalikult vähe stressi tekitades. Kasvatajad, tarnijad ja kasutajad tohiksid töötada ainult juhul, kui pädevad asutused on neid tunnustanud.
- (30) Et tagada loomade heaolu alaste vajaduste pidev jälgimine, peaks asjakohane veterinaarhooldus olema alati kättesaadav ning igas ettevõttes tuleks üks töötaja määrata vastutavaks loomade hooldamise ja heaolu eest.
- (31) Loomade pidamise, kasvatamise ja kasutamise seisukohast tuleks esmajärjekorras tähelepanu pöörata loomade heaolu kaitsele. Seetõttu peaks kasvatajatel, tarnijatel ja kasutajatel olema loomade heaolu üksus, mille esmaülesanne oleks keskenduda nõustamisele loomade heaoluga seotud küsimustes. Samuti peaks üksus jälgima projektide arengut ja tulemusi ettevõttes, soodustades hoolitsevat sisekliimat ja pakkudes võimalusi viimaste tehniliste ja teaduslike saavutuste praktiliseks kohaldamiseks ja õigeaegseks rakendamiseks seoses asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtetega, et parandada loomade elu jooksul kogetu kvaliteeti. Loomade heaolu üksuse nõuanded tuleks korralikult dokumenteerida, et neid oleks võimalik kontrollide käigus uurida.
- (32) Et võimaldada pädevatel ametiasutustel jälgida käesoleva direktiivi täitmist, peaksid kõik kasvatajad, tarnijad ja kasutajad pidama täpset arvestust kasutatud loomade arvu, nende päritolu ja saatuse kohta.
- (33) Ahviliste, koerte ja kasside kohta peaks olema personaalne toimik, millesse kantakse andmeid kogu nende elu jooksul, et neid saaks hooldada, pidada ja kohelda vastavalt nende individuaalsetele vajadustele ja omadustele.
- (34) Loomade pidamine ja hooldamine peaks tuginema iga liigi eriomastele vajadustele ja omadustele.
- (35) Liikmesriikides on erinevad loomade pidamise ja hooldamise nõuded, mis aitab kaasa siseturu moonutuste tekkele. Peale selle ei kajasta osa neist nõuetest enam viimaseid teadmisi pidamis- ja hooldamistingimuste mõju kohta nii loomade heaolule kui ka katsete teaduslike tulemustele. Seetõttu on vaja käesoleva direktiiviga kehtestada pidamise ja hooldamise ühtlustatud nõuded. Neid nõudeid tuleks ajakohastada teaduse ja tehnika arengu alusel.
- (36) Käesoleva direktiivi täitmise jälgimiseks peaksid liikmesriigid kontrollima korrapäraselt kasvatajaid, tarnijaid ja kasutajaid riskide alusel. Avalikkuse usalduse tagamiseks ja läbipaistvuse suurendamiseks peaks asjakohane osa kontrollidest toimuma ette teatamata.
- (37) Et aidata liikmesriikidel tagada käesoleva direktiivi täitmist, peaks komisjon siseriiklike kontrollide toimimise aruannete tulemustele tuginedes kahtluse korral kontrollima siseriiklikke kontrollisüsteeme. Nende kontrollide käigus leitud puudustega tuleks liikmesriikidel tegeleda.
- (38) Igakülgne projekti hindamine, milles võetakse arvesse eetilisi kaalutlusi loomade kasutamisel, on projektiloa saamise aluseks ja peaks tagama, et neis projektides täidetakse asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtteid.
- (39) Lisaks on nii moraali kui ka teaduse seisukohast tähtis tagada, et iga looma kasutamist hinnatakse hoolikalt selle kasutamise oodatud tulemuse teadusliku või haridusliku usaldusväarsuse, kasulikkuse ja asjakohasuse seisukohast. Projektist tõusev oodatav kasu peaks olema tasakaalus loomale tõenäoliselt põhjustatava kahjuga. Seetõttu tuleks elusloomade kasutamist sisaldavatele projektidele loa andmise protsessi ühe osana läbi viia projekti erapooletu hindamine, mis on sõltumatu uuringus osalevatest isikutest. Lisaks peaks projekti hindamise tulemuslik rakendamine võimaldama uute esilekerkivate teaduslike katsemeetodite sobivat hindamist.
- (40) Projekti olemuse, kasutatud liigi tüübi ja projekti soovitud eesmärkide saavutamise tõenäosuse tõttu võib tekkida vajadus teostada tagasiulatuva hinnangu. Kuna projektid võivad keerukuse, kestuse ja tulemuste saavutamisele kuluva ajavahemiku osas oluliselt erineda, peab tagasiulatuva hinnangu teostamise üle otsustamisel neid tegureid täielikult arvesse võtma.

- (41) Avalikkuse teavitamise tagamiseks on oluline elusloomi kasutavaid projekte käsitlev objektiivne teave avalikkusele kättesaadavaks teha. See ei tohiks rikkuda varalisi õigusi ega paljastada konfidentsiaalset teavet. Seepärast peaksid kasutajad koostama nende projektide anonüümsed mitte-tehnilised kokkuvõtted, mille liikmesriigid peaksid avalikustama. Avalikustatud detailid ei tohiks rikkuda kasutajate anonüümsust.
- (42) Inimeste ja loomade tervise ning keskkonnaga seotud riskide juhtimiseks näevad liidu õigusaktid ette, et aineid ja tooteid tohib turustada alles pärast seda, kui on esitatud asjakohased andmed ohutuse ja tõhususe kohta. Osa neist nõuetest saab täita ainult loomkatsete abil (edaspidi „kohustuslikud katsed“). Alternatiivsete meetodite kasutamise suurendamiseks ja kohustuslike katsete tarbetu kordamise vältimiseks on vaja võtta erimeetmeid. Seepärast peaksid liikmesriigid tunnustama liidu õigusaktidega ette nähtud katsemeetodite abil saadud katsetulemuste usaldusväärsust.
- (43) Halduskoormuse vähendamiseks ning liidu teaduse ja tööstuse konkurentsivõime suurendamiseks peaks olema võimalik anda ühe rühmaloaga luba mitmele geneerilisele projektile, kui need viiakse läbi, kasutades väljakujunenud meetodeid katsetamise, diagnoosimise või tootmise eesmärgil, kuid neid katseid projekti hindamisest vabastamata.
- (44) Loataotluste tõhusa läbivaatamise tagamiseks ning liidu teaduse ja tööstuse konkurentsivõime suurendamiseks tuleks pädevatele asutustele kehtestada tähtaeg projektietepanekute hindamiseks ja projektitulemuste andmise üle otsustamiseks. Projekti hindamise kvaliteedi rikkumisest hoidumiseks võib keerulisemate projektietepanekute puhul väljapakutud projekti valdkondade arvukuse, uudsete omaduste ja keerulisemate meetodite tõttu vaja minna lisaega. Projekti hindamise tähtaegade pikendamine peaks siiski jääma erandiks.
- (45) Võttes arvesse mõnede katsete rutiinset või korduvat iseloomu, on asjakohane anda liikmesriikidele regulaatiivne võimalus kehtestada lihtsustatud haldusmenetlus selliseid katseid sisaldavate projektide hindamiseks tingimusel, et täidetakse teatud käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid.
- (46) Alternatiivsete meetodite olemasolu sõltub suuresti alternatiivide väljatöötamisega seotud uuringute edusammudest. Ühenduse teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse raamprogrammid on suurendanud selliste projektide rahastamist, mille eesmärk on asendada, vähendada ja täiustada loomade kasutamist katsetes. Liidu teaduse ja tööstuse konkurentsivõime suurendamiseks ning katsetes loomade kasutamise asendamiseks, vähendamiseks ja täiustamiseks peaksid komisjon ja liikmesriigid aitama teadusuuringute ja muude vahenditega kaasa alternatiivsete meetodite väljatöötamisele ja valideerimisele.
- (47) Euroopa Alternatiivsete Meetodite Tõestamise Keskus, poliitiline meede komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse raames on alates 1991. aastast koordineerinud alternatiivsete meetodite valideerimist liidus. Vajadus uute meetodite väljatöötamise ja valideerimiseks esitamise järele siiski suureneb pidevalt, mis nõuab alternatiivsete meetodite tõestamise liidu referentlabori ametlikku asutamist. Nimetatud laborile tuleks viidata kui Euroopa Alternatiivsete Meetodite Tõestamise Keskusele (ECVAM). Komisjon peab tegema liikmesriikidega koostööd uurinute valideerimise prioriteetide kindlaksmääramisel. Liikmesriigid peaksid aitama komisjonil kindlaks määrata ja nimetada sobivad laborid selliste valideerimisuuringute teostamiseks. Varem valideeritud meetoditega sarnaste valideerimisuuringute jaoks ja valideerimisuuringutele, mille jaoks valideerimine tähendab märkimisväärset konkurentsieelist, peaks ECVAMil olema võimalus võtta tasu nendelt, kes esitavad nimetatud valideerimismeetodeid. Sellised tasud ei tohiks kahjustada ausat konkurentsi testimistööstuses.
- (48) Projekti hindamisele ja ülevaatuse strateegiatele tuleb siseriiklikul tasandil tagada ühtne lähenemine. Liikmesriigid peaksid asutama teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse siseriiklikud komiteed, mis nõustaksid pädevaid asutusi ja loomade heaolu üksusi, et edendada asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõtteid. Liikmesriikide komiteede võrgustikus peaks toimuma parimate tavade vahetus liidu tasandil.
- (49) Biomeditsiinuuringute tehnika ja teaduse areng võib olla kiire ja sama ruttu võivad laieneda teadmised loomade heaolu mõjutavatest teguritest. Seepärast on vaja ette näha käesoleva direktiivi läbivaatamine. Läbivaatamisel tuleks teaduse arengut arvesse võttes uurida esmajärjekorras võimalusi loomade, eriti ahviliste kasutamise asendamiseks. Komisjon peaks koostama perioodilisi temaatilisi ülevaateid katsetes loomade kasutamise asendamise, vähendamise ja täiustamise kohta.

- (50) Ühetaolise kohaldamise tagamiseks tuleks komisjonile anda rakendusvolitused, et võtta vastu liidu tasandi suunistes kasvatajate, tarnijate ja kasutajate personali haridus-, koolitus- ja pädevusnõuete kohta, võtta vastu üksikasjalikud eeskirjad liidu referentlabori, selle kohustuste ja ülesannete ning tasu kohta, mida see võib võtta, kehtestada ühtne formaat, mille raames liikmesriigid edastavad komisjonile teavet käesoleva direktiivi rakendamise kohta, statistilist teavet ja muud spetsiifilist teavet ning kaitseklausli kohaldamise kohta. Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 291 sätestatakse seadusandliku tavamenetluse kohaselt eelnevalt määruse abil eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes. Kuni kõnealuse uue määruse vastuvõtmiseni kohaldatakse jätkuvalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsust 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused), ⁽¹⁾ välja arvatud kontrolliga regulatiivmenetlust käsitlevaid sätteid, mis ei ole kohaldatavad.
- (51) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte järgneva kohta: muudatused liikide loetelu osas, mille isendeid peab katsetes kasutamiseks eraldi kasvatama; muudatused hooldamise ja pidamise standardite osas; muudatused surmamismeetodite, sealhulgas nende täpsustamise osas; muudatused elementide osas, mida liikmesriigid kasutavad kasvatajate, tarnijate ja kasutajate personali haridus-, koolitus- ja pädevusnõuete kehtestamiseks; muudatused teatud loa taotlemiseks vajalike kohustuslike elementide osas; liidu referentlabori, tema kohustuste ja ülesannetega seotud muudatused; samuti muudatused, mis puudutavad näiteid igasse raskusastmesse liigitatud erinevatest katsetest, võttes aluseks katseliigiga seotud tegurid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil.
- (52) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad käesoleva direktiivi sätete rikkumise korral kohaldatavate karistuste kohta ja tagama nende rakendamise. Karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (53) Direktiiv 86/609/EMÜ tuleks seetõttu kehtetuks tunnistada. Teatud käesoleva direktiiviga kehtestatavad muudatused mõjutavad otseselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1069/2009 (milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad) ⁽²⁾ kohaldamist. Seetõttu on asjakohane nimetatud määruse sätet vastavalt muuta.
- (54) Projektidele tagantjärele loa andmisest tulenev kasu loomade heaolule ja sellega seotud halduskulud on õigustatud ainult pikaajaliste käimasolevate projektide puhul. Seepärast on vaja käimasolevate lühiajaliste ja keskmise

pikkusega projektide jaoks lisada üleminekumeetmed, et vältida tagantjärele loa andmise vajadust, millest tulenev kasu on väike.

- (55) Kooskõlas paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktiga 34 julgustatakse liikmesriike koostama nende endi jaoks ja liidu huvides vastavustabeleid, kus on võimalikult suures ulatuses välja toodud vastavus käesoleva direktiivi ja ülevõtmismeetmete vahel, ning need tabelid avalikustama.
- (56) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt teaduslikes katsetes kasutatavate loomadega seotud õigusaktide ühtlustamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning direktiivi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse meetmed teaduslikel või hariduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitseks.

Sel eesmärgil sätestatakse eeskirjad järgmistes valdkondades:

- loomade katsetes kasutamise asendamine ja vähendamine ning katsetes kasutatavate loomade kasvatamise, pidamise, hooldamise ja kasutamise täiustamine;
- loomade päritolu, kasvatamine, märgistamine, hooldamine ja pidamine ning surmamine;
- kasvatajate, tarnijate ja kasutajate toimingud;
- selliste projektide hindamine ja neile loa andmine, kus katsetes kasutatakse loomi.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse, kui loomi kasutatakse või kavatakse kasutada teaduslikel eesmärkidel või kui neid kasvatatakse spetsiaalselt selleks, et nende elundeid või kudesid selleks kasutada.

Käesolevat direktiivi kohaldatakse seni, kuni esimeses lõigus osutatud loomad on surmatud, uude elukohta paigutatud või tagasi viidud sobivasse elukeskkonda või loomakasvatussüsteemi.

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

⁽²⁾ ELT L 300, 14.11.2009, lk 1.

Valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste kõrvaldamine anesteesia, analgeesia või muude meetodite eduka kasutamise abil ei jäta looma katsetes kasutamist käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja.

3. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmistele loomadele:

- a) elusad selgroogsed (v.a inimesed), kaasa arvatud:
- i) iseseisvalt toituvad vastsevormid ja
 - ii) imetajate lootevormid alates nende normaalse arengu viimasest kolmandikust;

b) elusad peajalgseid.

4. Käesolevat direktiivi kohaldatakse katsetes kasutatavatele loomadele, kes on lõike 3 punktis a osutatust varasemas arengustaadiumis, kui loomal lastakse elada sellest arengustaadiumist kauem ja ta kogeb sellesse arengustaadiumisse jõudes sooritatud katsete tulemusena tõenäoliselt valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi.

5. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmiste valdkondade suhtes:

- a) katsetega mitte seotud põllumajanduslikud tegevused;
- b) katsetega mitte seotud kliinilised veterinaartegevused;
- c) veterinaarravimi müügiloo saamiseks nõutud kliinilised veterinaarkatsetused;
- d) tegevused, mis on ette võetud tunnustatud loomakasvatuse eesmärgil;
- e) tegevused, mille peamine eesmärk on looma identifitseerimine;
- f) tegevused, mis tõenäoliselt ei põhjusta valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi, mis on võrdsed või suuremad, kui põhjustab hea veterinaartava kohaselt tehtav nõelatorge.

6. Käesolevat direktiivi kohaldatakse, ilma et see piiraks nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiivi 76/768/EMÜ liikmesriikides kosmeetikatoodete kohta vastuvõetud õigusaktide ühtlustamise kohta (¹).

Artikkel 2

Rangemad siseriiklikud meetmed

1. Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud üldeeskirju täites võivad liikmesriigid säilitada sätteid, mis kehtivad 9. novembril 2010 ja mille eesmärk on tagada käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate loomade ulatuslikum kaitse, kui on ette nähtud käesoleva direktiivi sätetega.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni sellistest siseriiklikest sätetest enne 1. jaanuari 2013. Komisjon teavitab teisi liikmesriike kõnealustest sätetest.

(¹) EÜT L 262, 27.9.1976, lk 169. Direktiiv on uuesti sõnastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59), mida kohaldatakse alates 11. juulist 2013.

2. Lõike 1 kohaselt toimides ei tohi liikmesriik keelata ega takistada teises liikmesriigis vastavalt käesolevale direktiivile kasvatatud või peetud loomade tarnimist või kasutamist, ega keelata või takistada nimetatud loomade käesolevale direktiivile vastava kasutamisega välja töötatud toodete turuleviimist.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „katse” – looma invasiivne või mitteinvasiivne kasutamine eksperimentaalsetel või muudel teaduslikel eesmärkidel, mille tulemus on teada või teadmata, või hariduslikel eesmärkidel, mis võivad põhjustada loomale valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi, mis on võrdsed või suuremad, kui põhjustab hea veterinaartava kohaselt tehtav nõelatorge.

See hõlmab igasugust tegevust, mille plaanitud või tõenäolise tulemusena sünnib või koorub mõnes nimetatud seisundis olev loom või luuakse ja säilitatakse geneetilisel muundatud ja mõnes nimetatud seisundis olev aretusliin, kuid ei hõlma loomade surmamist vaid nende kudede või elundite kasutamise eesmärgil;

2. „projekt” – tööprogramm, millel on määratletud teaduslik eesmärk ja mis hõlmab ühte või mitut katset;

3. „ettevõtte” – seadeldis, ehitised, ehitiste rühm või muu ruum, kus võib olla ositi tarastamata või katmata kohti, samuti teisaldatavad rajatised;

4. „kasvataja” – füüsiline või juriidiline isik, kes kasvatab I lisan nimetatud loomi nende kasutamiseks katsetes või nende kudede või elundite kasutamiseks teaduslikel eesmärkidel, või kasvatab muid loomi põhiliselt nendel eesmärkidel, kas kasumi saamiseks või mitte;

5. „tarnija” – füüsiline või juriidiline isik, kes tarnib loomi nende kasutamiseks katsetes või nende kudede või elundite kasutamiseks teaduslikel eesmärkidel, kas kasumi saamiseks või mitte, välja arvatud kasvataja;

6. „kasutaja” – füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab loomi katsetes, kas kasumi saamiseks või mitte;

7. „pädev asutus” – liikmesriigi poolt käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmiseks määratud asutus või asutused või organid.

Artikkel 4

Asendamise, vähendamise ja täiustamise põhimõte

1. Liikmesriigid tagavad, et võimaluse korral valitakse katse asemel teaduslikult rahuldav meetod või katsestrategia, milles elusloomi ei kasutata.

2. Liikmesriigid tagavad, et projektides kasutatavate loomade arvu vähendatakse miinimumini, mis veel ei kahjusta projekti eesmärke.

3. Liikmesriigid tagavad, et täiustatakse loomade kasvatamist, pidamist ja hooldamist ning katsetes kasutatavaid meetodeid, kõrvaldades või vähendades miinimumini loomadele põhjustatava võimaliku valu, kannatused, stressi või püsivad kahjustused.

4. Meetodi valikul rakendatakse käesolevat artiklit kooskõlas artikliga 13.

Artikkel 5

Katsete eesmärgid

Katseid võib läbi viia ainult järgmistel eesmärkidel:

- a) alusuuringud;
- b) translatiivsed või rakendusuurinud, millel on mõni järgmistest eesmärkidest:
 - i) inimeste, loomade või taimede haiguse, halva tervisliku seisundi või muu kõrvalekalde või nende tagajärgede vältimine, ennetamine, diagnoosimine või ravi;
 - ii) inimeste, loomade või taimede füsioloogilise seisundi hindamine, kindlaks tegemine, reguleerimine või muutmine;
 - iii) loomade heaolu ja põllumajanduslikul otstarbel kasvatatavate loomade pidamistingimuste parandamine;
- c) ükskõik millisel punktis b osutatud eesmärgil ravimite, toidu- ja söödaainete ning muude selliste ainete või toodete väljatöötamine, tootmine või kvaliteedi, tõhususe ja ohutuse kontrollimine;
- d) loodusliku keskkonna kaitsmine inimeste või loomade tervise või heaolu huvides;
- e) uuringud, mille eesmärk on liikide säilitamine;
- f) kõrgharidus või väljaõpe kutseoskuste omandamiseks, säilitamiseks või parandamiseks;
- g) kohtuekspertiisi uuringud.

Artikkel 6

Surmamise meetodid

1. Liikmesriigid tagavad loomade surmamise minimaalse valu, kannatuste ja stressiga.

2. Liikmesriigid tagavad loomade surmamise kasvataja, tarnija või kasutaja ettevõttes pädeva isiku poolt.

Väliuuringute puhul võib pädev isik looma surmata väljaspool ettevõtet.

3. IV lisaga hõlmatud loomade puhul kasutatakse nimetatud lisas sätestatud asjakohast surmamise meetodit.

4. Pädevad asutused võivad teha lõike 3 nõudest erandeid:

- a) lubades muu meetodi kasutamist tingimusel et teaduslike tõendite kohaselt loetakse seda meetodit vähemalt sama humaanseks, või
- b) tuginedes teaduslikule põhjendusele selle kohta, et IV lisas sätestatud surmamise meetodit kasutades ei ole võimalik katse eesmärki saavutada.

5. Lõikeid 2 ja 3 ei kohaldata, kui loom tuleb surmata erakorralistel asjaoludel loomade heaolu, rahvatervise, avaliku julgeoleku, loomade tervise või keskkonnaga seotud põhjustel.

II PEATÜKK

SÄTTED TEATAVATE LOOMADE KATSETES KASUTAMISE KOHTA

Artikkel 7

Ohustatud liigid

1. Katsetes ei kasutata nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 338/97 (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel) (¹) A lisas loetletud ohustatud liikide isendeid, kes ei kuulu kõnealuse määruse artikli 7 lõike 1 kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui need katsed vastavad järgmistele tingimustele:

- a) katsel on üks nendest eesmärkidest, millele osutatakse käesoleva direktiivi artikli 5 punkti b alapunktis i, punktis c või punktis e, ja
- b) on olemas teaduslik põhjendus selle kohta, et muid kui kõnealuses lisas loetletud liike kasutades ei ole võimalik katse eesmärki saavutada.

2. Lõiget 1 ei kohaldata ühegi ahviliste liigi suhtes.

Artikkel 8

Ahvilised

1. Arvestades lõiget 2, ei kasutata katsetes ahviliste isendeid, välja arvatud juhul, kui need katsed vastavad järgmistele tingimustele:

- a) katsel on üks nendest eesmärkidest, millele osutatakse:
 - i) käesoleva direktiivi artikli 5 punkti b alapunktis i või punktis c ning see sooritatakse inimestele eluohtlike ja invaliidistavate kliiniliste seisundite vältimiseks, ennetamiseks, diagnoosimiseks või raviks, või
 - ii) artikli 5 punktides a või e,

ning

- b) on olemas teaduslik põhjendus selle kohta, et muid liike kui ahvilisi kasutades ei ole võimalik katse eesmärki saavutada.

(¹) EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1.

Invaliidistav kliiniline seisund käesoleva direktiivi tähenduses on inimese normaalse kehalise või vaimse toimimise võime vähenemine.

2. Katsetes ei kasutata määruse (EÜ) nr 338/97 A lisa loetletud ahviliste isendeid, kes ei kuulu kõnealuse määruse artikli 7 lõike 1 kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui need katsed vastavad järgmistele tingimustele:

- a) katsel on üks nendest eesmärkidest, millele osutatakse:
- i) käesoleva direktiivi artikli 5 punkti b alapunktis i või punktis c ning see sooritatakse inimestele eluohtlike ja invaliidistavate kliiniliste seisundite vältimiseks, ennetamiseks, diagnoosimiseks või raviks, või

ii) artikli 5 punktis e,

ning

b) on olemas teaduslik põhjendus selle kohta, et muid liike kui ahvilisi kasutades ning kõnealuses lisa mitteloetletud liike kasutades ei ole võimalik katse eesmärki saavutada.

3. Vastavalt artikli 55 lõike 2 kaitseklauslile ei tohi olenemata lõigetest 1 ja 2 kasutada katsetes inimahve.

Artikkel 9

Loodusest püütud loomad

1. Loodusest püütud loomi katsetes ei kasutata.
2. Pädevad asutused võivad teha lõikest 1 erandeid, tuginedes teaduslikule põhjendusele selle kohta, et katsetes kasutamiseks kasvatatud looma kasutades ei ole võimalik katse eesmärki saavutada.
3. Loodusest võivad loomi püüda ainult pädevad isikud, kasutades selleks meetodeid, mis ei põhjusta loomadele välditavat valu, kannatust, stressi või püsivaid kahjustusi.

Püüdmise ajal või pärast püüdmist vigastatud või halvasti tervislikus seisukorras olevad loomad vaadatakse veterinaari või muu pädeva isiku poolt läbi ning võetakse meetmeid loomade kannatuste vähendamiseks. Pädevad asutused võivad teha erandeid nõudest võtta meetmeid loomade kannatuste vähendamiseks, kui on olemas teaduslik põhjendus.

Artikkel 10

Katsetes kasutamiseks kasvatatud loomad

1. Liikmesriigid tagavad, et I lisa loetletud loomaliike tohib katsetes kasutada ainult siis, kui need loomad on katsetes kasutamiseks kasvatatud.

Alates II lisa sätestatud kuupäevadest tagavad liikmesriigid siiski, et selles lisa loetletud ahvilisi tohib katsetes kasutada ainult siis, kui nad on vangistuses kasvanud loomade järglased või kui nad on hangitud jätkusuutlikest kolooniatest.

Käesoleva artikli tähenduses on „jätkusuutlik koloonia” koloonia, milles loomade paljundamiseks kasutatakse vaid kolooniasiseselt või teistest kolooniatest saadud, kuid mitte loodusest kinni püütud loomi ja milles loomi peetakse viisil, mis tagab nende harjumise inimestega.

Komisjon teeb liikmesriikide ja sidusrühmadega konsulteerides teostatavusuuringu teises lõigus sätestatud nõude suhtes, mis hõlmab loomade tervise ja heaolu hindamist. Uuring avalikustatakse hiljemalt 10. novembril 2017. Uuringule lisatakse vajaduse korral ettepanekud II lisa muutmiseks.

2. Komisjon jälgib jätkusuutlikest kolooniatest ahviliste hankimise kasutamist ning teeb liikmesriikide ja sidusrühmadega konsulteerides uuringu, et analüüsida ainult jätkusuutlikest kolooniatest loomade hankimise teostatavust.

Uuring avalikustatakse hiljemalt 10. novembril 2022.

3. Pädevad asutused võivad teaduslikule põhjendusele tuginedes teha lõikest 1 erandeid.

Artikkel 11

Hulkuvad ja looduses vabalt elavad koduloomaliigid

1. Hulkuvaid ja looduses vabalt elavaid koduloomaliike katsetes ei kasutata.
2. Pädevad asutused võivad teha lõikest 1 erandeid vaid järgmistel tingimustel:
- a) on olemas oluline vajadus uuringute järele, mis käsitlevad nimetatud loomade tervist ja heaolu või tõsist ohtu keskkonnale või inimeste või loomade tervisele ja
- b) on olemas teaduslik põhjendus selle kohta, et katse eesmärki on võimalik saavutada ainult hulkuvate või looduses vabalt elavate loomade kasutamisega.

III PEATÜKK

KATSED

Artikkel 12

Katsed

1. Liikmesriigid tagavad, et katsed viiakse läbi kasutaja ettevõttes.

Pädev asutus võib teaduslikule põhjendusele tuginedes teha esimesest lõigust erandi.

2. Katseid võib läbi viia ainult projekti raames.

Artikkel 13

Meetodite valik

1. Ilma et see piiraks siseriikliku õiguse kohaldamist, millega keelustatakse teatud meetodite tüübid, tagavad liikmesriigid, et katset ei viida läbi, kui liidu õigusaktide alusel tunnustatakse soovitud tulemuse saavutamiseks teist meetodit või katsestrateegiat, mis ei nõua eluslooma kasutamist.

2. Katsete valikul valitakse sellised katsed, mis täidavad enim järgmisi nõudeid:

- kasutatakse võimalikult vähe loomi,
- kasutatavate loomade võime kogeda valu, kannatusi ja stressi on madalaim ning nende põhjustatavad püsivad kahjustused on kõige väiksemad,
- põhjustatakse võimalikult vähe valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi

ning valitakse katsed, mis annavad kõige tõenäolisemalt rahuldavaid tulemusi.

3. Võimaluse korral välditakse katse lõpp-punktina surma, mis asendatakse varasemate ja humaansete lõpp-punktidega. Kui lõpp-punktiks on vältimatult surm, kavandatakse katse nii, et:

- selle tulemusena sureb nii vähe loomi kui võimalik ja
- vähendatakse nii palju kui võimalik looma kannatuste kestust ja intensiivsust ning tagatakse võimalikult valutu surm.

Artikkel 14

Anesteesia

1. Liikmesriigid tagavad, et katsed viiakse läbi üld- või lokaalanesteesiaga ning et kasutatakse analgeesiat või mõnda muud asjakohast meetodit, millega tagatakse, et valu, kannatused ja stress oleksid minimaalsed, välja arvatud juhul, kui see ei ole asjakohane.

Katseid, millega kaasnevad rasked vigastused, mis võivad põhjustada tugevat valu, ei tehta ilma anesteesiata.

2. Otsustamisel anesteesia asjakohasuse üle võetakse arvesse järgmist:

- kas anesteesia on hinnanguliselt loomale traumaatilisem kui katse ise ja
- kas anesteesia on sobimatu katse eesmärgiga.

3. Liikmesriigid tagavad, et loomadele ei anta ilma piisava anesteesia- või analgeesiatasemeta sellist ravimit, mis takistab või piirab neid valu välja näitamast.

Sellistel juhtudel esitatakse teaduslik põhjendus koos üksikasjaliku anesteesia- või analgeesiarežiimi kirjeldusega.

4. Kui loom võib anesteesia üle minnes kannatada valu, rakendatakse tema suhtes ennetavat ja operatsioonijärgset analgeesiat või mõnda muud asjakohast valu leevendavat meetodit eeldusel, et see sobib katse eesmärgiga.

5. Katse eesmärgi saavutamisel võetakse kohe meetmed looma kannatuste vähendamiseks.

Artikkel 15

Katsete raskuse klassifikatsioon

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik katsed klassifitseeritakse „taastumatu elutegevusega”, „leebeteks”, „möödukateks” ja „rasketeks” katseteks iga üksiku juhtumi puhul eraldi vastavalt VIII lisas sätestatud liigitamiskriteeriumidele.

2. Vastavalt artikli 55 lõike 3 kaitseklauslile tagavad liikmesriigid, et katset ei tehta, kui sellega kaasneb tugev valu, kannatused või stress, mis on tõenäoliselt kauakestvad ja mida ei saa leevendada.

Artikkel 16

Taaskasutus

1. Liikmesriigid tagavad, et kui katses saab kasutada ka looma, kellega pole enne katseid tehtud, võib looma, keda on eelnevalt juba ühes või mitmes katses kasutatud, uues katses taaskasutada ainult siis, kui täidetud on järgmised tingimused:

- eelmiste katsete tegelik raskus oli „leebe” või „möödukas”
- tõendatakse, et looma üldine tervislik seisund ja heaolu on täielikult taastunud;
- järgnev katse klassifitseeritakse „leebeks”, „möödukaks” või „taastumatu elutegevusega” katseks ja
- see on kooskõlas veterinaari soovitustega, võttes arvesse looma poolt terve elu jooksul kogetut.

2. Erandlikel asjaoludel, erandina lõike 1 punktist a, ja pärast looma veterinaarläbivaatust, võib pädev asutus lubada looma taaskasutada, kui looma ei ole kasutatud rohkem kui üks kord katses, mis põhjustab tugevat valu, stressi või samaväärseid kannatusi.

Artikkel 17

Katse lõpp

1. Katse loetakse lõpetatuks, kui selle jaoks enam mingeid vaatlusi ei tehta või geneetiliselt muundatud aretusliinide puhul siis, kui järeltulijatel enam ei täheldata ega eeldata valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi, mis on võrdsed või suuremad, kui põhjustab nõelatorge.

2. Katse lõpus teeb otsuse looma ellujätmise kohta veterinaar või mõni teine pädev isik. Loom surmatakse, kui ta peaks muidu tõenäoliselt püsivalt kogema mõõdukat või tugevat valu, kannatusi, stressi või püsivaid kahjustusi.

3. Kui loom jäetakse ellu, tuleb talle võimaldada tema tervislikule seisundile vastav hooldus ja pidamine.

Artikkel 18

Elundite ja kudede jagamine

Liikmesriigid aitavad vajadusel kaasa programmide loomisele surmatud loomade organite ja kudede jagamiseks.

Artikkel 19

Loomade vabakslaskmine ja uude elukohta paigutamine

Liikmesriigid võivad lubada katsetes kasutatud või kasutada kavatsetud loomi liigile asjakohasesse uude elukohta paigutada või sobivasse elukeskkonda või loomakasvatussüsteemi tagasi viia, kui täidetud on järgmised tingimused:

- looma tervislik seisund võimaldab seda;
- see ei ohusta rahvatervist, loomade tervist ega keskkonda ja
- looma heaolu tagamiseks on võetud asjakohased meetmed.

IV PEATÜKK

TUNNUSTAMINE

1. jagu

Nõuded kasvatajatele, tarnijatele ja kasutajatele

Artikkel 20

Kasvatajate, tarnijate ja kasutajate tunnustamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik kasvatajad, tarnijad ja kasutajad on pädeva asutuse poolt tunnustatud ja nad on seal registreeritud. Sellise tunnustuse võib anda piiratud ajaks.

Tunnustus antakse ainult siis, kui kasvataja, tarnija või kasutaja ettevõtte vastab käesoleva direktiivi nõuetele.

2. Tunnustusotsuses määratletakse isik, kes vastutab käesoleva direktiivi sätete täitmise tagamise eest ning artikli 24 lõikes 1 ja artiklis 25 nimetatud isik või isikud.

3. Tunnustust on vaja uuendada, kui kasvataja, tarnija või kasutaja ettevõtte struktuuris või toimimises toimub selline märkimisväärne muutus, mis võib negatiivselt mõjutada loomade heaolu.

4. Liikmesriigid tagavad, et pädevale asutusele teatatakse kõikidest muudatustest seoses lõikes 2 osutatud isiku või isikutega.

Artikkel 21

Tunnustamise peatamine ja tühistamine

1. Kui kasvataja, tarnija või kasutaja ei vasta enam käesoleva direktiivi nõuetele, võtab pädev asutus vajalikud heastavad meetmed või nõuab nende võtmist, või peatab või tühistab tunnustamise.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui tunnustamine peatatakse või tühistatakse, ei kahjusta see ettevõttes peetavate loomade heaolu.

Artikkel 22

Nõuded seadmetele ja varustusele

1. Liikmesriigid tagavad, et kõigi kasvataja, tarnija või kasutaja ettevõtete seadmed ja varustus on sobivad nii seal peetavatele loomaliikidele kui ka tehtavatele katsetele, kui neid ettevõttes läbi viiakse.

2. Lõikes 1 osutatud seadmete ja varustuse kavandamine, ehitamine ja töötamisviis peavad tagama, et katseid viiakse läbi nii tõhusalt kui võimalik ning eesmärk on saavutada usaldusväärseid tulemusi minimaalse arvu loomade kasutamisega ja minimaalse valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste tekitamisega.

3. Lõigete 1 ja 2 rakendamise eesmärgil tagavad liikmesriigid, et täidetakse III lisas sätestatud nõudeid.

Artikkel 23

Töötajate pädevus

1. Liikmesriigid tagavad, et igal kasvatajal, tarnijal ja kasutajal on piisavalt töötajaid.

2. Töötajatel peab olema asjakohane haridus ja väljaõpe enne, kui nad asuvad täitma mõnda järgmistest ülesannetest:

- katsete tegemine loomadega;
- katsete ja projektide kavandamine;
- loomade hooldamine või
- loomade surmamine.

Punktis b osutatud toiminguid sooritavad isikud peavad olema saanud väljaõppe tehtava tööga seotud teadusvaldkonnas ja neil peavad olema eriteadmised asjaomaste liikide kohta.

Punktides a, c või d loetletud toiminguid sooritavad töötajad täidavad oma ülesandeid järelevalve all seni, kuni nad on tõendanud, et neil on nõutav pädevus.

Liikmesriigid tagavad, kas tunnustamise või muude vahenditega, käesolevas lõikes sätestatud nõuete täitmise.

3. Liikmesriigid avaldavad V lisas sätestatud elementide põhjal miinimumnõuded lõikes 2 sätestatud ülesannete täitmiseks nõutava ametialase pädevuse omandamiseks, säilitamiseks ja tõendamiseks vajalikule haridusele, väljaõppele ja nõuetele.

4. Vabatahtlikud liidu tasandi suunised lõikes 2 sätestatud nõuete täitmiseks võib võtta vastu vastavalt artikli 56 lõikes 2 osutatud nõuandemenetlusele.

Artikkel 24

Erinõuded töötajatele

1. Liikmesriigid tagavad, et igal kasvatajal, tarnijal ja kasutajal on kohapeal üks või mitu isikut, kes:

- a) vastutavad ettevõttes loomade heaolu ja hooldamise järelevalve eest;
- b) tagavad, et loomadega tegelevatel töötajatel on ligipääs ettevõttes peetavaid liike käsitlevale eriteabele;
- c) vastutavad selle tagamise eest, et töötajad on asjakohaselt haritud, pädevad ja osalevad täiendkoolituses, ning et nad töötavad järelevalve all seni, kuni nad on tõendanud, et neil on nõutav pädevus.

2. Liikmesriigid tagavad, et artikli 40 lõike 2 punktis b nimetatud isikud:

- a) tagavad, et katse käigus loomale igasuguse tarbetu valu, kannatuste, stressi või püsiva kahjustuse tekitamine lõpetatakse, ning
- b) tagavad, et projektid viiakse läbi vastavalt projektiloale, või artiklis 42 osutatud juhtudel vastavalt pädevale asutusele saadetud taotlusele või vastavalt pädeva asutuse otsusele, ja tagavad, et mittevastavuse korral võetakse sobivad meetmed selle parandamiseks ning see dokumenteeritakse.

Artikkel 25

Määratud veterinaar

Liikmesriigid tagavad, et igal kasvatajal, tarnijal ja kasutajal oleks määratud veterinaar, kes on pädev katseloomade meditsiini alal, või vajaduse korral sobiva kvalifikatsiooniga ekspert, kellele on tehtud ülesandeks olla nõustajaks loomade heaolu ja ravi küsimustes.

Artikkel 26

Loomade heaolu üksus

1. Liikmesriigid tagavad, et iga kasvataja, tarnija ja kasutaja looks loomade heaolu üksuse.

2. Loomade heaolu üksusesse kuulub(kuuluvad) vähemalt loomade heaolu ja hooldamise eest vastutav isik või vastutavad isikud ning kasutaja puhul ka üks teadlasest liige. Loomade heaolu üksusesse annab panuse ka määratud veterinaar või artiklis 25 osutatud ekspert.

3. Liikmesriigid võivad lubada väikestel kasvatajatel, tarnijatel ja kasutajatel täita artikli 27 lõikes 1 sätestatud ülesandeid muul viisil.

Artikkel 27

Loomade heaolu üksuse ülesanded

1. Loomade heaolu üksus täidab vähemalt järgmisi ülesandeid:

- a) annab loomadega tegelevale personalile nõu küsimustes, mis on seotud loomade heaoluga nende soetamisel, pidamisel, hooldamisel ja kasutamisel;
- b) nõustab personali asendamise, vähendamise ja täiustamise nõude kohaldamisel ja teavitab töötajaid selle nõude kohaldamisega seotud tehnika ja teaduse arengust;
- c) sätestab ja vaatab läbi jälgimise, aruandluse ja jätkutegevuste sisemised tööprotsessid seoses ettevõttes peetavate või kasutatavate loomade heaoluga;
- d) jälgib projektide arengut ja tulemusi, võttes arvesse nende mõju kasutatud loomadele ja määrates kindlaks asjaolud, mis aitavad kaasa asendamisele, vähendamisele ja täiustamisele ning andes nende asjaolude alaseid nõuandeid, ja
- e) nõustab uude elukohta paigutamise kavade juures, sealhulgas uude elukohta paigutatavate loomade asjakohase sotsialiseerimisega.

2. Liikmesriigid tagavad, et loomade heaolu üksuse poolt antud nõuanded ja nendega seotud otsused dokumenteeritakse ja säilitatakse liikmesriigi poolt vähemalt kolme aasta jooksul.

Nõudmisel tehakse need andmed kättesaadavaks pädevale asutusele.

Artikkel 28

Ahviliste kasvatamise strateegia

Liikmesriigid tagavad, et ahviliste kasvatajad on kehtestanud strateegia selliste loomade osakaalu suurendamiseks, kes on vangistuses kasvanud ahviliste järglased.

Artikkel 29

Loomade uude elukohta paigutamise ja vabakslaskmise kavad

Kui liikmesriigid lubavad loomade uude elukohta paigutamist, peab kasvatajatel, tarnijatel ja kasutajatel, kelle juurest loomi kavatsetakse uude elukohta paigutada, olema uude elukohta paigutamise kava, mis tagab uude elukohta paigutatavate loomade sotsialiseerumise. Metsloomade puhul peab enne nende elukeskkonda tagasi laskmist vajaduse korral olema olemas rehabilitatsiooniskava.

*Artikkel 30***Andmed loomade kohta**

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik kasvatajad, tarnijad ja kasutajad registreerivad vähemalt järgmised andmed:
 - a) kasvatatud, soetatud, tarnitud, katsetes kasutatud, vabakslastud või uude elukohta paigutatud loomade arv ja liik;
 - b) loomade päritolu, sealhulgas asjaolu, kas nad on kasvatatud katsetes kasutamiseks;
 - c) loomade soetamise, tarnimise, vabastamise või uude elukohta paigutamise kuupäevad;
 - d) kellelt on loomad soetatud;
 - e) loomade vastuvõtja nimi ja aadress;
 - f) igas ettevõttes surnud või surmatud loomade arv ja liigid. Surnud loomade kohta tuleb märkida surma põhjus, kui see on teada, ja
 - g) kasutajate puhul projektid, milles loomi kasutatakse.
2. Lõikes 1 osutatud andmeid hoitakse vähemalt viis aastat ja tehakse nõudmisel kättesaadavaks pädevale asutusele.

*Artikkel 31***Teave koerte, kasside ja ahviliste kohta**

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik kasvatajad, tarnijad ja kasutajad säilitavad iga koera, kassi ja ahvilise kohta järgmist teavet:
 - a) identiteet;
 - b) sünniaeg ja -koht, kui need on teada;
 - c) asjaolu, kas loom on kasvatatud katsetes kasutamiseks, ja
 - d) ahvilise puhul asjaolu, kas ta on vangistuses kasvanud loomade järglane.
2. Iga koera, kassi ja ahvilise kohta on personaalne toimik, millesse kantakse andmeid kogu aja jooksul, mil teda peetakse käesoleva direktiivi tähenduses.

Toimik luuakse võimalikult kiiresti pärast looma sündi ning see sisaldab asjakohaseid paljundus-, veterinaar- ja sotsiaalseid andmeid selle looma kohta ning andmeid projektide kohta, milles teda on kasutatud.
3. Käesolevas artiklis osutatud andmeid säilitatakse vähemalt kolm aastat pärast looma surma või uude elukohta paigutamist ja tehakse nõudmisel kättesaadavaks pädevale asutusele.

Uude elukohta paigutamisel antakse loomaga kaasa lõikes 2 osutatud toimikus olevad asjakohased veterinaarhooldus- ja sotsiaalsed andmed.

*Artikkel 32***Koerte, kasside ja ahviliste märgistamine ja identifitseerimine**

1. Kõik koerad, kassid või ahvilised märgistatakse alalise isikliku tunnusmärgiga hiljemalt võõrutamise ajal võimalikult vähevalulikul viisil.
2. Kui koer, kass või ahviline viiakse ühe kasvataja, tarnija või kasutaja juurest üle teise juurde enne võõrutamist ning kui enne seda ei ole otstarbekas teda märgistada, peab vastuvõtja kuni märgistamiseni säilitama temaga seotud andmed, eelkõige andmed looma ema kohta.
3. Kui märgistamata võõrutatud koer, kass või ahviline võetakse kasvataja, tarnija või kasutaja poolt esmakordselt vastu, märgistatakse ta alaliselt niipea kui võimalik ja võimalikult vähevalulikul viisil.
4. Kasvataja, tarnija ja kasutaja esitavad pädeva asutuse nõudmisel looma märgistamata jätmise põhjused.

*Artikkel 33***Hooldamine ja pidamine**

1. Liikmesriigid tagavad loomade hooldamisel ja pidamisel, et:
 - a) kõigile loomadele tagatakse nende tervisele ja heaolunõuetele kohased eluruumid, keskkond, toit, vesi ja hooldus;
 - b) kitsendusi loomade füsioloogiliste ja etoloogiliste vajaduste rahuldamisele tehakse nii vähe kui võimalik;
 - c) mikrokliimat, milles loomi kasvatatakse, peetakse või kasutatakse, kontrollitakse iga päev;
 - d) määratakse kindlaks kord, millega tagatakse, et kõik tuvasutatud puudused või välditavad valu, kannatused, stress või püsivad kahjustused kõrvaldatakse nii ruttu kui võimalik, ja
 - e) loomi veetakse sobivates tingimustes.
2. Lõike 1 kohaldamisel tagavad liikmesriigid III lisas sätestatud hooldamise ja pidamise standardite kohaldamise alates selles sätestatud kuupäevadest.

3. Liikmesriigid võivad lubada erandeid lõike 1 punktis a või lõikes 2 sätestatud nõuetest teaduslikel, loomade heaolu või loomade tervisega seotud põhjustel.

2. jagu

Kontrollid

Artikkel 34

Kontrollid liikmesriikides

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused kontrollivad korrapäraselt kõiki kasvatajaid, tarnijaid ja kasutajaid, sealhulgas nende ettevõtteid, et kontrollida vastavust käesoleva direktiivi nõuetele.

2. Pädev asutus kohandab kontrollimise sagedust iga ettevõtte riskianalüüsi alusel, võttes arvesse:

- a) peetavate loomade arvu ja liike;
- b) käesoleva direktiivi nõuete täitmist kasvataja, tarnija või kasutaja poolt;
- c) asjaomase kasutaja poolt tehtud projektide arvu ja liike ja
- d) mis tahes teavet, mis võib viidata nõuete rikkumisele.

3. Igal aastal kontrollitakse vähemalt ühte kolmandikku kasutajatest vastavalt lõikes 2 osutatud riskianalüüsile. Ahviliste kasvatajaid, tarnijaid ja kasutajaid kontrollitakse siiski vähemalt üks kord aastas.

4. Asjakohane osa kontrollidest viiakse läbi neist eelnevalt ette teatamata.

5. Kõikide kontrollide andmeid säilitatakse vähemalt viis aastat.

Artikkel 35

Liikmesriigi kontrollide järelevalve

1. Nõuetekohaselt põhjendatud kahtluse korral, võttes muu hulgas arvesse ette teatamata kontrollide osakaalu, teostab komisjon järelevalvet siseriiklike kontrollide infrastruktuuri ja teostamise üle liikmesriikides.

2. Liikmesriik, kelle territooriumil lõikes 1 osutatud järelevalvet teostatakse, annab komisjoni ekspertidele nende tööks kogu vajaliku abi. Komisjon teavitab asjaomase liikmesriigi pädevat asutust järelevalve tulemustest.

3. Asjaomase liikmesriigi pädev asutus võtab lõikes 1 osutatud järelevalve tulemuste arvesse võtmiseks meetmeid.

3. jagu

Nõuded projektidele

Artikkel 36

Loa andmine projektile

1. Liikmesriigid tagavad, ilma et see piiraks artikli 42 kohaldamist, et projekte ei teostata ilma pädevalt asutuselt eelnevalt luba saamata ja et projekte teostatakse kooskõlas loaga, või artiklis 42 osutatud juhtudel vastavalt pädevale asutusele saadetud taotlusele või vastavalt pädeva asutuse otsusele.

2. Liikmesriigid tagavad, et ühtegi projekti ei teostata, ilma et pädev asutus on vastavalt artiklile 38 andnud projektile positiivse hinnangu.

Artikkel 37

Projektiloa taotlemine

1. Liikmesriigid tagavad, et kasutaja või projekti eest vastutav isik esitab projektiloa saamise taotluse. Taotlus sisaldab vähemalt järgmist:

- a) projektiettepanek;
- b) mittetehniline projektikokkuvõte ja
- c) teave VI lisas sätestatud elementide kohta.

2. Liikmesriigid võivad loobuda lõike 1 punkti b nõudest artiklis 42 lõikes 1 osutatud projektide suhtes.

Artikkel 38

Projekti hindamine

1. Projekti hinnatakse projekti liigile sobiva üksikasjalikkusega ja kontrollitakse, kas projekt vastab järgmistele kriteeriumidele:

- a) projekt on põhjendatud teaduslikust või hariduslikust seisukohast või seadusega nõutud;
- b) projekti eesmärgid õigustavad loomade kasutamist ja
- c) projekt on kavandatud nii, et see võimaldaks teostada katseid nii humaanselt ja keskkonnasäästlikult kui võimalik.

2. Projekti hindamine sisaldab eelkõige järgmist:

- a) projekti eesmärkide, eeldatava teadusliku kasu või haridusliku väärtuse hindamine;
- b) projekti asendamise, vähendamise ja täiustamise nõudele vastavuse hindamine;
- c) katsete raskuse klassifikatsiooni hindamine ja määramine;

d) projekti kasu ja kahju analüüs, et hinnata, kas loomadele kannatuste, valu ja stressina tekitatud kahju on oodatava tulemuse nimel õigustatud, võttes arvesse eetilisi kaalutlusi, ja võib lõpptulemusena olla inimestele, loomadele või keskkonnale kasulik;

e) artiklites 6–12, 14, 16 ja 33 osutatud mis tahes põhjenduse hindamine ja

f) kindlaksmääramine, kas ja millal tuleks projekti tagasiulatuvalt hinnata.

3. Projekti hindamist teostav pädev asutus kaasab eelkõige järgmiste valdkondade eksperdid:

a) teadusvaldkonnad, kus loomi kasutatakse, sealhulgas loomkatsete asendamine, vähendamine ja täiustamine asjaomases valdkonnas;

b) katsete kavandamine, sealhulgas statistika, kui see on asjakohane;

c) katseloomateadusega seotud veterinaaria või metsloomade veterinaaria, kui see on asjakohane;

d) loomakasvatuse ja hooldamise seoses liikidega, mida kavatakse kasutada.

4. Projekti hindamine on läbipaistev.

Võttes arvesse intellektuaalomandi ja konfidentsiaalse teabe kaitset, viiakse projekti hindamine läbi erapooletult ja see võib sisaldada sõltumatute poolte arvamusi.

Artikkel 39

Tagasiulatuva hindamine

1. Liikmesriigid tagavad, et juhul, kui kooskõlas artikli 38 lõike 2 punktiga f määratakse tagasiulatuva hindamine, teostab selle pädev asutus, kes kasutaja esitatud nõutavate dokumentide alusel hindab järgmist:

a) kas projekti eesmärgid on saavutatud;

b) loomadele tekitatud kahju, sealhulgas kasutatud loomade arv ja liigid ning katsete raskus, ja

c) asjaolud, mis võivad kaasa aidata asendamise, vähendamise ja täiustamise nõude edasisele rakendamisele.

2. Tagasiulatuva hindamine tuleb teostada kõigi projektide puhul, kus kasutatakse ahvilisi, ning projektide puhul, mis sisaldavad „rasketeks” klassifitseeritud katseid, sealhulgas artikli 15 lõikes 2 osutatud katseid.

3. Ilma et see piiraks lõike 2 kohaldamist, ja erandina artikli 38 lõike 2 punktist f, võivad liikmesriigid vabastada tagasiulatuva hindamise nõudest projektid, mille raames viiakse läbi ainult „leebeid” või „taastumatu elutegevusega” katseid.

Artikkel 40

Projektiloala väljastamine

1. Projektiloala antakse ainult katsetele, mille suhtes on läbi viidud:

a) projekti hindamine ja

b) nendele katsetele määratud raskuse klassifitseerimine.

2. Projektiloala määratakse kindlaks järgmised asjaolud:

a) projekti teostav kasutaja;

b) isikud, kes vastutavad projekti üldise rakendamise eest ja selle vastavuse eest projektiloale;

c) kui see on asjakohane, ettevõtted, kus projekt teostatakse, ja

d) projekti hindamisest tulenevad eritingimused, sealhulgas kas ja millal tuleb projekti tagasiulatuvalt hinnata.

3. Projektiloala antakse kuni viieks aastaks.

4. Liikmesriigid võivad anda loa mitmele sama kasutaja tehtavale geneerilisele projektile, kui need projektid on vajalikud seaduses sätestatud nõuete täitmiseks või kui nendes projektides kasutatakse loomi tootmise või diagnoosimise eesmärgil, rakendades väljakujunenud meetodeid.

Artikkel 41

Loaandmisotsused

1. Liikmesriigid tagavad, et loa andmise kohta tehakse otsus ning sellest teatatakse taotlejale hiljemalt 40 tööpäeva jooksul täieliku ja korrektse avalduse saamise kuupäevast. Kõnealune ajavahemik hõlmab projekti hindamist.

2. Kui see on õigustatud projekti keerukusega või valdkondadevahelise iseloomuga, võib pädev asutus lõikes 1 osutatud ajavahemikku üks kord pikendada perioodiks, mis ei ületa 15 tööpäeva. Ajavahemiku pikendamine ja kestus peab olema nõuetekohaselt põhjendatud ning sellest tuleb taotlejat teavitada enne lõikes 1 osutatud ajavahemiku lõppu.

3. Pädev asutus teatab taotlejale kõikidest loataotlustest nii kiiresti kui võimalik ning määrab lõikes 1 osutatud ajavahemiku, mille jooksul tuleb loa suhtes otsus teha.

4. Puuduliku või ebakorrekse taotluse korral teatab pädev asutus taotlejale nii kiiresti kui võimalik vajadusest esitada lisadokumente ja samuti selle võimalikust mõjust kohaldatavatele ajavahemikule.

Artikkel 42

Lihtsustatud haldusmenetlus

1. Liikmesriigid võivad teha otsuse kehtestada lihtsustatud haldusmenetlus projektide suhtes, mis sisaldavad katseid, mida klassifitseeritakse „taastumatu elutegevusega”, „leebeks” või „mõõdukaks” ja milles ei kasutata ahvilisi, ning mis on vajalikud õigusaktide nõuete täitmiseks või kui nendes projektides kasutatakse loomi tootmise või diagnoosimise eesmärgil, rakendades jäljakujunenud meetodeid.

2. Lihtsustatud haldusmenetluse kehtestamisel tagavad liikmesriigid, et täidetakse järgmisi sätteid:

- a) taotluses kirjeldatakse elemente, millele osutatakse artikli 40 lõike 2 punktides a, b ja c;
- b) projekti hindamine on teostatud kooskõlas artikliga 38 ja
- c) artikli 41 lõikes 1 osutatud ajavahemikku ei ületata.

3. Kui projekti muudeti nii, et muudatus võib negatiivselt mõjutada loomade heaolu, nõuavad liikmesriigid projektile täiendavat hindamist, millel oleks positiivne tulemus.

4. Käesoleva artikli kohaselt teostada lubatud projektide suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 40 lõikeid 3 ja 4, artikli 41 lõiget 3 ja artikli 44 lõikeid 3, 4 ja 5.

Artikkel 43

Mittetehnilised projektikokkuvõtted

1. Võttes arvesse intellektuaalomandi ja konfidentsiaalse teabe kaitset, on mittetehnilises projektikokkuvõttes esitatud järgmised andmed:

- a) projekti eesmärkidega seotud teave, sealhulgas eeldatav kahju ja kasu ning kasutatavate loomade arv ja liigid;
- b) asendamise, vähendamise ja täiustamise nõudele vastavuse tõendamine.

Mittetehniline projektikokkuvõte on anonüümne ning see ei sisalda kasutaja ja tema töötajate nimesid ega aadresse.

2. Liikmesriigid võivad nõuda, et mittetehnilises projektikokkuvõttes täpsustatakse, kas projekti puhul on vaja sooritada tagasiulatuv hindamine ning millise tähtaja jooksul seda teha tuleb. Liikmesriigid tagavad nimetatud juhul, et mittetehnilist projektikokkuvõtet ajakohastatakse tagasiulatava hindamise tulemustega.

3. Liikmesriigid avaldavad loa saanud projektide mittetehnilised projektikokkuvõtted ja kõik nende ajakohastamised.

Artikkel 44

Projektiloa muutmine, uuendamine ja tühistamine

1. Liikmesriigid tagavad, et projekti iga muutuse korral, mis võib negatiivselt mõjutada loomade heaolu, on nõutav projektiloa muudatus või uuendus.

2. Projektiloa iga muudatus või uuendus peab seejärel saama projekti hindamise positiivse tulemuse.

3. Pädev asutus võib projektiloa tühistada, kui projekti ei teostata projektiloale vastavalt.

4. Kui projektiluba tühistatakse, ei tohi projektis kasutatud või kasutada kavatsatud loomade heaolu halveneda.

5. Liikmesriigid kehtestavad ja avaldavad projektilubade muutmise ja uuendamise tingimused.

Artikkel 45

Dokumentatsioon

1. Liikmesriigid tagavad, et kõiki asjakohaseid dokumente, sealhulgas projektilubasid ja projekti hindamise tulemusi säilitatakse vähemalt kolm aastat pärast projektiloa lõppemise kuupäeva või artikli 41 lõikes 1 osutatud ajavahemiku lõppemist, ning et nimetatud dokumendid on pädevale asutusele kättesaadavad.

2. Ilma et see piiraks lõiget 1, säilitatakse selliste projektide dokumente, mille puhul on vaja teha tagasiulatuv hindamine, tagasiulatava hindamise lõpuni.

V PEATÜKK

KORDAMISE VÄLTIMINE JA ALTERNATIIVSED MEETODID

Artikkel 46

Katsete kordamise vältimine

Iga liikmesriik võtab teistelt liikmesriikidelt vastu andmeid, mis on saadud liidu õigusaktide alusel tunnustatud katsete tulemusel, välja arvatud juhul, kui seoses nende andmetega rahvatervise, ohutuse või keskkonna kaitseks on vaja teha edasisi katseid.

Artikkel 47

Alternatiivsed meetodid

1. Komisjon ja liikmesriigid aitavad kaasa selliste alternatiivsete meetodite väljatöötamisele ja valideerimisele, mis võiksid anda loomkatsetega samaväärset või paremat teavet, kuid kus ei kasutata loomi või kasutatakse neid vähem või mis nõuavad vähem valulikke katseid, ning võtavad muid meetmeid, mida nad teaduslike uuringute soodustamiseks selles valdkonnas asjakohaseks peavad.

2. Liikmesriigid aitavad komisjonil kindlaks määrata ja nimetada sobivad spetsialiseerunud ja pädevad laborid selliste valideerimisuuringute teostamiseks.

3. Pärast liikmesriikidega konsulteerimist kehtestab komisjon nimetatud valideerimisuuringute prioriteetid ning jagab laborite vahel uuringute teostamisega seotud tööülesanded.

4. Liikmesriigid tagavad alternatiivsete meetodite edendamise ja nende kohta teabe levitamise siseriiklikul tasandil.

5. Liikmesriigid nimetavad ühtse kontaktpunkti nõustamiseks seoses valideerimisele pakutud alternatiivsete meetodite regulatiivse asjakohasuse ja sobivusega.

6. Komisjon võtab vajalikud meetmed, et saavutada liidus valideeritud alternatiivsetele meetoditele rahvusvaheline heakkiit.

Artikkel 48

Liidu referentlabor

1. Nõuded liidu referentlaborile ning selle kohustused ja ülesanded on esitatud VII lisas.

2. Liidu referentlabor võib võtta tasu tema osutatud teenuste eest, mis ei aita otseselt kaasa asendamise, vähendamise ja täiustamise valdkonna edasisele arengule.

3. Käesoleva artikli lõike 2 ja VII lisa rakendamiseks vajalikud üksikasjalikud eeskirjad võib vastu võtta vastavalt artikli 56 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele.

Artikkel 49

Teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse siseriiklik komitee

1. Iga liikmesriik moodustab teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse siseriikliku komitee. Kõnealune komitee nõustab pädevaid asutusi ja loomade heaolu üksusi küsimustes, mis käsitlevad loomade soetamist, kasvatamist, pidamist, hooldamist ja katsetes kasutamist, ning tagab parima tava jagamise.

2. Lõikes 1 osutatud siseriiklikud komiteed vahetavad teavet loomade heaolu üksuste töö ja projekti hindamise kohta ning jagavad liidus parimat tava.

VI PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 50

Lisade kohandamine tehnika arenguga

Võttes arvesse käesoleva direktiivi rakendamisel saadud kogemusi, eelkõige neid, mis on saadud seoses artikli 54 lõikes 1 osutatud aruandlusega, võib komisjon vastavalt artiklile 51 ning arvestades artiklites 52 ja 53 sätestatud tingimusi muuta dele-

geeritud õigusaktidega I ning III–VIII lisa (välja arvatud VIII lisa I ja II jao sätteid), et tagada nende lisade sätete vastavus tehnika või teaduse arengule. III lisa B jaotises osutatud tähtaegu ei või tuua lähemale. Nimetatud delegeeritud õigusaktide vastuvõtmisel toimib komisjon vastavalt käesoleva direktiivi sätetele.

Artikkel 51

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse alates 9. novembrist 2010 kaheksaks aastaks õigus vastu võtta artiklis 50 osutatud delegeeritud õigusakte. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt 12 kuud enne kaheksa-aastase ajavahemiku lõppu. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu selle kooskõlas artikliga 52 tagasi võtab.

2. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

3. Komisjonile antud õiguse suhtes võtta vastu delegeeritud õigusakte kohaldatakse artiklites 52 ja 53 sätestatud tingimusi.

Artikkel 52

Delegeerimise tagasivõtmine

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 50 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.

2. Institutsioon, kes on algatanud sisemenetluse, et otsustada, kas volituste delegeerimine tuleks tagasi võtta, püüab sellest teavitada teist institutsiooni ja komisjoni mõistliku aja jooksul enne lõpliku otsuse tegemist, nimetades delegeeritud volitused, mille suhtes võidakse kohaldada tagasivõtmist, ja tagasivõtmise võimalikud põhjused.

3. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub kohe või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust. Otsus avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 53

Delegeeritud õigusaktide suhtes vastuväidete esitamine

1. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitada kahe kuu jooksul alates õigusakti teatavastegemisest.

Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel võib seda tähtaega pikendada kahe kuu võrra.

2. Kui pärast selle tähtaja möödumist ei ole Euroopa Parlament ega nõukogu delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitanud, avaldatakse see Euroopa Liidu Teatajas ja see jõustub õigusaktis sätestatud kuupäeval.

Delegeeritud õigusakti võib avaldada *Euroopa Liidu Teatajas* ja see võib jõustuda enne nimetatud tähtaja lõppu, kui nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu on komisjonile teatanud, et nad ei kavatsenud vastuväiteid esitada.

3. Kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid, õigusakt ei jõustu. Vastuväiteid esitanud institutsioon põhjendab delegeeritud õigusakti suhtes esitatud vastuväiteid.

Artikkel 54

Aruandlus

1. Liikmesriigid saavad hiljemalt 10. novembriks 2018 ning seejärel iga viie aasta tagant komisjonile andmed käesoleva direktiivi ning eriti selle artikli 10 lõike 1 ning artiklite 26, 28, 34, 38, 39, 43 ja 46 rakendamise kohta.

2. Liikmesriigid koguvad igal aastal statistilist teavet, mis käsitleb loomade kasutamist katsetes, sealhulgas teavet katsete tegeliku raskuse kohta, ja katsetes kasutatavate ahviliste päritolu ja liike, ning teevad selle teabe avalikult kättesaadavaks.

Liikmesriigid esitavad selle statistilise teabe komisjonile hiljemalt 10. novembriks 2015 ning seejärel igal aastal.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile igal aastal üksikasjaliku teabe artikli 6 lõike 4 punkti a alusel tehtud erandite kohta.

4. Komisjon kehtestab vastavalt artikli 56 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele hiljemalt 10. maiks 2012 ühtse vormi käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud andmete esitamiseks.

Artikkel 55

Kaitseklauslid

1. Kui liikmesriigil on teaduslikult põhjendatud alus arvata, et oluline on ahvilisi kasutada artikli 8 lõike 1 punkti a alapunktis i osutatud eesmärkidel inimeste suhtes katsetes, mida ei sooritata eluohtlike ja invaliidistavate kliiniliste seisundite vältimiseks, ennetamiseks, diagnoosimiseks või raviks, võib ta võtta ajutise meetme, millega lubatakse kasutamist, eeldusel et nimetatud eesmärki ei ole võimalik saavutada, kasutades muid liike kui ahvilisi.

2. Kui liikmesriigil on põhjendatud alus arvata, et meetmed on vajalikud liigi säilitamiseks või seoses inimestele eluohtliku või invaliidistava kliinilise seisundi ootamatu ilmnemisega, võib ta võtta ajutise meetme, millega lubatakse inimahvide kasutamist katsetes, mille eesmärk on üks nendest eesmärkidest, millele osutatakse artikli 5 punkti b alapunktis i, punktis c või e, eeldusel et katse eesmärki ei ole võimalik saavutada, muid liike kui inimahve või alternatiivseid meetodeid kasutades. Viide artikli 5 punkti b alapunktile i ei hõlma siiski viidet loomade ja taimede kohta.

3. Kui teaduslikult põhjendatud erandjuhtudel peab liikmesriik vajalikuks lubada katset, mis põhjustab artikli 15 lõikes 2 osutatud tugevat valu, kannatust või stressi, mis on tõenäoliselt pikaajalised ja mida ei saa leevendada, võib ta võtta ajutise meetme, millega sellist katset lubatakse. Liikmesriigid võivad otsustada nimetatud katsetes ahviliste kasutamist mitte lubada.

4. Liikmesriik, kes on võtnud ajutise meetme vastavalt lõigetele 1, 2 või 3, teavitab sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike, põhjendades oma otsust ning esitades lõigetes 1, 2 ja 3 kirjeldatud olukorra kohta tõendusmaterjali, millel ajutine meede põhineb.

5. Komisjon esitab selle küsimuse artikli 56 lõikes 1 osutatud komiteele 30 päeva jooksul pärast liikmesriigilt teabe saamist ning vastavalt artikli 56 lõikes 3 osutatud regulatiivkomitee menetlusele kas:

a) annab loa ajutise meetme kohaldamiseks otsuses märgitud ajavahemikuks või

b) nõuab liikmesriigilt ajutise meetme tühistamist.

Artikkel 56

Komitee

1. Komisjoni abistab komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 3 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Tähtajaks otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõike 6 tähenduses kehtestatakse kolm kuud.

Artikkel 57

Komisjoni aruanne

1. Hiljemalt 10. novembriks 2019 ja seejärel iga viie aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule liikmesriikidelt artikli 54 lõike 1 alusel saadud teabe põhjal aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta.

2. Hiljemalt 10. novembriks 2019 ja seejärel iga kolme aasta tagant esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule liikmesriikidelt artikli 54 lõike 2 alusel saadud statistilise teabe põhjal selle teabe kohta kokkuvõtva aruande.

*Artikkel 58***Läbivaatamine**

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi läbi hiljemalt 10. novembriks 2017, võttes arvesse arengut selliste alternatiivsete meetodite väljatöötamises, mis ei eelda loomade, eriti ahviliste kasutamist, ning teeb ettepaneku direktiivi muutmiseks, kui see on asjakohane.

Kui see on asjakohane, koostab komisjon liikmesriikide ja sidusrühmadega konsulteerides perioodilisi temaatilisi ülevaateid loomade katsetes kasutamise asendamise, vähendamise ja täiustamise kohta, pöörates erilist tähelepanu ahvilistele, tehnoloogia arengule ning uutele teaduslikele ja loomade heaolu puudutavatele teadmistele.

*Artikkel 59***Pädevad asutused**

1. Iga liikmesriik määrab ühe või mitu pädevat asutust, kes vastutavad käesoleva direktiivi rakendamise eest.

Liikmesriigid võivad käesolevas direktiivis sätestatud konkreetsete ülesannete rakendamiseks määrata ka selliseid asutusi, mis ei ole avaliku võimu kandjad, kui on tõendeid, et see asutus:

- a) on pädev neid ülesandeid täitma ja omab selleks vajalikku infrastruktuuri ning
- b) ei oma nende ülesannete täitmisega seoses mingeid huvide konflikte.

Selliseid määratud asutusi käsitletakse käesoleva direktiivi kohaldamisel pädevate asutustena.

2. Kõik liikmesriigid teatavad käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil komisjonile hiljemalt 10. veebruariks 2011 kontaktpunktiks oleva riikliku asutuse andmed, ning samuti kõigist kõnealuste andmete muutustest.

Komisjon teeb nende kontaktpunktide loetelu avalikult kättesaadavaks.

*Artikkel 60***Karistused**

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud siseriiklike normide rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada nende rakendamine. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist normidest komisjonile hiljemalt 10. veebruariks 2013 ja annavad viivitamata teada neid edaspidi mõjutavatest muudatustest.

*Artikkel 61***Ülevõtmine**

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 10. novembriks 2012. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates 1. jaanuarist 2013.

Kui liikmesriigid need sätted vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

*Artikkel 62***Kehtetuks tunnistamine**

1. Direktiiv 86/609/EMÜ tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2013, välja arvatud artikkel 13, mis tunnistatakse kehtetuks alates 10. maist 2013.

2. Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidena käesolevale direktiivile.

*Artikkel 63***Määruse (EÜ) nr 1069/2009 muutmine**

Määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 8 punkti a alapunkt iv asendatakse järgmisega:

„iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta direktiivi 2010/63/EL (teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta) (*) artiklis 3 määratletud katses või katsetes kasutatavad loomad, kui pädev asutus otsustab, et sellised loomad või nende kehaosad võivad nimetatud katse või katsete tulemusena tõsiselt ohustada inimeste või muude loomade tervist, ilma et see piiraks määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 3 lõike 2 kohaldamist;

(*) ELT L 276, 20.10.2010, lk 33”.

*Artikkel 64***Üleminekusätted**

1. Liikmesriigid ei kohalda kooskõlas artiklitega 36–45 vastu võetud õigus- ja haldusnorme enne 1. jaanuari 2013 heaks kiidetud projektide suhtes, mis ei kesta kauem kui 1. jaanuarini 2018.

2. Enne 1. jaanuari 2013 heaks kiidetud projektid, mis kestavad kauem kui 1. jaanuarini 2018, saavad projektiloa hiljemalt 1. jaanuariks 2018.

Artikkel 65

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 66

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 22. september 2010

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BUZEK

Nõukogu nimel
eesistuja
O. CHASTEL

I LISA

ARTIKLIS 10 OSUTATUD LOOMADE LOETELU

1. Hiir (*Mus musculus*)
2. Rott (*Rattus norvegicus*)
3. Merisiga (*Cavia porcellus*)
4. Süüria hamster ehk kuldhamster (*Mesocricetus auratus*)
5. Hiina hamster (*Cricetulus griseus*)
6. Mongoolia liivahiir (*Meriones unguiculatus*)
7. Küülik (*Oryctolagus cuniculus*)
8. Koer (*Canis familiaris*)
9. Kass (*Felis catus*)
10. Kõik ahviliste liigid
11. Konn (*Xenopus laevis, tropicalis*), Rana (*temporaria, pipiens*)
12. Sebrakala (*Danio rerio*)

II LISA

ARTIKLI 10 LÕIKE 1 TEISES LÕIGUS OSUTATUD AHVILISTE JA KUUPÄEVADE LOETELU

Liik	Kuupäevad
Valgetups marmosett (<i>Callithrix jacchus</i>)	1. jaanuar 2013
Jaava makaak (<i>Macaca fascicularis</i>)	5 aastat pärast artikli 10 lõike 1 neljandas lõigus nimetatud teostatavusuuringu avaldamist, tingimusel et uuringus ei soovitata pikendatud perioodi
Reesusmakaak (<i>Macaca mulatta</i>)	5 aastat pärast artikli 10 lõike 1 neljandas lõigus nimetatud teostatavusuuringu avaldamist, tingimusel et uuringus ei soovitata pikendatud perioodi
Muud ahviliste liigid	5 aastat pärast artikli 10 lõike 1 neljandas lõigus nimetatud teostatavusuuringu avaldamist, tingimusel et uuringus ei soovitata pikendatud perioodi

III LISA

NÕUDED ETTEVÕTETELE NING LOOMADE HOOLDAMISELE JA PIDAMISELE

Punkt A üldosa

1. Rajatised
 - 1.1. Funktsioonid ja üldplaneering
 - a) Rajatised ehitatakse nii, et on tagatud seal peetavate liikide füsioloogilisi ja etoloogilisi vajadusi arvesse võttes keskkond. Rajatiste planeering ja korraldus välistavad kõrvaliste isikute ja loomade sissepääsu ning seal peetavate loomade põgenemise.
 - b) Ettevõtted koostavad hooldusprogrammi hoonete ja seadmete rikete vältimiseks ning nende parandamiseks.
 - 1.2. Loomade pidamisruumid
 - a) Ettevõtted koostavad ruumide korrapärase ja tõhusa puhastamise ning tagavad rahuldava hügieenitaseme.
 - b) Seinad ja põrandad kaetakse materjaliga, mis on loomade ja puhastamise suhtes vastupidav. Materjal ei kahjusta loomade tervist ja on selline, et loomad end vigastada ei saaks. Kõik seadmed kaitstakse täiendavalt, et loomad neid ei lõhuks ning et seadmed loomi ei vigastaks.
 - c) Samas ruumis ei peeta omavahel sobimatuid liike, näiteks röövloomi ja saakloomi, või loomi, kes vajavad erinevat mikrokliimat, ning röövloomad ja saakloomad hoitakse üksteise nägemis-, haistmis- ja kuuldeulatusest väljas.
 - 1.3. Üld- ja erikatseruumid
 - a) Ettevõtetel on vajaduse korral laboratoorsed võimalused, et teha lihtsaid diagnostilisi katseid ja surmamisjärgseid uuringuid ning/või võtta proove mujal tehtavate ulatuslikumate laboriuuringute jaoks. Olukorradeks, mil pole soovitatav teha katseid loomade pidamisruumides, on olemas üld- ja erikatseruumid.
 - b) Ettevõtetel on võimalused ka uute loomade vastuvõtmisel nende karantiini paigutamiseks, et teha kindlaks nende tervislik seisund ning hinnata võimalikku ohtu teiste loomade tervisele ja viia see miinimumini.
 - c) On olemas ruumid haigete või vigastatud loomade eraldamiseks teistest loomadest.
 - 1.4. Teenindusruumid
 - a) Laoruumide planeering, kasutamine ja hooldus on selline, et tagatud on sööda ja allapanu kvaliteedi säilimine. Need ruumid kaitstakse kahjurite ja putukate eest nii palju kui võimalik. Muud materjale, mis võivad olla saastunud või kujutada endast ohtu loomadele või personalile, ladustatakse eraldi.
 - b) Puhastus- ja pesuruumid on piisavalt suured, et mahutada kasutatud seadmete dekontamineerimiseks ja puhastamiseks vajalikku sisseseadet. Äsja puhastatud seadmete saastumise vältimiseks korraldatakse puhastamine nii, et puhastatud ja määratud seadmed omavahel kokku ei puutu.
 - c) Ettevõtetes nähakse ette loomarümpade ja loomsete jäätmete hügieeniline ladustamine ja ohutu kõrvaldamine.
 - d) Juhul, kui on vaja teha kirurgilisi katseid aseptilistes tingimustes, tuleb üks või mitu operatsioonituba varustada vajalike seadmetega ja ette näha ruumid operatsioonijärgseks taastumiseks.

2. Mikrokliima ja selle reguleerimine
 - 2.1. Ventilatsioon ja temperatuur
 - a) Loomade pidamisruumide soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuringlus, tolmusisaldus, ja gaaside kontsentratsioon püsib tasemel, mis ei kahjusta peetavate loomade tervist.
 - b) Loomade pidamisruumide temperatuur ja õhuniiskus kohandatakse seal peetavatele liikidele ja earihmadele sobivaks. Temperatuuri mõõdetakse ja dokumenteeritakse iga päev.
 - c) Loomi ei sunnita minema väliskeskkonda ilmastikutingimuste korral, mis võivad neile stressi põhjustada.
 - 2.2. Valgustus
 - a) Kui loomulik valgus ei paku sobivat valguse ja pimeduse vaheldumist, on loomapidamisruumis kunstlik valgustus, mis vastab loomade bioloogilistele vajadustele ning tagab rahuldava töökeskkonna.
 - b) Valgustus vastab loomakasvatusest ja loomade jälgimisest tulenevatele vajadustele.
 - c) Igale liigile tagatakse sobivad korrapärased valgustusperioodid ning sobiv valguse intensiivsus.
 - d) Albiinloomade pidamisel võetakse valgustuse kohandamisel arvesse nende valgusetundlikkust.
 - 2.3. Müra
 - a) Müra (sh ultraheli) tasemed ei tohi kahjustada loomade heaolu.
 - b) Ettevõtteid paigaldavad sellised alarmsüsteemid, mille tekitatav müra jääb loomade tundlikust kuuldepiirkonnast välja, juhul kui see on kuuldav inimesele.
 - c) Loomade pidamisruumides kasutatakse vajadusel müraisolatsioonimaterjale.
 - 2.4. Alarmsüsteemid
 - a) Ettevõtetes, mille mikrokliima reguleerimine ja kaitse sõltub elektri- või mehaanilistest seadmetest, on olemas tagavarasüsteem, mis tagab loomade jaoks elutähtsate süsteemide ja avariivalgustuse ning alarmsüsteemi enda toimimise.
 - b) Kütte- ja ventilatsioonisüsteemid varustatakse kontrollseadiste ja alarmsüsteemidega.
 - c) Hädaolukorras tegutsemise selged juhised paigutatakse nähtavale kohale.
3. Loomade hooldamine
 - 3.1. Tervis
 - a) Ettevõtetes koostatakse tervise seisundi tagamise strateegia, mis kaitseb loomade heaolu ja vastab teaduslikele nõuetele. Strateegia hõlmab korrapärasest tervisliku seisundi jälgimist, mikrobioloogilist jälgimisprogrammi ja tervisehäirete reageerimise kava ning määrab kindlaks tervisenäidud ja menetlused uute loomade vastuvõtmiseks.
 - b) Pädev isik kontrollib loomi vähemalt üks kord päevas. Nimetatud kontrollid tagavad haigestunud või vigastatud loomade tuvastamise ja asjakohaste meetmete võtmise.
 - 3.2. Loodusest kinni püütud loomad
 - a) Püüdmiskohtades on olemas asjaomasele liigile sobivaks kohandatud transpordikonteinerid ja -vahendid, et loomi saaks vajadusel viia läbivaatusele või ravile.
 - b) Loodusest püütud loomade kohanemine, karantiin, pidamisruumid, kasvatamine ja hooldamine tuleb hoolikalt läbi mõelda ja võtta nende suhtes asjakohased meetmed, ning vajaduse korral näha katsete lõppemisel ette nende vabakslaskmine.

3.3. Loomade pidamine ja keskkonna mitmekesistamine

a) Pidamine

Loomi, välja arvatud loomupäraselt üksildase eluviisiga loomad, peetakse üksteisega sobivatest isenditest koosnevate püsivate rühmadena. Juhtudel, kus üksikult pidamine on vastavalt artikli 33 lõikele 3 lubatud, on üksikult pidamise aeg võimalikult lühike ning sel ajal säilitatakse nägemis-, kuulmis-, haistmis- ja/või kompamiskontakt teiste loomadega. Uute loomade toomine või loomade uuestitoomine väljakujunenud rühma toimub hoolika järelevalve all, et ära hoida kokkusobimatusest tulenevaid probleeme ja sotsiaalsete suhete häirimist.

b) Keskkonna mitmekesistamine

Kõigile loomadele võimaldatakse piisavalt mitmekesine ruum, kus nad saavad väljendada oma normaalseid käitumisharjumusi. Stressist tuleneva käitumise vähendamiseks võimaldatakse neil oma keskkonna üle teatud määral ise otsuseid ja valikuid langetada. Ettevõtted kasutavad asjakohaseid mitmekesistamise meetodeid, mis laiendavad loomadele saadaolevate tegevuste valikut ja täiustavad toimetulekuks vajalikke tegevusi, sealhulgas liigile vastavalt liikumine, toiduotsimine, manipulatiiv- ja kognitiivtegevused. Pidamiskohtade keskkonna mitmekesistamine kohandatakse vastavaks loomade liigispetsiifilistele ja individuaalsetele vajadustele. Mitmekesistamise strateegiad vaadatakse regulaarselt läbi ja ajakohastatakse.

c) Loomade pidamiskohad

Loomade pidamiskohad ei tehta materjalist, mis kahjustab loomade tervist. Need projekteeritakse ja ehitatakse nii, et need ei põhjusta loomadele vigastusi. Kui pidamiskohad ei ole mõeldud ühekordseks kasutamiseks, valmistatakse need puhastamist ja dekontamineerimist taluvast materjalist. Pidamiskohtade põrandad kohandatakse loomade liigile ja vanusele vastavaks ning projekteeritakse nii, et need hõlbustavad väljaheidete kõrvaldamist.

3.4. Söötmine

a) Sööda vorm, koostis ja etteandmine vastab looma toitumis- ja käitumisvajadustele.

b) Loomasööt on maitsev ja puhas. Keemilise, füüsilise ja mikrobioloogilise saastumise minimeerimiseks võtavad ettevõtted tooraine valimisel, sööda tootmisel, valmistamisel ja etteandmisel vajalikud meetmed.

c) Sööda pakendamisel, transportimisel ja ladustamisel välditakse selle saastumist, rikkumist ja hävimist. Kõiki söötmisel kasutatavaid söödatõstukeid, -renne ja muid seadmeid puhastatakse korrapäraselt ning vajaduse korral steriliseeritakse.

d) Igal loomal on juurdepääs söödale ning konkurentsi vähendamiseks on söötmiskoht piisavalt suur.

3.5. Jootmine

a) Kõigil loomadel on kogu aeg juurdepääs puhtale joogiveele.

b) Kui kasutusel on automaatsed jootmissüsteemid, kontrollitakse, hooldatakse ja loputatakse neid õnnetuste vältimiseks korrapäraselt. Kõvapõhjaliste puuride puhul hooldatakse selle eest, et ei tekiks üleujutusi.

c) Akvaariumide ja mahutite veevarustuse kohandamine nähakse ette vastavalt iga kala-, kahepaikse- ja roomajaliigi vajadustele ja taluvusele.

3.6. Puhke- ja magamisalad

a) Loomadele tagatakse kogu aeg liigile sobiv allapanu või sobivad magamisasemed, sealhulgas pesamaterjal ja -koht aretusloomadele.

b) Liikidele sobivas loomade pidamiskohas peab kõigil loomadel olema kindel ja mugav puhkekoht. Magamiskohad hoitakse puhtad ja kuivad.

3.7. Kohtlemine

Ettevõtted koostavad kohanemis- ja treeningkavad, mis sobivad loomadele ning projekti katsete ja kestusega.

Punkt B: liike käsitlev osa

1. Hiired, rotid, liivahiired, hamstrid ja merisead

Selles ning järgnevates hiirte, rottide, liivahiirte, hamstrite ja merisigade tabelites toodud „pidamiskoha miinimumkõrgus” tähendab pidamiskoha põranda ja pidamiskoha lae vahelist vertikaalset vahemaad ning pidamiskoht on nii kõrge enam kui 50 % ulatuses pidamiskoha põranda miinimumpindalast enne mitmekesistamise seadete lisamist.

Katsete kavandamisel arvestatakse loomade võimaliku kasvuga, et tagada uuringu kestuse ajaks piisava suurusega ruum (nagu on toodud tabelites 1.1–1.5).

Tabel 1.1.

Hiired

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Varus ja katsete ajal	Kuni 20	330	60	12	1. jaanuar 2017
	21–25	330	70	12	
	26–30	330	80	12	
	Üle 30	330	100	12	
Aretus		330		12	
		Monogaamse paari jaoks (kohapeal/mujal kasvatatud) või kolmese rühma jaoks (kohapeal kasvatatud). Iga täiendava emaslooma ja tema pesakonna kohta lisada 180 cm ² .			
Kasvataja juures varus (*)	Alla 20	950	40	12	
Pidamiskoha pindala					
950 cm ²					
Pidamiskoha pindala	Alla 20	1 500	30	12	
1 500 cm ²					

(*) Võõrutatud hiiri võib lühikese aja jooksul pärast võõrutamist ja enne väljastamist pidada nimetatud suurema loomkoormusega rühmades, tingimusel, et loomadele tagatakse suuremad ja piisavalt mitmekesised pidamiskohad ja need loomade pidamise tingimused ei põhjusta heaolu langust, mis võib väljenduda järgmiselt: kõrgem agressiivsuse, haigestumuse või suremuse tase; stereotüüpne käitumine ja muud käitumishäired; kaalu langus; muud psühholoogilised või käitumuslikud stressireaktsioonid.

Tabel 1.2.

Rotid

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Varus ja katsete ajal (*)	Kuni 200	800	200	18	1. jaanuar 2017
	201–300	800	250	18	
	301–400	800	350	18	
	401–600	800	450	18	
	Üle 600	1 500	600	18	

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Aretus		800 Ema ja pesakond. Iga täiendava täiskasvanud looma püsivalt lisamisel lisada 400 cm ²		18	
Kasvataja juures varus (**) Pidamiskoha pindala 1 500 cm ²	Kuni 50	1 500	100	18	
	51–100	1 500	125	18	
	101–150	1 500	150	18	
	151–200	1 500	175	18	
Kasvataja juures varus (**) Pidamiskoha pindala 2 500 cm ²	Kuni 100	2 500	100	18	
	101–150	2 500	125	18	
	151–200	2 500	150	18	

(*) Pikaajaliste uuringute puhul, kui ruumi suurus looma kohta jääb nimetatud uuringute lõpus alla ülaltoodud suuruse, peetakse esmatahtsaks stabiilse sotsiaalse struktuuri säilitamist.

(**) Võõrutatud rotte võib lühikese aja jooksul pärast võõrutamist ja enne väljastamist pidada nimetatud suurema loomkoormusega rühmades, tingimusel, et loomadele tagatakse suuremad ja piisavalt mitmekesised pidamiskohad ja need loomade pidamise tingimused ei põhjusta heaolu langust, mis võib väljenduda järgmiselt: kõrgem agressiivsuse, haigestumuse või suremuse tase; stereotüüpne käitumine ja muud käitumishäired; kaalu langus; muud psühholoogilised või käitumuslikud stressireaktsioonid.

Tabel 1.3.

Liivahiired

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Varus ja katsete ajal	Kuni 40	1 200	150	18	1. jaanuar 2017
	Üle 40	1 200	250	18	
Aretus		1 200 Monogaamne paar või järglas- tega kolmene rühm		18	

Tabel 1.4.

Hamstrid

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Varus ja katsete ajal	Kuni 60	800	150	14	1. jaanuar 2017
	Üle 60 kuni 100	800	200	14	
	Üle 100	800	250	14	

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Aretus		800 Ema või mono- gaamne paar pesakonnaga		14	
Kasvataja juures varus (*)	Alla 60	1 500	100	14	

(*) Võõrutatud hamstreid võib lühikese aja jooksul pärast võõrutamist ja enne väljastamist pidada nimetatud suurema loomkoormusega rühmades, tingimusel, et loomadele tagatakse suuremad ja piisavalt mitmekesised pidamiskohad ja need loomade pidamise tingimused ei põhjusta heaolu langust, mis võib väljenduda järgmiselt: kõrgem agressiivsuse, haigestumuse või suremuse tase; stereotüüpne käitumine ja muud käitumishäired; kaalu langus; muud psühholoogilised või käitumuslikud stressireaktsioonid.

Tabel 1.5.

Merisead

	Kehamass (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Pidamiskoha põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Varus ja katsete ajal	Kuni 200	1 800	200	23	1. jaanuar 2017
	201–300	1 800	350	23	
	301–450	1 800	500	23	
	450–700	2 500	700	23	
	Üle 700	2 500	900	23	
Aretus		2 500 Paar pesakon- naga. Iga täien- dava paljuneva emaslooma kohta lisada 1 000 cm ²		23	

2. Küülikud

Põllumajandusuuringutes, kus uuringu eesmärgist lähtuvalt on loomi tarvis pidada põllumajandusettevõtte tingimustes, peab loomade pidamisel täitma vähemalt direktiivis 98/58/EÜ⁽¹⁾ sätestatud standardeid.

Pidamiskoht varustatakse kõrgema alaga. Kõrgemal alal peab loom saama lamada ja istuda ning selle all kergesti liikuda, ning see ala ei tohi katta enam kui 40 % põrandapinnast. Kui teaduslikel või veterinaarsetel põhjustel ei saa kõrgemat ala kasutada, on pidamiskoht ühe küüliku puhul 33 % suurem ja kahe küüliku puhul 60 % suurem. Kui kõrgem ala on alla kümne nädala vanustele küülikutele, on kõrgema ala pindala vähemalt 55 cm × 25 cm ning kõrgus põrandast selline, et loomad saaksid seda kasutada.

Tabel 2.1.

Üle kümne nädala vanused küülikud

Tabel 2.1 on mõeldud nii puuride kui ka aedikute jaoks. Täiendav põrandapind on minimaalselt 3 000 cm² iga kolmanda, neljanda, viienda ja kuuenda küüliku kohta, samas kui iga järgneva küüliku kohta alates seitsmendast isendist lisatakse minimaalselt 2 500 cm².

⁽¹⁾ Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/58/EÜ, mis käsitleb põllumajandusloomade kaitset (EÜT L 221, 8.8.1998, lk 23).

Lõplik kehamass (kg)	Põranda miinimumpindala ühe või kahe sotsiaalses harmoonilises suhtes looma kohta (cm ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 3	3 500	45	1. jaanuar 2017
3–5	4 200	45	
Üle 5	5 400	60	

Tabel 2.2.

Emasloom pesakonnaga

Emaslooma mass (kg)	Pidamiskoha minimaalne pindala (cm ²)	Lisaruum pesakastide jaoks (cm ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 3	3 500	1 000	45	1. jaanuar 2017
3–5	4 200	1 200	45	
Üle 5	5 400	1 400	60	

Tabel 2.3.

Alla kümne nädala vanused küülikud

Tabel 2.3 on mõeldud nii puuride kui ka aedikute jaoks.

Vanus	Pidamiskoha minimaalne pindala (cm ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Võõrutamisest kuni 7-nädalaseks saamiseni	4 000	800	40	1. jaanuar 2017
7–10-nädalane	4 000	1 200	40	

Tabel 2.4.

Küülikud: kõrgemate alade optimaalsed mõõtmed tabelis 2.1. toodud mõõtmega pidamiskohtadele

Vanus nädalates	Lõplik kehakaal (kg)	Optimaalne pindala (cm × cm)	Optimaalne kõrgus pidamiskoha põrandast (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Üle 10	Alla 3	55 × 25	25	1. jaanuar 2017
	3–5	55 × 30	25	
	Üle 5	60 × 35	30	

3. Kassid

Kasse ei tohi üksikult hoida kauem kui 24 tundi korraga. Liigikaaslaste vastu korduvalt agressiivseid kasse peab üksikult pidama üksnes siis, kui neile ei leidu sobivat kaaslast. Paarikaupa või rühmas peetavate isendite sotsiaalset stressi tuleb jälgida vähemalt kord nädalas. Emaseid kasse koos alla neljanädalaste poegadega või emaseid kasse tiinuse viimasel kahel nädalal võib pidada üksikult.

Tabel 3.

Kassid

Pesakonnaga emase kassi pidamiseks on minimaalne ruum ühe kassi pidamise ruum, mida suurendatakse järkjärgult, nii et neljakuuselt on pesakond ümber paigutatud vastavalt täiskasvanud kassi ruuminõuetele.

Söömiskoht ja liivakast asuvad üksteisest vähemalt 0,5 meetri kaugusel ning neid alasid omavahel ei vahetata.

	Põrand (*) (m ²)	Riulid (m ²)	Pikkus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Minimaalne ühe täiskasvanud looma kohta	1,5	0,5	2	1. jaanuar 2017
Iga täiendava looma kohta lisada	0,75	0,25	—	

(*) Põranda pindala ei hõlma riiulite pindala.

4. Koerad

Võimalusel peavad koerad saama õues joosta. Koeri ei tohi üksikult hoida kauem kui neli tundi korraga.

Siseruumides asuv pidamiskoht moodustab vähemalt 50 % tabelis 4.1 esitatud koertele võimaldatavast miinimumpinnast.

Allpool toodud ruumisuurused põhinevad *beagle*'i vajadustel, kuid suurekasvuliste tõugude, näiteks bernhardiini või iiri hundikoera puhul suurendatakse ruumi võrreldes tabelis 4.1 tooduga märkimisväärselt. Muudele tõugudele kui labori *beagle*'ile sobiva ruumi suurused määratakse kindlaks veterinaartöötajatega konsulteerides.

Tabel 4.1.

Koerad

Paaris või rühmas peetavate koerte üksteisest eraldamisel käesolevas direktiivis määratletud katsete tegemise ajaks võib pinda vähendada kuni poole võrra kogu nõutavast ruumist (2 m² alla 20 kg koerale, 4 m² üle 20 kg koerale), kui selline eraldamine on teaduslikust seisukohast hädavajalik. Koera kohta võib pinda sellisel määral vähendada kuni neljaks tunniks korraga.

Imetava emase koera ja tema pesakonna ruum on sama suur kui sama kaaluga üksiku emase koera ruum. Poegimisaedik projekteeritakse nii, et emane koer saab kutsikatest eemalduda teise sektsiooni või kõrgemale alale.

Mass (kg)	Pidamiskoha miinimumpindala (m ²)	Põranda miinimumpindala ühe või kahe looma kohta (m ²)	Iga täiendava looma kohta minimaalselt lisada (m ²)	Miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 20	4	4	2	2	1. jaanuar 2017
Üle 20	8	8	4	2	

Tabel 4.2.

Koerad – võõrutusjärgselt varus

Koera mass (kg)	Pidamiskoha miinimumpindala (m ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ²)	Miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 5	4	0,5	2	1. jaanuar 2017
6–10	4	1,0	2	
11–15	4	1,5	2	
16–20	4	2	2	
Üle 20	8	4	2	

5. Valgetuhkrud

Tabel 5.

Valgetuhkrud

	Pidamiskoha miinimumpindala (cm ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (cm ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 600 g loomad	4 500	1 500	50	1. jaanuar 2017
Üle 600 g loomad	4 500	3 000	50	
Täiskasvanud isasloomad	6 000	6 000	50	
Emasloom pesakonnaga	5 400	5 400	50	

6. Ahvilised

Olenevalt liigist ei lahutata noori ahvilisi oma emast enne 6–12-kuuseks saamist.

Elukeskkond peab võimaldama ahvilisel täita igapäevast keerukat tegevuskava. Pidamiskoht peab ahvilisel laskma rakendada nii laiaulatuslikku käitumisrepertuaari kui võimalik, tagama turvalisuse tunde ja piisavalt mitmekesise keskkonna jooksmiseks, kõndimiseks, ronimiseks ja hüppamiseks.

Tabel 6.1.

Valgetups-marmosetid ja tamariinid

	Pidamiskoha põranda miinimumpindala 1 (*) või 2 loomale ja kuni 5-kuusele järglasele (m ²)	Miinimumruumala iga täiendava üle 5 kuu vanuse looma kohta (m ³)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (m) (**)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Marmosetid	0,5	0,2	1,5	1. jaanuar 2017
Tamariinid	1,5	0,2	1,5	

(*) Loomi hoitakse üksikult vaid erandlikel asjaoludel.

(**) Pidamiskoha lagi on vähemalt 1,8 m põrandast.

Marmosette ja tamariine ei lahutata emast enne kaheksakuuseks saamist.

Tabel 6.2.

Saimirid

Põranda miinimumpindala 1 (*) või 2 looma kohta (m ²)	Miinimumruumala iga täiendava üle 6 kuu vanuse looma kohta (m ³)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
2,0	0,5	1,8	1. jaanuar 2017

(*) Loomi peetakse üksikult vaid erandlikel asjaoludel.

Saimireid ei lahutata emast enne kuuekuuseks saamist.

Tabel 6.3.

Makaagid ja pärdikud (*)

	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Pidamiskoha miinimumruumala (m ³)	Miinimumruumala looma kohta (m ³)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 3 aasta vanused loomad (**)	2,0	3,6	1,0	1,8	1. jaanuar 2017
Loomad alates 3. eluaastast (***)	2,0	3,6	1,8	1,8	
Aretuseks peetavad loomad (****)			3,5	2,0	

(*) Loomi peetakse üksikult vaid erandlikel asjaoludel.

(**) Minimaalsete mõõtmetega pidamiskohta võib mahutada kuni kolm looma.

(***) Minimaalsete mõõtmetega pidamiskohta võib mahutada kuni kaks looma.

(****) Aretuskolooniates ei ole vaja pindala/ruumala suurendada kuni kaheaastaste noorloomade jaoks, keda peetakse koos emaga.

Makaake ja pärdikuid ei lahutata emast enne kaheksakuuseks saamist.

Tabel 6.4.

Paavianid (*)

	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Pidamiskoha miinimumruumala (m ³)	Miinimumruumala looma kohta (m ³)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 4 aasta vanused loomad (**)	4,0	7,2	3,0	1,8	1. jaanuar 2017
Loomad alates 4. eluaastast (**)	7,0	12,6	6,0	1,8	
Aretuseks peetavad loomad (***)			12,0	2,0	

(*) Loomi peetakse üksikult vaid erandlikel asjaoludel.

(**) Minimaalsete mõõtmetega pidamiskohta võib mahutada kuni kaks looma.

(***) Aretuskolooniates ei ole vaja pindala/ruumala suurendada kuni kaheaastaste noorloomade jaoks, keda peetakse koos emaga.

Paaviane ei lahutata emast enne kaheksakuuseks saamist.

7. Põllumajandusloomad

Põllumajandusuringutes, kus uuringu eesmärgist lähtuvalt on loomi tarvis pidada põllumajandusettevõtte tingimustes, peab loomade pidamisel täitma vähemalt direktiivides 98/58/EÜ, 91/629/EMÜ ⁽¹⁾ ja 91/630/EMÜ ⁽²⁾ sätestatud standardeid.

⁽¹⁾ Nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiiv 91/629/EMÜ, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded (EÜT L 340, 11.12.1991, lk 28).

⁽²⁾ Nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiiv 91/630/EMÜ, milles sätestatakse sigade kaitse miinimumnõuded (EÜT L 340, 11.12.1991, lk 33).

Tabel 7.1.

Veised

Kehamass (kg)	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ² looma kohta)	Söödarenni suurus piiramatul söötmisel sarvedeta veise kohta (m looma kohta)	Söödarenni suurus piiratud söötmisel sarvedeta veise kohta (m looma kohta)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 100	2,50	2,30	0,10	0,30	1. jaanuar 2017
101–200	4,25	3,40	0,15	0,50	
201–400	6,00	4,80	0,18	0,60	
401–600	9,00	7,50	0,21	0,70	
601–800	11,00	8,75	0,24	0,80	
Üle 800	16,00	10,00	0,30	1,00	

Tabel 7.2.

Lambad ja kitsed

Kehamass (kg)	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ² looma kohta)	Vaheseina miinimumkõrgus (m)	Söödarenni suurus piiramatul söötmisel (m looma kohta)	Söödarenni suurus piiratud söötmisel (m looma kohta)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 20	1,0	0,7	1,0	0,10	0,25	1. jaanuar 2017
21–35	1,5	1,0	1,2	0,10	0,30	
36–60	2,0	1,5	1,2	0,12	0,40	
Üle 60	3,0	1,8	1,5	0,12	0,50	

Tabel 7.3.

Sead ja minisead

Elusmass (kg)	Pidamiskoha miinimumpindala (*) (m ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ² looma kohta)	Minimaalne lamamisruum looma kohta (termoneutraalsetes tingimustes) (m ² looma kohta)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 5	2,0	0,20	0,10	1. jaanuar 2017
6–10	2,0	0,25	0,11	
11–20	2,0	0,35	0,18	
21–30	2,0	0,50	0,24	
31–50	2,0	0,70	0,33	
51–70	3,0	0,80	0,41	
71–100	3,0	1,00	0,53	

Elusmass (kg)	Pidamiskoha miinimumpindala (*) (m ²)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ² looma kohta)	Minimaalne lamamisruum looma kohta (termoneutraalsetes tingimustes) (m ² looma kohta)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
101–150	4,0	1,35	0,70	
Üle 150	5,0	2,50	0,95	
Täiskasvanud (hari-likud) kuldid	7,5		1,30	

(*) Lühiajaliselt võib sigu pidada väiksemates pidamiskohtades, näiteks eraldades põhiruumi vaheseintega, kui selleks on veterinaarsed või teaduslikust katsest tulenevad põhjendused, näiteks kui on tarvis looma individuaalselt sööta.

Tabel 7.4.

Hobuslased

Boksi kõige lühem külg on vähemalt 1,5 korda looma turjakõrgust. Siseruumides asuvate pidamiskohtade kõrgus on selline, et loomad saavad end tagajalgadele täispikkuses püsti ajada.

Turja kõrgus (m)	Põranda miinimumpindala looma kohta (m ² looma kohta)			Pidamiskoha miinimumkõrgus (m)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
	Iga üksikult või kuni 3 liikmelises rühmas peetava looma kohta	Iga 4-liikmelises või suuremas rühmas peetava looma kohta	Poegimisboks varsaga määra kohta		
1,00–1,40	9,0	6,0	16	3,00	1. jaanuar 2017
Üle 1,40 kuni 1,60	12,0	9,0	20	3,00	
Üle 1,60	16,0	(2 × TK) ² (*)	20	3,00	

(*) Piisava ruumi tagamiseks põhineb iga üksiku looma ruumi miinimumsuurus turja kõrgusel (TK).

8. Linnud

Põllumajandusuringutes, kus uuringu eesmärgist lähtuvalt on loomi tarvis pidada põllumajandusettevõtte tingimustes, peab loomade pidamisel täitma vähemalt direktiivides 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ ⁽¹⁾ ja 2007/43/EÜ ⁽²⁾ sätestatud standardeid.

Tabel 8.1.

Kodukanad

Kui teaduslikel põhjustel ei saa pidamiskoha nimetatud miinimumpindala võimaldada, määrab katse läbiviija veterinaartöötajatega konsulteerides piirangu põhjendatud kestuse. Sellisel juhul võib linde pidada sobivalt mitmekesistatud väiksemates pidamiskohtades, mille põranda miinimumpindala on 0,75 m².

Kehakaal (g)	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Miinimumpindala linnu kohta (m ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Söödarenni miinimumpikkus linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 200	1,00	0,025	30	3	1. jaanuar 2017
201–300	1,00	0,03	30	3	
301–600	1,00	0,05	40	7	

⁽¹⁾ Nõukogu 19. juuli 1999. aasta direktiiv 1999/74/EÜ, millega sätestatakse munakanade kaitse miinimumnõuded (EÜT L 203, 3.8.1999, lk 53).

⁽²⁾ Nõukogu 28. juuni 2007. aasta direktiiv 2007/43/EÜ, millega sätestatakse lihakanade kaitse miinimumeeskirjad (ELT L 182, 12.7.2007, lk 19).

Kehakaal (g)	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Miinumipindala linnu kohta (m ²)	Miinumikõrgus (cm)	Söödarenni miinumipikkus linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
601–1 200	2,00	0,09	50	15	
1 201–1 800	2,00	0,11	75	15	
1 801–2 400	2,00	0,13	75	15	
Üle 2 400	2,00	0,21	75	15	

Tabel 8.2.

Kalkunid

Pidamiskoha kõik küljed on vähemalt 1,5 m pikad. Kui teaduslikel põhjustel ei saa pidamiskoha nimetatud miinumipindala võimaldada, määrab katse läbiviija veterinaartöötajatega konsulteerides piirangu põhjendatud kestuse. Sellisel juhul võib linde pidada väiksemates pidamiskohtades, mis on piisavalt mitmekesised, mille põranda miinumipindala on 0,75 m² ning mille miinumikõrgus alla 0,6 kg lindude puhul on 50 cm, alla 4 kg lindude puhul 75 cm ja üle 4 kg lindude puhul 100 cm. Neid võib kasutada lindude väikestes rühmades pidamisel vastavalt tabelis 8.2 esitatud minimaalsetele ruuminõuetele.

Kehamass (kg)	Pidamiskoha miinumipindala (m ²)	Miinumipindala linnu kohta (m ²)	Miinumikõrgus (cm)	Söödarenni miinumipikkus linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 0,3	2,00	0,13	50	3	1. jaanuar 2017
0,3–0,6	2,00	0,17	50	7	
0,6–1	2,00	0,30	100	15	
1–4	2,00	0,35	100	15	
4–8	2,00	0,40	100	15	
8–12	2,00	0,50	150	20	
12–16	2,00	0,55	150	20	
16–20	2,00	0,60	150	20	
Üle 20	3,00	1,00	150	20	

Tabel 8.3.

Vutid

Kehakaal (g)	Pidamiskoha miinumipindala (m ²)	Pindala iga paaris peetava linnu kohta (m ²)	Pindala iga täiendava linnu kohta rühmas (m ²)	Miinumikõrgus (cm)	Söödarenni miinumipikkus linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 150	1,00	0,5	0,10	20	4	1. jaanuar 2017
Üle 150	1,00	0,6	0,15	30	4	

Tabel 8.4.

Pardid ja haned

Kui teaduslikel põhjustel ei saa pidamiskoha nimetatud miinimumpindala võimaldada, määrab katse läbiviija veterinaartöötajatega konsulteerides piirangu põhjendatud kestuse. Sellisel juhul võib linde pidada sobivalt mitmekestatud väiksemates pidamiskohtades, mille pörandi miinimumpindala on 0,75 m². Neid võib kasutada lindude väikestes rühmades pidamisel vastavalt tabelis 8.4 esitatud minimaalsetele ruuminõuetele.

Kehakaal (g)	Pidamiskoha miinimumpindala (m ²)	Pindala linnu kohta (m ²) (*)	Miinimumkõrgus (cm)	Söödarenni miinimumpikkus linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
<i>Pardid</i>					1. jaanuar 2017
Kuni 300	2,00	0,10	50	10	
300–1 200 (**)	2,00	0,20	200	10	
1 200–3 500	2,00	0,25	200	15	
3 500	2,00	0,50	200	15	
<i>Haned</i>					
Kuni 500	2,00	0,20	200	10	
500–2 000	2,00	0,33	200	15	
Üle 2 000	2,00	0,50	200	15	

(*) See hõlmab tiiki, mille miinimumpindala on 0,5 m² pidamiskoha iga 2 m² kohta ning mille miinimumsügavus on 30 cm. Tiik võib moodustada kuni 50 % pidamiskoha miinimumpindalast.

(**) Linde, kes ei ole veel lennuvõimelised, võib pidada pidamiskohtades, mille miinimumkõrgus on 75 cm.

Tabel 8.5.

Pardid ja haned: tiigi miinimumsuurused (*)

	Pindala (m ²)	Sügavus (cm)
Pardid	0,5	30
Haned	0,5	10–30

(*) Tiigi suurused on 2 m² pidamiskoha kohta. Tiik võib moodustada kuni 50 % pidamiskoha miinimumpindalast.

Tabel 8.6.

Tuvid

Pidamiskohad on pigem pikad ja kitsad (näiteks 2 × 1 m) kui ruudukujulised, et linnud saaksid lennata lühikesi vahemaid.

Rühma suurus	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Miinimumkõrgus (cm)	Söödarenni miinimumpikkus iga linnu kohta (cm)	Õrre miinimumpikkus iga linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 6	2	200	5	30	1. jaanuar 2017

Rühma suurus	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Miinumukõrgus (cm)	Söödarenni miinumupikkus iga linnu kohta (cm)	Õrre miinumupikkus iga linnu kohta (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
7–12	3	200	5	30	
Iga täiendava linnu kohta alates 13 linnust	0,15		5	30	

Tabel 8.7.

Täpik-sebraamadiinid

Pidamiskohad on nii pikad ja kitsad (näiteks 2 × 1 m), et linnud saaksid lennata lühikesi vahemaid. Aretusuuringute jaoks võib paare pidada väiksemates sobival mitmekesistatud pidamiskohtades, mille põranda miinumupindala on 0,5 m² ja miinumukõrgus on 40 cm. Katse läbiviija määrab veterinaartöötajatega konsulteerides piirangu põhjendatud kestuse.

Rühma suurus	Pidamiskoha minimaalne pindala (m ²)	Miinumukõrgus (cm)	Sööturite miinumumarv	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 6	1,0	100	2	1. jaanuar 2017
7–12	1,5	200	2	
13–20	2,0	200	3	
Iga täiendava linnu kohta alates 21 linnust	0,05		1 kuue linnu kohta	

9. Kahepaiksed

Tabel 9.1.

Veelise eluviisiga sabakonnad

Kehapikkus (*) (cm)	Veepinna miinumupindala (cm ²)	Veepinna miinumupindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Vee miinumüstigavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 10	262,5	50	13	1. jaanuar 2017
11–15	525	110	13	
16–20	875	200	15	
21–30	1 837,5	440	15	
Üle 30	3 150	800	20	

(*) Mõõdetuna ninamikust kloaagini.

Tabel 9.2.

Veelise eluviisiga päriskonnad (*)

Kehapikkus (**) (cm)	Veepinna miinumupindala (cm ²)	Veepinna miinumupindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Vee miinumüstigavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Alla 6	160	40	6	1. jaanuar 2017
6–9	300	75	8	

Kehapikkus (**) (cm)	Veepinna miinimumpindala (cm ²)	Veepinna miinimumpindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Vee miinimumsügavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
10–12	600	150	10	
Üle 12	920	230	12,5	

(*) Need tingimused kehtivad loomapidamise (s.o loomakasvatuse) akvaariumide kohta, aga mitte loomade loomulikuks paaritumiseks ja superovulatsiooniks kasutatavate akvaariumide kohta, kuna viimaste katsete jaoks on efektiivsuse tagamise põhjustel vajalikud väiksemad individuaalakvaariumid. Ruuminõuded kehtivad esitatud suurusekategoriates täiskasvanud loomadele; noored ja kullest tuleb kas välja jätta või tuleb mõtmeid vastavalt mastaapimis põhimõttele muuta.

(**) Mõõdetuna ninamikust kloaagini.

Tabel 9.3.

Poolveelise eluviisiga päriskonnad

Kehapikkus (*) (cm)	Pidamiskoha miini- mumpindala (**) (cm ²)	Minimaalne pindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta rühmas (cm ²)	Pidamiskoha miini- mumkõrgus (***) (cm)	Vee miinimumsügavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 5,0	1 500	200	20	10	1. jaanuar 2017
5,0–7,5	3 500	500	30	10	
Üle 7,5	4 000	700	30	15	

(*) Mõõdetuna ninamikust kloaagini.

(**) Üks kolmandik maaosa, kaks kolmandikku veeosa, kus loomadel on võimalik sukelduda.

(***) Mõõdetuna maaosa pinnalt kuni terraariumi lae siseküljeni; pidamiskoha kõrgus kohandatakse vastavalt sisekujundusele.

Tabel 9.4.

Poolmaise eluviisiga päriskonnad

Kehapikkus (*) (cm)	Pidamiskoha miinimumpindala (**) (cm ²)	Miinimumpindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimum- kõrgus (***) (cm)	Vee miinimumsügavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 5,0	1 500	200	20	10	1. jaanuar 2017
5,0–7,5	3 500	500	30	10	
Üle 7,5	4 000	700	30	15	

(*) Mõõdetuna ninamikust kloaagini.

(**) Kaks kolmandikku maaosa, üks kolmandikku veeosa, kus loomadel on võimalik sukelduda.

(***) Mõõdetuna maaosa pinnalt kuni terraariumi lae siseküljeni; pidamiskoha kõrgus kohandatakse vastavalt sisekujundusele.

Tabel 9.5.

Puiselulised päriskonnad

Kehapikkus (*) (cm)	Pidamiskoha miinimumpindala (**) (cm ²)	Miinimumpindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (***) (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 3,0	900	100	30	1. jaanuar 2017
Üle 3,0	1 500	200	30	

(*) Mõõdetuna ninamikust kloagini.

(**) Kaks kolmandikku maaosa, üks kolmandik basseinos, kus loomadel on võimalik sukelduda.

(***) Mõõdetuna maaosa pinnalt kuni terraariumi lae siseküljeni; pidamiskoha kõrgus kohandatakse vastavalt sisekujundusele.

10. Roomajad

Tabel 10.1.

Veekilpkonnad

Kehapikkus (*) (cm)	Veepinna miinimumpindala (cm ²)	Veepinna miinimumpindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Vee miinimumsügavus (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 5	600	100	10	1. jaanuar 2017
5–10	1 600	300	15	
10–15	3 500	600	20	
15–20	6 000	1 200	30	
20–30	10 000	2 000	35	
Üle 30	20 000	5 000	40	

(*) Mõõdetuna sirgjoonena kilbi eesservast kilbi tagaservani.

Tabel 10.2.

Maismaamaod

Kehapikkus (*) (cm)	Põranda miinimumpindala (cm ²)	Miinimumpindala iga täiendava rühmas peetava looma kohta (cm ²)	Pidamiskoha miinimumkõrgus (**) (cm)	Artikli 33 lõikes 2 osutatud kuupäev
Kuni 30	300	150	10	1. jaanuar 2017
30–40	400	200	12	
40–50	600	300	15	
50–75	1 200	600	20	
Üle 75	2 500	1 200	28	

(*) Mõõdetuna ninamikust sabani.

(**) Mõõdetuna maaosa pinnalt kuni terraariumi lae siseküljeni; pidamiskoha kõrgus kohandatakse vastavalt sisekujundusele.

11. Kalad

11.1. Veevarustus ja vee kvaliteet

Tagatakse piisavas koguses ja sobiva kvaliteediga vee pidev olemasolu. Veevoolu tugevus akvaariumite ringlusüsteemides või filtrites peab olema piisav, et tagada veekvaliteedi parameetrite püsimine lubatud tasemel. Vajaduse korral tuleb vett filtreerida, et kõrvaldada kaladele kahjulikud ained. Vee kvaliteedi parameetrid peavad alati olema lubatud piirides, et tagada konkreetse liigi ja arengustaadiumi tavapärase aktiivsuse ja talitluse. Veevool peab olema sobiv, et kalad saaksid õigesti ujuda ja säilitada tavapärase elutegevuse. Kaladele antakse piisavalt aega, et kohaneda vee kvaliteedi muutustega.

11.2. Hapnik, lämmastikuühendid, pH ja soolsus

Hapniku kontsentratsioon peab olema liigile ja kalade pidamistingimustele sobiv. Vajaduse korral peab akvaariumis olevat vett täiendavalt õhutama. Lämmastikuühendite kontsentratsiooni tuleb hoida madalal.

Vee pH tase kohandatakse liikidele sobivaks ja hoitakse võimalikult stabiilsena. Soolsus kohandatakse kalaliikide ja kalade elujärgu vajadustele. Soolsuse muutmine peab toimuma järk-järgult.

11.3. Temperatuur, valgustus ja müra

Temperatuuri peab hoidma vastavale kalaliigile optimaalses vahemikus ja võimalikult stabiilsena. Temperatuuri muutmine peab toimuma järk-järgult. Kalu tuleb pidada sobiva fotoperioodi juures. Müratase tuleb hoida võimalikult madalal ja võimaluse korral peab müra või vibratsiooni tekitavad seadmed, nt elektrigeneraatorid või filtrisüsteemid, paigutama kalade akvaariumitest eraldi.

11.4. Loomkoormus ja keskkonna mitmekesisus

Kalade loomkoormus peab põhinema kalade üldvajadustel keskkonnatingimuste, tervise ja heaolu suhtes. Kaladel peab normaalseks ujumiseks olema piisavalt suur veeruimal, mis sõltub kalade suurusest, vanusest, tervisest ja söötmissmeetodist. Kaladele tuleb pakkuda sobivat keskkonna mitmekesisust, näiteks peidupaiku ja põhja katvat kihti, juhul kui käitumisharjumustest ei tulene, et midagi pole vaja.

11.5. Söötmine ja kohtlemine

Kaladele tuleb anda sobiva sagedusega sobiv kogus sööta. Eritähelepanu peab pöörama kalamaimude söötmisele üleminekul elussöödalt kunstlikule söödale. Kalu puudutatakse võimalikult vähe.

IV LISA

LOOMADE SURMAMISE MEETODID

1. Loomade surmamiseks tuleb kasutada alljärgnevas tabelis loetletud meetodeid.

Muid, kui tabelis loetletud meetodeid võib kasutada:

- a) teadvuseta loomade puhul, tingimusel et loom ei tule enne surma teadvusele;
- b) põllumajandusuuringutes kasutatud loomade puhul, kus uuringu eesmärgist lähtuvalt on loomi tarvis pidada põllumajandusettevõtte tingimustes; neid loomi võib surmata kooskõlas nõukogu 24. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 1099/2009 (loomade kaitse kohta surmamisel) ⁽¹⁾ I lisa sätestatud nõuetega.

2. Loomade surmamine viiakse lõpule ühel järgneval meetodil:

- a) vereringe lõpliku peatumise kinnitus;
- b) aju hävitamine;
- c) kaela dislokatsioon;
- d) veretustamine või
- e) *rigor mortis*e alguse kinnitus.

3. Tabel

Loomi puudutavad märkused/meetodid	Kalad	Kahepaiksed	Roomajad	Linnud	Närilised	Küülikud	Koerad, kassid, valgetuhkrud ja rebased	Suured imetajad	Ahvilised
Anesteetikumi üledoos	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
Poltpüstol			(2)						
Süsinikdioksiid					(3)				
Tservikaalne dislokatsioon				(4)	(5)	(6)			
Ajupõrutuse tekitamine/löök pähe				(7)	(8)	(9)	(10)		
Dekapitatsioon				(11)	(12)				
Elektriline uimastamine	(13)	(13)		(13)		(13)	(13)	(13)	
Inertgaasid (Ar, N ₂)								(14)	
Mahalaskmine sobiva vintpüssi või muu püssi ning laskemoonaga			(15)				(16)	(15)	

⁽¹⁾ ELT L 303, 18.11.2009, lk 1.

Nõuded

- 1) Kasutada vajadusel koos eelneva sedatsiooniga.
 - 2) Kasutada vaid suurte roomajate puhul.
 - 3) Kasutada vaid järk-järgult ruumi täites. Mitte kasutada näriliste loodete ja vastsündinud näriliste puhul.
 - 4) Kasutada vaid alla 1 kg massiga lindude puhul. Üle 250 g massiga lindudele manustatakse rahustit.
 - 5) Kasutada vaid alla 1 kg massiga näriliste puhul. Üle 150 g massiga närilistele manustatakse rahustit.
 - 6) Kasutada vaid alla 1 kg massiga küülikute puhul. Üle 150 g massiga küülikutele manustatakse rahustit.
 - 7) Kasutada vaid alla 5 kg massiga lindude puhul.
 - 8) Kasutada vaid alla 1 kg massiga näriliste puhul.
 - 9) Kasutada vaid alla 5 kg massiga küülikute puhul.
 - 10) Kasutada vaid vastsündinute puhul.
 - 11) Kasutada vaid alla 250 g massiga lindude puhul.
 - 12) Kasutada vaid juhul, kui muud meetodid pole võimalikud.
 - 13) Nõutavad on eriseadmed.
 - 14) Kasutada vaid sigade puhul.
 - 15) Kasutada vaid välitingimustes kogenud laskuri poolt.
 - 16) Läbiviija peab olema välitingimustes kogenud laskur; kasutada vaid juhul, kui muud meetodid pole võimalikud.
-

V LISA

ARTIKLI 23 LÕIKES 3 OSUTATUD ELEMENTIDE LOETELU

1. Kehtivad siseriiklikud õigusaktid, mis käsitlevad loomade soetamist, loomakasvatust, hooldamist ja kasutust teaduslikel eesmärkidel.
 2. Eetika inimese ja looma vahelistes suhetes, elu tegelik väärtus ning argumendid loomade teaduslikel eesmärkidel kasutamise poolt ja vastu.
 3. Elementaarne ja asjakohane liigispetsiifiline bioloogia seoses anatoomia, füsioloogiliste omaduste, paljunemise, geneetika ja geneetilise muundamisega.
 4. Loomade käitumine, kasvatamine ja elukeskkonna mitmekesistamine.
 5. Liigispetsiifilised kohtlemismeetodid ja katsed, vastavalt vajadusele.
 6. Loomatervishoid ja hügieen.
 7. Kõige levinumate laboriliikide liigispetsiifilise stressi, valu ja kannatuste tuvastamine.
 8. Anesteesia, valu vaigistamise meetodid ja surmamine.
 9. Humaansete lõpp-punktide kasutamine.
 10. Asendamise, vähendamise ja täiustamise nõue.
 11. Katsete ja projektide kavandamine asjakohastel juhtudel.
-

VI LISA

ARTIKLI 37 LÕIKE 1 PUNKTIS C OSUTATUD ELEMENTIDE LOETELU

1. Järgmise asjakohasus ja põhjendused:
 - a) loomade kasutus, sealhulgas nende päritolu, hinnangulised arvud, liigid ja elujärgud;
 - b) katsed.
2. Katsetes loomade kasutamise asendamise, vähendamise ja täiustamise meetodite kasutamine.
3. Anesteesia, analgeesia ja muude valu vaigistamise meetodite kavandatud kasutamine.
4. Kui see on asjakohane, loomade mis tahes vormis kannatuste vähendamine, vältimine ja leevendamine sünnist surmani.
5. Humaansete lõpp-punktide kasutamine.
6. Katse- või vaatlusstrateegia ja statistiline kava loomade arvu, valu, kannatuste ja stressi ning asjakohastel juhtudel keskkonnamõjude miinimumini viimiseks.
7. Loomade taaskasutus ja selle kumulatiivne mõju loomadele.
8. Kavandatav katsete raskuse klassifikatsioon.
9. Katsete põhjendamatu kordamise asjakohane vältimine.
10. Pidamise, loomakasvatuse ja hooldamise tingimused.
11. Surmamise meetodid.
12. Projektis osalevate isikute pädevus.

VII LISA

LIIDU REFERENTLABORI KOHUSTUSED JA ÜLESANDED

1. Artiklis 48 osutatud liidu referentlaboriks on komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus.
2. Liidu referentlabori ülesandeks on eelkõige:
 - a) katsetele alternatiivide väljaarendamise ja kasutamise koordineerimine ja edendamine, sealhulgas alus- ja rakendusuringute ning kohustuslike katsete valdkonnas;
 - b) alternatiivsete meetodite valideerimise koordineerimine liidu tasandil;
 - c) alternatiivsete meetodite väljatöötamise kohta teabevahetuse kontaktpunktina tegutsemine;
 - d) alternatiivseid meetodeid ja nende arengutaset käsitlevate avalike andmebaaside ja infosüsteemide loomine, ülevahtamine ja juhtimine;
 - e) seadusandjate, reguleerijate ja kõikide huvirühmade, eelkõige tööstuse, biomeditsiiniteadlaste, tarbijaorganisatsioonide ja loomade heaolu rühmade vahelise dialoogi edendamine, et saavutada alternatiivsete meetodite areng, valideerimine, õiguslik heakskiitmine, rahvusvaheline tunnustamine ja rakendamine.
3. Liidu referentlabor osaleb alternatiivsete meetodite valideerimises.

VIII LISA

KATSETE RASKUSE KLASSIFIKATSIOON

Katse raskus määratakse valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste astmega, mida üksikloom katse käigus arvatavalt kogeb.

I jagu: Raskusastmed

Taastumatu elutegevusega:

Üldanesteesia all teostatavad katsed, mille lõpus loom teadvusele ei tule, klassifitseeritakse taastumatu elutegevusega katseteks.

Leebe:

Loomadega tehtavad katsed, mille tulemusena kogevad loomad tõenäoliselt lühiajalist nõrka valu, kannatusi või stressi, ning katsed, mis ei halvenda märkimisväärselt loomade heaolu või üldist seisundit, klassifitseeritakse leebeteks.

Mõõdukas:

Loomadega tehtavad katsed, mille tulemusena kogevad loomad tõenäoliselt lühiajalist mõõdukat valu, kannatusi või stressi, või pikaajalist nõrka valu, kannatusi või stressi, ning katsed, mis tõenäoliselt põhjustavad loomade heaolu või üldise seisundi mõõduka halvenemise, klassifitseeritakse mõõdukateks.

Raske:

Loomadega tehtavad katsed, mille tulemusena kogevad loomad tõenäoliselt tugevat valu, kannatusi või stressi, või pikaajalist mõõdukat valu, kannatusi või stressi, ning katsed, mis tõenäoliselt põhjustavad loomade heaolu või üldise seisundi tõsise halvenemise, klassifitseeritakse rasketeks.

II jagu: Liigitamiskriteeriumid

Raskusastme määramisel võetakse arvesse kõik looma ellu sekkumised või looma mõjutamised konkreetse katse raames. See põhineb kõige raskemal mõjul, mida konkreetne loom tõenäoliselt kogeb pärast kõigi asjakohaste täiustamistehnoloogiate rakendamist.

Katse liigitamisel konkretsesse astmesse võetakse arvesse katse liiki ja mitmeid teisi tegureid. Kõiki neid tegureid tuleb kaaluda igal üksikjuhul eraldi.

Katsetega seotud tegurid on järgmised:

- mõjutamise viis, kohtlemine;
- katse (kõikide elementide) põhjustatud valu, kannatuste, stressi või püsivate kahjustuste iseloom ja selle intensiivsus, kestus ja sagedus ning kasutatava tehnika mitmekesisus;
- katse raames kogetavad kumulatiivsed kannatused;
- loomuliku käitumise takistamine, sealhulgas kitsendused pidamis-, kasvatamis- ja hooldamisstandardites.

III jaos esitatakse näited igasse raskusastmesse liigitatud katsetest, võttes aluseks vaid katse liigiga seotud tegurid. Need annavad esialgse hinnangu, missugune oleks konkreetse katseliigi kõige kohasem aste.

Katse raskuse lõplikuks klassifitseerimiseks tuleb siiski arvesse võtta ka järgmisi täiendavaid tegureid, mida kaalutakse igal üksikjuhul eraldi:

- liigi tüüp ja genotüüp;
- looma küpsus, vanus ja sugu;
- looma treeningkogemus seoses katsega;
- eelmise katse tegelik raskus looma taaskasutamisel;
- valu, kannatuste ja stressi vähendamise või kõrvaldamise meetodid, sealhulgas pidamis-, kasvatamis- ja hooldamistingimuste täiustamine;
- humaansed lõpp-punktid.

III jagu:

Näited igasse raskusastmesse liigitatud erinevatest katsetest, võttes aluseks katseliigiga seotud tegurid.

1. Leebe:

- a) anesteesia kasutamine, välja arvatud üksnes surmamise eesmärgil;
- b) farmakokineetiline uuring, kus manustatakse ühekordne annus ja võetakse piiratud arv vereproove (kokku < 10 % ringlevast verest) ja aine suhtes pole oodata avastatava kahjuliku mõju ilmnenemist;
- c) loomade mitteinvasiivne kuvamine (nt magnetresonantskuva) asjaomase sedatsiooni või anesteesiaga;
- d) pindmised katsed, nt kõrva ja saba biopsiad, minipumpade ja andurite mittekirurgiline naha alla paigaldamine;
- e) väliste telemeetriaseadmete kasutamine, mis põhjustab loomadele vaid väikseid häireid või väikseid kõrvalekaldeid normaalsest aktiivsusest ja käitumisest;
- f) ainete subkutaanne, intramuskulaarne, intraperitoneaalne, söögitoru kaudu ja pindmiste veenide kaudu veenisisene manustamine, kui ainel on loomale kuni leebe mõju ja kogused on looma suuruse ja liigi suhtes asjakohastes piirides;
- g) kasvajate siirdamine või isetekkelised kasvajakud, mis ei põhjusta avastatavat kahjulikku kliinilist mõju (nt väikesed, nahaalused, mitteinvasiivsed muhud);
- h) geneetiliselt muundatud loomade aretamine, mille oodatavaks tulemuseks on leebete mõjudega fenotüüp;
- i) söötmine modifitseeritud söödaga, mis ei vasta looma kõikidele toitumisvajadustele ja mis oodatavalt põhjustab kergeid kliinilisi kõrvalekaldeid uuringu kestel;
- j) lühiajaline (< 24h) hoidmine ainevahetuskambris;
- k) uuringud, millega kaasneb seltsivat liiki täiskasvanud rottide või hiirte lühiajaline eraldatus sotsiaalsetest partneritest, lühiajaline üksinda puurishoidmine;

- l) mudelid, mis avaldavad loomale mürgitavat mõju, millega kaasneb lühiajaliselt nõrk valu, kannatused või stress ja mida loomad saavad edukalt vältida;
- m) järgnevate näidete kombinatsiooni või kuhjumise tulemuseks võib olla klassifitseerimine leebeks:
- i) keha koostise hindamine mitteinvasiivsete meetmete ja minimaalse piiramisega;
 - ii) kohanenud loomade elektrokardiogrammi jälgimine mitteinvasiivse tehnikaga koos minimaalse või olematu piiramisega;
 - iii) väliste telemeetriaseadmete kasutamine, mis arvatavasti ei põhjusta sotsiaalselt kohanenud loomade olukorra halvenemist ja ei põhjusta kõrvalekaldeid normaalsest aktiivsusest ja käitumisest;
 - iv) geneetiliselt muundatud loomade aretamine, mille oodatavaks tulemuseks ei ole kliiniliselt avastatav kahjustatud fenotüüp;
 - v) inertsete markerite lisamine toidule, et jälgida seedetegevust;
 - vi) täiskasvanud rottide söötmise peatamine vähem kui 24 tunniks;
 - vii) katsed avamaal.

2. Mõõdukas:

- a) mõõdukat kliinilist mõju tekitavate testainete sagedas kasutamine ning teadvusel olevalt loomalt mõne päeva jooksul vereproovide (> 10 % ringlevast verest) võtmine ilma mahu asendamiseta;
- b) mittesurmava lõpp-punktiga akuutsed annuste vahemiku määramise uuringud ja kroonilise toksilisuse/kantserogeensuse testid;
- c) üldanesteesia ja asjakohase analgeesia all teostatav kirurgia, millega on seotud operatsioonijärgne valu, kannatused või üldise seisundi halvenemine. Näiteks: torakotoomia, kraniotoomia, laparotoomia, orhidektoomia, lümfadenektoomia, türoidektoomia, ortopeediline kirurgia tõhusa stabiliseerimisega ja haavade hooldamisega, elundite siirdamine koos tõhusa kontrolliga äratõukamise suhtes, kateetrite või biomeditsiiniliste seadmete (nt telemeetrilised saatjad, minipumbad jne) kirurgiline paigaldamine;
- d) kasvajate siirdamise mudelid või isetekkelised kasvajad, mis põhjustavad tõenäoliselt mõõdukat valu või stressi või mõõdukaid kõrvalekaldeid normaalsest käitumisest;
- e) kiiritus või kemoterapia mittesurmava annusega, või muidu surmava annusega, kuid koos immuunsüsteemi taastamisega. Oodatav kahjulik mõju on leebe või mõõdukas ning lühiajaline (vähem kui viis päeva);
- f) geneetiliselt muundatud loomade aretamine, mille oodatavaks tulemuseks on mõõdukate mõjudega fenotüüp;
- g) geneetiliselt muundatud loomade loomine kirurgiliste protseduuridega;
- h) ainevahetuskambrite kasutamine, millega kaasneb pikaajaline (kuni 5 päeva) mõõdukas liikumise piiramine;
- i) uuringud modifitseeritud söödaga, mis ei vasta looma kõikidele toitumisvajadustele ja mis oodatavalt põhjustab mõõdukaid kliinilisi kõrvalekaldeid uuringu kestel;
- j) täiskasvanud rottide söötmise peatamine 48 tunniks;
- k) põgenemis- ja vältimisreaktsioonide esilekutsumine, kui loom ei ole võimeline põgenema või vältima ärritajat, ja mille oodatavaks tulemuseks mõõdukas stress.

3. Raske:

- a) toksilisuse uuringud, mille lõpp-punktiks on surm, või on surmajuhtumid ennustatavad ja kutsutakse esile rasked patofüsioloogilised seisundid. Näiteks ühekordse doosi akuutse mürgisuse katsetamine (vt OECD testimisjuhised);
 - b) seadme katsetamine, kus mittetoimimine võib põhjustada loomale tõsist valu, stressi või looma surma (nt südame abiseadmed);
 - c) vaktsiini tõhususuuringud, mida iseloomustab looma seisundi püsiv halvenemine, surmaga lõppev progresseeruv haigus, millega on seotud pikaajaline mõõdukas valu, stress või kannatused;
 - d) surmava annusega kiiritus või kemoterapia ilma immuunsüsteemi taastamiseta, või selle taastamine koos äratõukereaktsiooni esilekutsumisega;
 - e) kasvajate siirdamise või isetekkeliste kasvajate mudelid, mis tõenäoliselt põhjustavad surmaga lõppeva progresseeruva haiguse, millega on seotud pikaajaline mõõdukas valu, stress või kannatused. Näiteks kasvajakasvaja, mis põhjustavad kahheksiati, invasiivsed luukasvajad, metastaaside levikuga kasvajakasvaja, ja kasvajakasvaja, mis võivad põhjustada haavandeid;
 - f) üldanesteesia all teostatav kirurgiline ja muu sekkumine, mis põhjustab arvatavasti tõsist või püsivat mõõdukat operatsioonijärgset valu, kannatusi või stressi või loomade üldise seisundi raskuse ja püsiva halvenemise. Ebastabiilsete murdude tekitamine, torakotoomia ilma piisava analgeesiata, või sellise trauma tekitamine, millega kaasneb mitme organi puudulikkus;
 - g) elundite siirdamine, mille käigus organi äratõukamine põhjustab arvatavasti loomadele tõsist stressi või nende üldise seisundi raske halvenemise (nt ksenotransplantatsioon);
 - h) selliste geneetiliste haigustega loomade aretamine, kelle üldine seisund tõenäoliselt halveneb raskelt ja püsivalt, nt Huntingtoni tõbi, lihasdüstroofia, kroonilise taastekkiva neuriidi vormid;
 - i) ainevahetuskambrite kasutamine, millega kaasneb raske ja pikaajaline liikumise piiramine;
 - j) vältimatu elektrilöökk (nt õpitud abituse tekitamiseks);
 - k) sotsiaalsete liikide, nt koerte või ahviliste pikaajaline täielik eraldatus;
 - l) stress liikumise piiramisest, et tekitada rottidel maohaavad või südame puudulikkus;
 - m) ujumasundimise või sundkoormuse katse, et saavutada lõpp-punktina äärmine väsimus.
-

PARANDUSED

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1137/2008 (millega kohandatakse teatavaid asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaseid õigusakte vastavalt nõukogu otsusele 1999/468/EÜ seoses kontrolliga regulatiivmenetlusega – Kohandamine kontrolliga regulatiivmenetlusega – Esimene osa) parandus

(Euroopa Liidu Teataja L 311, 21. november 2008)

Leheküljel 29 lisa punktis 5.6 (määruse (EÜ) nr 808/2004 uue artikli 8 lõige 3)

asendatakse „3. Rakendusmeetmed võetakse vastu vähemalt üheksa kuud enne andmekogumisperioodi algust.”

järgmisega: „3. Rakendusmeetmed koostatakse vähemalt üheksa kuud enne andmekogumisperioodi algust”.

Tellimishinnad aastal 2010 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberkandjal + CD-ROMil aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberkandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt CD-ROMil	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) CD-ROMil, kaks väljaannet nädalas	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel CD-ROMil.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

CD-ROM asendatakse 2010. aasta jooksul DVDga.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

